

ΠΑΡΙΣΙΟΙ — ΑΝΑ ΤΟ ΛΟΥΒΡΟΝ

Τὸ Λούβρον. Ὅλοι οἱ αἰῶνες προσεκόμισαν ἐνταῦθα τὸν φόρον τῶν εἰς τὴν ἀποθέωσιν τοῦ ὠραίου ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς μορφάς. Ἐδῶ ἀκτινοβολεῖ ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ τοῦ τὸ θριαμβευτικὸν καὶ ἡρεμον κάλλος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐρμογλυφικῆς, ἐδῶ ὄλαι αἱ σχολαὶ τῆς ζωγραφικῆς ἐπιδεικνύουσι τὰς ἀνεξαντλήτους γοητείας τῶν. Μετὰ τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου ἢ Ἰοκόνδῃ τοῦ Λεονάρδου Βιντσίου, μετὰ τὰς προσωπογραφίας τοῦ Ροῦβενς αἱ παρθένοι τοῦ Ραφαήλ, μετὰ τὰς Χάριτας τοῦ Μπουσέ, αἱ λαμπροπρεπεῖς ὀθόνηι τοῦ Βελασκέ· ἐκπλήσσειται τις διαρκῶς, συγκινεῖται καὶ γοητεύεται ἐν μέσῳ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Μουσείου τούτου, ὅπου οἱ αἰῶνες ἀλληλοδιαδόχως ἐναπέθεσαν τὸ ἰδεῶδες ὄλων τῶν λαῶν. Τὸ ὠραῖον ἔχει ἐνταῦθα τὸν ναόν του, καὶ δύναται τις νὰ τὸ θαυμάσῃ ὑπὸ τὰς διαφόρους ἐκφάνσεις του. Ἡ Τέχνη ἔθεσεν ἐδῶ τὴν ὑπερτάτην σφραγιδα τῆς.

Τὸ Λούβρον, ὡς βλέπει τις αὐτὸ σήμερον, εἶνε ἀτελεύτητός τις ἐπισώρευσις ἀνακτόρων πάσης ἐποχῆς, ὧν ἡ οἰκοδομὴ ἤρχισε λίαν βραδέως πρὸ τεσσάρων περιποῦ αἰῶνων, μόλις δὲ πρὸ πεντηκονταετίας συνεπληρώθη. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ Λούβρου ὑπῆρξε τὸ σπουδαιότατον τῶν ἐπὶ τῆς τελευταίας Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας συντελεσθέντων ἔργων. Ὡς εἶνε σήμερον, ἀποτελεῖ τὸ ἐξοχώτερον μνημεῖον τῶν Παρισίων διὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὡς ἡ Μητρόπολις τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων εἶνε τὸ ἐξοχώτερον μνημεῖον

Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

διὰ τοὺς παλαιούς χρόνους. Ἴδου τὸ περίφημον μεταστύλιον ἔργον τοῦ ἀρχιτέκτονος Περώλ. Τοποθετήθητε καλῶς ἀπέναντι. Εἰς τὸ πρῶτον βλέμμα, ὅπερ θὰ ρίψητε, θέλετε καταπλαγῆ ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς θεάς τοῦ συνόλου. Ἀναμφιβόλως εἶνε πλέον ἢ μεγαλοπρεπές. Ἐν πρώτοις εἶνε μέγιστον ὡς ἔκτασις καθ' ὕψος καὶ κατὰ μῆκος. Ἡ διάταξις εἶνε ἀρμονική, ἀπλή καὶ ἐπιβάλλουσα. Ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Καρουζέλ ὑψοῦται ἡ θριαμβευτικὴ ἀψίς, μετὰ τῶν μαρμαρίνων στύλων τῆς ἀκριβῆς ἀναπαραγωγῆς τῆς ἐν Ρώμῃ ἀψίδος τοῦ Σεβέρου. Τὰ ἀνάγλυφα μόνον καὶ τὰ παλαιὰ ἀγάλματα τοῦ πρωτοτύπου ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ νέων θεμάτων πρὸς δόξαν τοῦ νέου Καίσαρος. Τὸ τόξον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶνε μεγίστων διαστάσεων, ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ ἀπειρομεγέθους τούτου Λούβρου παρίσταται ὡς ἐστία τις ἐξ ὀρειγάλκου, λίαν ἐπιτυχῆς. Τουναντίον ἡ ἑτέρα θριαμβευτικὴ ἀψίς τοῦ Ἀστέρος ἔχει πρῶτιστον προσόν, ἐκτὸς τοῦ γιγαντώδους αὐτῆς ὄγκου, καὶ τὴν δεσπόζουσαν αὐτῆς θέσιν ἐπὶ τῆς ὠραίας λεωφόρου τῶν Ἑλλυσίων Πεδίων.

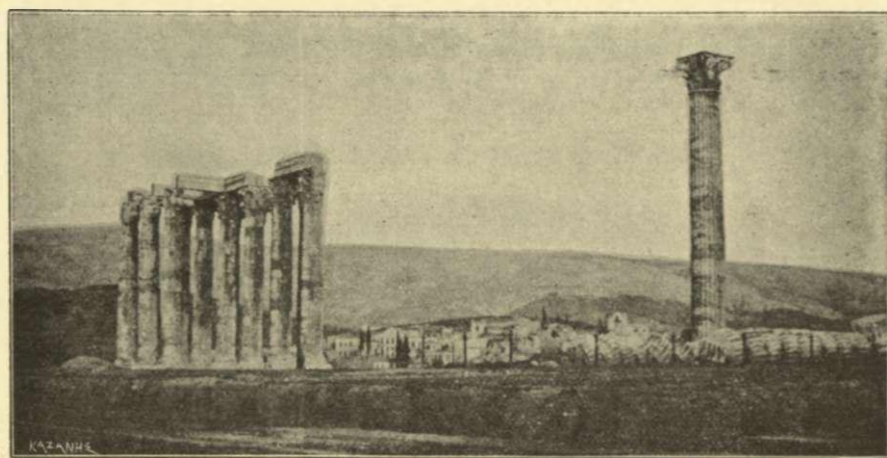
Τοποθετήθητε ἐν τῇ μέσῳ τῆς πλατείας ταύτης τοῦ Καρουζέλ. Στράφητε πρὸς ἀνατολὰς δηλονότι πρὸς τὸ παλαιὸν Λούβρον. Δύο μικροὶ κιγκλιδόφρακτοι κῆποι καταλαμβάνουσιν ἔμπροσθέν σας τὸ μέσον τῆς αὐλῆς.

Δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τῶν κήπων τούτων ἀψιδωταὶ σκιαί, καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ἐξῴσται εὐρεῖς μετὰ πλήθους ἀγαλμάτων

χειρίστη ὁ Καίσαρ ὡς σύνθημα διὰ τὰ στρατεύματά του κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Φαρσάλων. Εἶνε ἡ φλόξ ἥτις δημιουργεῖ καὶ προφυλάττει, ἡ παρακελεύουσα εἰς τὰς μεγάλας πράξεις, ἡ παρορμῶσα εἰς τὰ ἥρωϊκὰ ἐπιχειρήματα. Ὅ,τι ὑπάρχει ἄσπιλον εἰς τὰς γήϊνας ὀρμάς, ἡ ψυχὴ τῶν αἰσθήσεων, ὁ δημιουργὸς σπινθήρ, πάντα ταῦτα δικαιοματικῶς τῇ ἀνήκουσι. Τὰ λοιπὰ ἀρμόζουσιν εἰς τὰς γυδίας Κύπριδας, βέβηλα ἀπομιμήματα τοῦ τύπου τῆς, αἰτίνες στολίζονται διὰ τῶν συμβόλων τῆς καὶ σφετερίζονται τὸν στυλοβάτην τῆς. Πιστεύουσι τινες ὅτι ὁ ἠρωωτηριασμένος αὐτῆς πούς ἐστηρίζετο ἐπὶ σφαίρας. Τὸ σῆμα τούτου θὰ συνεπλήρου τὸ μεγαλεῖόν τῆς. Τὰ ἄστρα περιστρέφονται ρυθμικῶς περὶ τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης καὶ ὁ κόσμος κυλιέται ἀρμονικῶς ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς.

Ἀπέδωκαν τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου εἰς τὸν Πραξιτέλη. Ἄς διαγραφῇ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τοῦ λευκοῦ ὑποβάθρου. Ὁ Πραξιτέλης ἔλαβεν ἑταίρας ὡς πρότυπα τῶν θεαινῶν του, καὶ κατέστησε μαλθακὸν τὸ μάρμαρον, τὸ ἀπαθανάτισθὲν ὑπὸ τοῦ Φειδίου. Ἡ Κνιδία αὐτοῦ Ἀφροδίτη ἦναψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀσεβεῖς ὀρμάς. Σύγχρονος τοῦ Παρθενῶνος ἡ μεγάλη Ἀφροδίτη, ἐγενήθη ὡς οἱ ἥρωες καὶ οἱ θεοὶ του, ἐξ ἰδανικῆς συλλήψεως. Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἄτομον σαρκὸς ἐν τῷ σεβασίῳ μαρμάρῳ τῆς. Τὰ μεγαλοπρεπῆ χαρακτηριστικὰ τῆς δὲν ἀντανაკλῶσι καμμίαν ὁμοιότητα. Τὸ σῶμα τοῦτο, ὅπου ἡ χάρις περιβάλλεται δύναιμι, προδίδει τὴν πνευματικὴν του γέννησιν. Ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐγκεφάλου ἀνδρικοῦ γονιμοποιηθέντος ὑπὸ τῆς ιδέας, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς παρουσίας γυναικός. Ἀνήκει εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἡ γλυπτικὴ δὲν ἐξέφραζεν ἢ ὑπερανθρώπους τύπους καὶ αἰώνια διανοήματα.

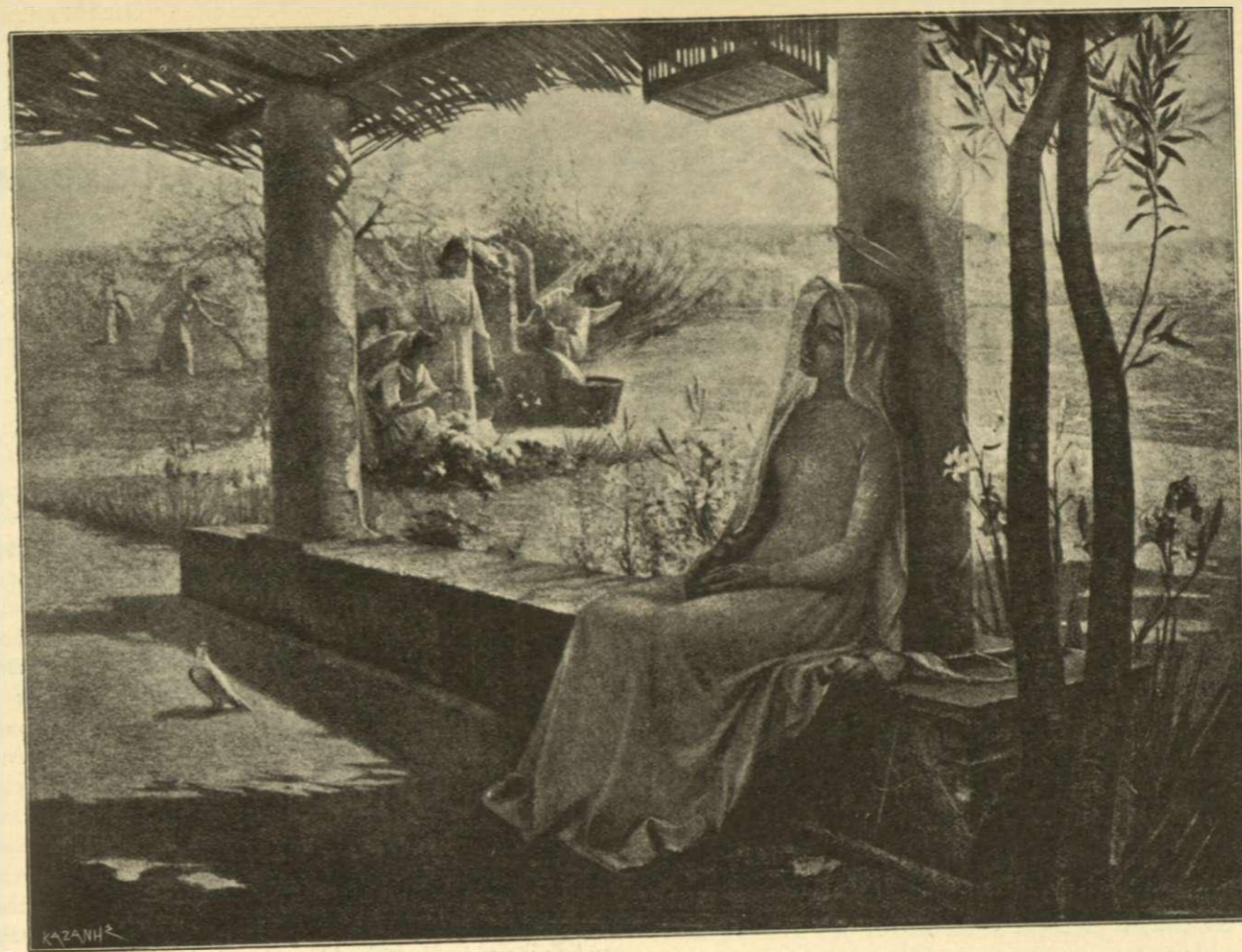
Ἦ θεά, δὲν ἐνεφανίσθης ἢ ἐπὶ βραχὺ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ λαμπρότητι τῆς ἀληθείας σου, καὶ ἡδυνήθημεν νὰ ἀτενίσωμεν τὸ φῶς σου τοῦτο. Ἡ ἀκτινοβόλος μορφή σου μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ χρυσοῦν ἔαρ τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὃ ὑπὸ

τὸν πρῶτον ἥλιον τῆς Τέχνης ὁ ἄνθρωπος ἐξῆγε θεοὺς ἐκ τῶν κόλπων τῆς ληθαργούσης ὕλης. Ἐκ τίνος περιτροπῆς τῶν αἰώνων ἐφθάσες μέχρις ἡμῶν; Εἰς τίνας ἱεράς παραδόσεις μυσταγωγεῖς ἡμᾶς! . . . Διὰ νὰ σὲ ψάλλῃ τις θὰ ἐχρειάζετο τὴν τρίχορδον λύραν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ὀρφεὺς ἔκρουε μετὰ σεμνοπρεπείας θρησκευτικῆς εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ γεννωμένου κόσμου. Ὁ πρωτογενὴς τύπος σου θὰ διακρηρῇ καὶ ἐκπέσῃ ἐντὸς ὀλίγου. Οἱ ποιηταὶ θὰ σὲ ἐκμαλθακώσωσιν εἰς τὰς τρυφερότητας τῆς Ἀμχθοῦντος. Θὰ προαγωγέωσιν τὴν ιδέαν σου διὰ τῆς ἀκολασταίνουσης ραντασίας των. Τὰ βέβηλωθέντα μέλη σου θὰ κυλίωσιν ἐπὶ πάσης κλίνης. Οἱ γλύπται θὰ σὲ παρορμώσωσιν ἐκ περιτροπῆς Βακχίδα καὶ ἑταίραν. Θὰ σὲ σύρωσιν εἰς τὰ ὄργια τοῦ μαρμαρόου καὶ τοῦ χαλκοῦ. Θὰ κάμψωσιν εἰς στάσεις ἀσελγείς τὸ εὐγενὲς ἀνάστημά σου. Ἡ ψυχὴ τῶν ἑταίρων θὰ παρεισδύσῃ εἰς τὸ θεῖον σῶμά σου, καὶ θὰ καταστρέψῃ τὴν εἰκόνα σου. Ἀλλὰ τί πρὸς σέ; ὦ θεά; ἰδοὺ ὅτι ἐξέρχεται σῶα καὶ ἀβλαβὴς ἐκ τῶν βεβήλων τούτων μεταμορφώσεων.

Κεκμηκότες ἐκ τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ τῆς ἀγωνίας τοῦ νεωτέρου πνεύματος ἀναπαύθητε ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ σεβασίου μαρμαρόου. Ἐντὸς σμικροῦ γαλήνη βαθεῖα θὰ πλημμυρίσῃ τὴν ψυχὴν σας. Τὸ ἀγαλμα θὰ σᾶς περιβάλλῃ διὰ τῶν ἀρμονικῶν γραμμῶν του, θὰ αἰσθανθῆτε ἑαυτὸν οἶονε περιπεπλεγμένον εἰς τοὺς ἀπόντας του βραχίονας. Θὰ σᾶς ἐξυψώσῃ γλυκέως εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους. Ἡ γαληνιαία ζωτικότης τῆς θὰ σᾶς μεταδοθῇ ὀλοκλήρως. Ἡ ἀρμονία καὶ τὸ φῶς θὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὸ πνεῦμά σας, ἐσκοτισμένον ὑπὸ ματαίων ὄνειρων. Αἱ ιδέαι σας θὰ λάβωσι τὸν ὀμαλὸν τύπον ἀρχαίων διανοημάτων. Θὰ νομίσητε ὅτι ἀνεγεννήθητε εἰς τὴν αὐγὴν τοῦ κόσμου, ὅποτε ὁ ἄνθρωπος ἐφηβὸς ἐπάτει μὲ πόδα ἐλαφρὸν τὴν θάλλουσαν γῆν καὶ ὁ χρυσόχορὸς τῶν θεῶν γέλωσ ἀντήγει ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ Ὀλύμπου ὡς χαρμόσυνος βροντὴ ἐν αἰθρίῳ οὐρανῷ.

Μ. Ι. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

E. PAUPION

Ἡσούχασε, Βασίλισσα,
Καὶ κύττα πὸς' ἀσκέρια
Στὸ μωρωμένο κῆπό σου
Προσφέρουνε τὰ χέρια.
Εἰς τὸ χωράφι δλόγυρα
Κι' ἀνάμεσα στ' ἀμπέλι
Ἐκατομύτρια ἀγγέλοι
Οργώνουνε τὴ γῆ.

Ἡσούχασε, Βασίλισσα,
Καὶ ὕστερα ἐργάσου
Μιὰ νέα ζωὴ, νέα δύναμι
Νὰ λάβουν τὰ παιδιὰ σου.
Γιὰ νὰ μπορέσουν νᾶβρουνε
Ὅ,τι ἡ ψυχὴ σου δίνει,
Σὰν τὴ δική σου εἰρήνη
Γιὰ νᾶβρουν οἱ θνητοί.

Η ΑΝΑΠΑΥΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

ΣΤ. ΜΑΡΤΙΝΟΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ *

ΩΜΟΡΦΙΕΣ

Ποιά χαρυνγή σās άναγεν,
εΰωδιαστēs λαμπάδες,
και 'ς τὸ ταξειδι τῆς Ζωῆς
μύριες μῖς δείχγετε ὀμορφάδες ;

Ποῖος Ἥλιος νὰ σās ἔλουσε
μὲ τὰ φλογώδη νάματά του
και 'ς τὰ γλαρὰ και μαῦρα μάτια σας
τὸν πόθο ἐβύθισε και τὴν χαρὰ του ;

ΚΑ ΟΛΓΑ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄγγελικὰ διαβαίγετε
κυματιστēs και 'σὺν κολῶνες
πρὸς τὴν πατρίδα, ποῦ ἀνυψώνονται
πανώρητοι τῆς Ἀγάπης Παρθενῶνες.

Και ἀκολουθοῦν τὸ βῆμά σας
χλωμὲς μορφές, τῆς θλίψεως σκλάβοι,
και γελαστοὺς τοὺς φέροντε
ὅπου ὁ λωτὸς ἀνθεῖ και ὁ πόνος παίει.

Μάγια, γοητεῖες και χρυσὰ κλειδιά
'στὰ ὠραῖα κρατᾶτε χέρια σας. Ποιὰ Μοῖρα
σās τὰ χαρίζει, τῶν δνειρῶν μας
νάνοίξετε τὴ στοιχειωμένη θύρα ;

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΒΟΣΠΟΡΙΤΗΣ

ΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ
F. BOUCHER

ARTEMIS
ΛΟΥΟΜΕΝΗ

ψυχὴν ἐδῶ. Τὸ αἶμα σφυζει. Ἐνῶ ὑπὸ δένδρα ἄλλα ἀλλοῦ
ἔρπει. Αἱ σάρκες εἶναι στερραῖ, ραδιναῖ, ἀκμαῖαι. Ἐνῶ ὑπὸ
δένδρα ἄλλα ἀλλοῦ πλαδαραῖ, ἀσθενικαῖ, ἡδονοπλῆγες.

Ἐπὶ δύο γλιιάδας ἔτη πένθους, ἀπ' ἧς ἔσθυσεν ὁ ἀρχαῖος
καθητισμὸς, στόνοι κλαυθμηροὶ ὑπὸ ἱτέας και ἦχοι πένθιμοι
ἡλικίης βαρβίτου, ὡς ψαλτηρίου δαυιδικοῦ ἦχοι και ὡς
στόνοι ἀΐγχαλωτευθέντων Ἰουδαίων, δὲν ἠκούσθησαν ἐδῶ
ποπὶ! Ὑπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν οἱ Ἕλληνες, και ὅταν ἐπένηθη-
σαν, ἐπένησαν ὡς ἄνδρες. Ὅχι ὡς παιδία και ὄχι ὡς γυναί-
κες, ὡς οἱ ἄλλοι τῆς Ἀνατολῆς λαοί. Ὑπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν,
ὡς ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλωνίως οἱ τοῦ Ἰσραὴλ υἱοί, ἐπὶ
ἐκείνους ποταμοὺς Ἀθηνῶν, πλέον ἢ μεταγχαλικούς και ἀδόξους
ἡμέρα ἐκεῖνων, — οἱ τῶν Ἑλλήνων ἱκονοὶ δὲν ἐμνήσθησαν
τῆς ἀρχαίας Σιών των, διάρρητοι ἐπὶ δάφνα και συντα-
χθέντες . . .

Ἀλλὰ και ἐδῶ ἀκόμη, εἰς τὸ ἄστυ αὐτὸ τῆς Νουβιλλο-
νίης Ζωῆς, ὡς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν βράχων μας και ὡς ἐπὶ τῆς
καλῆς τῶν δασῶν μας, και ἐδῶ ἀκόμη ἡ δόξα ἐνὸς παιδεί-
ματος ἀρχαίου περυγίζει τριγύρω μας.

Ἐψηλοιάτη.

Και εἰς τὴν φωνὴν τὴν ἄρατον: « Δεσπὲ ἡμῶν ἐν
τῶν ὠδῶν Σιών », ἀπαντῶμεν οὐχὶ ὡς ὁ Λαὸς τοῦ Κυρίου τ
« Πῶς ἔσσωμεν τὴν ὠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; », οὐχὶ
δι' ἀκαμνήσεων δνοφερῶν και σιέψων ἀκλεῶν και πλάνων.

ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐρωτικῆς πρῆξος εἰς τὰ πρόσωπα ἡμῶν ὄλων
και ἐνὸς ἐρωτικοῦ ἔρωτος εἰς τὰ χεῖλη ἡμῶν ὄλων . . .

Και ὅταν μεταγχαλικῶς ὑπὸ τὰς ἱτέας και τὰς κυπαρίσ-
σους, μειδιῶμεν, χωρὶς νὰ θέλωμεν . . . Καὶ μειδιῶμεν ἀκόμη,
ὅταν θρηνοῦμεν περιλημένους, χωρὶς νὰ θέλωμεν . . . Ἀρπάζ-
ζομεν ὄρμηφύτως τὰ μειδιάματα τοῦ Ὁρακοῦ και τῆς
Χλωρίδος μας, και περιβαλλόμεθα αἰσὰ ὡς με ἔνδυμα
αἰωνίου γάμου μέσα εἰς παντοειπὴν χαρὰν ἀνεστῆνα ἱερ-
ταχούσης φύσεως.

Σπάνια εἶναι αἱ θρηνοὶ ἀρχαίων και νέων Ἑλλήνων.
Και ὅταν ἀκούονται σπάνια, ἠκούονται διὰ τὴν ἀπάθειαν
τῆς χαρῆς, τῆς ἐδῆς, τῆς μέθης, τοῦ φωτός, τοῦ ἔρωτος,
διὰ τὴν ἀπάθειαν καθε βιωτικῆς εὐφροσύνης και τέρψεως.

Ὁ Ὁρακος ἐρμολυφεῖ εἰς στίχους θείους τὴν μεταγχα-
λικωτέρων τῶν ποιητικῶν παρομοιώσεων, ἐν ἀπαντῶναι εἰς
τὰ ἔπη του, τὴν παρομοίωσιν ἀνδρῶν και γυναικῶν.

Ἐνὸς ἀνδρῶν γενεῆ, ἢ ἡ γενεῆν ἑστίαια
οὐκ εἶναι ἑστίαια γενεῆ, τοῦ δὲ και ἀνδρῶν
γενεῆ ἢ μὲν ἔ' ἀνεμος χαρῆς και εὐφροσύνης
ἐκείνην φῦς, ἔστος ὁ ἀνεμος ἑστίαια
ὡς ἀνδρῶν γενεῆ ἢ μὲν γενεῆ, ἢ ἡ ἀνδρῶν.

Ἀλλὰ και ἡ ἐν τοῖς στίχοις αὐτοῖς μεταγχαλία εἶναι ἡ
ἐγγενὴς εἰς κάθε Ἑλλῆνα ἐκ παιδικῶν ἡμερῶν. Εἶναι
ἐκείνη ἡτις τὸν ἀναγκάζει νὰ χαίρται γλυκύτερον τῶν χαρῶν

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ *

ΩΜΟΡΦΙΕΣ

Ποιά χαρμυγή σὺς ἔχεις,
εισωδιαστὲς λαμπάδες,
καὶ ᾗς τὸ ταξεῖδι τῆς Ζωῆς
μήριες μᾶς δείχνετε ὡμορφάδες;

Ποῦς ἦμις τὰ σὺς Παντα
μὴ τὰ φλοριάδη τίμισσιν
καὶ ᾗς τὰ γλαρὰ καὶ μαύρα μάτια σὺς
τὸν πόθο ἐβύθισε καὶ τὴν χαρὰ του;

ΚΑ ΟΛΓΑ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄγγελικὰ διαβαίετε
κυματιστὲς καὶ ᾗς κολῶνες
πρὸς τὴν πατρίδα, ποῦ ἀνυψώνονται
πανώρητοι τῆς Ἀγάτης Παρθενῶνες.

Καὶ ἀκολουθοῦν τὸ βῆμά σας
χλωμὲς μορφές, τῆς θλίψεως σκλάβοι,
καὶ γελαστοὺς τοὺς φέροντε
ὅπου ὁ λοιπὸς ἀνθὶ καὶ ὁ πόνος παύει.

Μάγια, γοητεῖες καὶ χρυσὰ κλειδιά
ᾗς τὰ ὄραϊα κρατᾶτε χέρια σας. Ποιὰ Μοῖρα
σὺς τὰ χαρίζει, τῶν ὀνείρων μας
νάνοῖξτε τὴ στοιχειωμένη θύρα;

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΒΟΣΠΟΡΙΤΗΣ

ΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ
F. BOUCHER

ΑΡΤΕΜΙΣ
ΛΟΥΟΜΕΝΗ

ψυγὴν ἐδῶ. Τὸ αἶμα σφύζει. Ἐνῶ ὑπὸ δένδρα ἄλλα ἀλλοῦ
ἤρεμει. Αἱ σάρκες εἶναι στερραὶ, ῥαδιναί, ἀκμαίαι. Ἐνῶ ὑπὸ
δένδρα ἄλλα ἀλλοῦ πλαδαραί, ἀσθενικαί, ἠδονοπληγες.

Ἐπὶ δύο γιλιάδας ἔτη πένθους, ἀφ' ἧς ἔσθυσεν ὁ ἀρχαῖος
πολιτισμὸς, στόνοι κλαυθμηροὶ ὑπὸ ἰτέας καὶ ἤχοι πένθιμοι
αἰολικῆς βαρβίτου, ὡς ψαλτηρίου δαυιδικοῦ ἤχοι καὶ ὡς
στόνοι «αἰγματοκτεθέντων» Ἰουδαίων, δὲν ἠκούσθησαν ἐδῶ
ποτέ! Ἰπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν οἱ Ἕλληνας, καὶ ὅταν ἐπένηθη-
σαν, ἐπένηθησαν ὡς ἄνδρες. Ὅχι ὡς παῖδια καὶ ὄχι ὡς γυναί-
κες, ὡς οἱ ἄλλοι τῆς Ἀνατολῆς λαοί. Ἰπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν,
ὡς ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνας οἱ τοῦ Ἰσραὴλ υἱοί, ἐπὶ
τοὺς ποταμοὺς Ἀθηνῶν, πλέον ἢ μελαγχολικοὺς καὶ ἀδόξους
σήμερον ἐκείνων, — οἱ τῶν Ἑλλήνων ἔαγονοι δὲν ἐμνήστησαν
τῆς ἀρχαίας Σιών των, διάρρητοι ἀπὸ δάκρυα καὶ συντε-
τριμμένοι. . . .

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀκόμη, εἰς τὸ Ἄστυ αὐτὸ τῆς Νεοελλη-
νικῆς ζωῆς, ὡς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν βράχων μας καὶ ὡς ὑπὸ τὰς
σκιάς τῶν δασῶν μας, καὶ ἐδῶ ἀκόμη ἡ δόξα ἐνὸς μειδιά-
ματος ἀρχαίου περυγίζει τριγύρω μας,

Ἐψηλοτάτη.

Καὶ εἰς τὴν φωνὴν τὴν ἄρατον: «Ἄσπαστε ἡμῖν ἐκ
τῶν φῶδων Σιών», ἀπαντῶμεν οὐχὶ ὡς ὁ Λαὸς τοῦ Κυρίου:
«Πῶς ἔσσωμεν τὴν φῶδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;», οὐχὶ
δὲ ἀναμνήσεων ὀνομαζομένων καὶ σκέψεων ἀκλεῶν καὶ πᾶνων,

ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐαρινῆς πρωΐας εἰς τὰ πρόσωπα ἡμῶν ὄλων
καὶ ἐνὸς ἐωθινοῦ ἄσματος εἰς τὰ χεῖλη ἡμῶν ὄλων. . . .

Καὶ ὅταν μελαγχολῶμεν ὑπὸ τὰς ἰτέας καὶ τὰς κυπαρίσ-
σους, μειδιῶμεν, χωρὶς νὰ θέλωμεν. . . Καὶ μειδιῶμεν ἀκόμη,
ὅταν θρηνοῦμεν πεφιλημένους, χωρὶς νὰ θέλωμεν. . . Ἀρπά-
ζομεν ὀρμεμρῶτως τὰ μειδιάματα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς
Χλωρίδος μας, καὶ περιβαλλόμεθα αὐτὰ ὡς μὲ ἐνδυμα
αἰώνιον γάμου μέσα εἰς παντοτινὴν χαρὰν παντοτινὰ ἐορ-
ταζούσης φύσεως.

Σπάνια εἶναι αἱ θρηνηφῆδαι ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων.
Καὶ ὅταν ἀκούονται σπάνια, ἀκούονται διὰ τὴν ἀπώλειαν
τῆς χαρᾶς, τῆς ἠδονῆς, τῆς μέθης, τοῦ φωτός, τοῦ ἔρωτος,
διὰ τὴν ἀπώλειαν κάθε βιωτικῆς εὐφροσύνης καὶ τέρψεως.

Ὁ Ὅμηρος ἐρμολυθεῖ εἰς στίχους θεῖους τὴν μελαγχολι-
κωτέρων τῶν ποιητικῶν παρομοιώσεων, ἣν ἀπῆντησα εἰς
τὰ ἔπη του, τὴν παρομοίωσιν ἀνδρῶν καὶ δένδρων:

Ἰνδᾶδη μεγάλθυμ, τί ἡ γενεὴν ἐρεεῖναι;
οἴη περ φύλλον γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τὰ μὲν ἔ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἀλλὰ δὲ θ' ἔβη
τηλεθόσσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὄρη.
ὡς ἀνδρῶν γενεή ἢ μὲν φέει, ἢ δ' ἀπολήγει.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐν τοῖς στίχοις αὐτοῖς μελαγχολία εἶναι ἡ
ἐγγενὴς εἰς κάθε Ἑλληνα ἐκ παλαιτάτων ἕως σήμερον. Εἶναι
ἐκείνη ἣτις τὸν ἀναγκάζει νὰ χαίρεται γλυκύτερον τὴν χαρὰν

τοῦ κόσμου. Ἐκείνη ἦτις τὸν κεντᾶ νὰ πράξῃ τὰ ἀντίθετα τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς καὶ νὰ εἶπῃ τὰ ἀντίθετα τῶν πρεσβευμάτων τῆς. Ἐκείνη ἦτις εἶναι τὸ κέντρον τὸ προσφορώτερον πρὸς χαρμονὴν τοῦ Ἑλληνος καὶ ἦτις ἀποτελεῖ τὸν τόνον τῆς χαρμονῆς αὐτῆς.

Ὁ δενδρικός κόσμος διὰ τοῦ Ὀμηρικοῦ πνεύματος εὔρε τούτους εὐγενεστέρους τοῦ φίλους, τούτους ἀνδρας. Καὶ παρήλασαν δι' αὐτοῦ ἔθνη, λαοί, ἐποχαί, βασιλεῖς, στρατηγοί, ἱερεῖς, πάντες οἱ τῆς Τύχης εὐνοοῦμενοι. παρήλασαν δι' αὐτοῦ ὡς ὑπὸ ἀρώματα καὶ δρόσον καὶ χρώματα, καὶ ἐπλανήθη μία ὠραία ἀθυμία ἐπὶ τὰ βασιλεία δια τῆς Γῆς, ἀθυμία ὡς ἡ ἐκ τοῦ φθινοπώρου ἀναδιδομένη, καὶ ἐπλανήθη ἓνα αἰώνιον δνειρον αἰωνίας ἀναστάσεως λαῶν καὶ βασιλείων ἐκ τῆς σποδοῦ λαῶν καὶ βασιλείων, καὶ ἐπλανήθη μία ἡπία δόξα ἐκ τῶν ψυχῶν, ὅσαι ἀπέπτησαν, ὄλων, ἐπὶ τὰς ψυχὰς ὄλας, ὅσαι μένουσιν καὶ ὅσαι θὰ ἔλθουν. . . — διὰ τοῦ δενδρικοῦ κόσμου ἡ ἀναμονὴ ἐνὸς προσεγγυῶτος ἑαρος ζωῆς, οὕτως διὰ τοῦ Ὀμηρικοῦ πνεύματος καὶ ἕως σήμερον καὶ πάντοτε διερμηνευομένη, θὰ πιστεύεται ἐδῶ ὡς ἄρθρον πίστεως, νόμος ἀκαμπτos, ἀπαρασάλευτος εἰς κάθε Ἑλληνικὴν καρδίαν καὶ συνείδησιν.

Ἐναν Ἀνατολίτην, μακαριώτατα ἀπεσχοινισμένον, εἰς δνειρα βεβηθισμένον ἡδονῶν καὶ ἀπραξίας καὶ μαλθακότητος ἐπὶ τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου, θὰ τὸν ἰδῆτε, μόλις πατήσῃ τὰ ἐδάφη μας, ν' ἀναλαμβάνῃ ὄλην τοῦ Ἑλληνος τὴν ἐνάργειαν καὶ τὴν ῥώμην.

Οὕτω λέγεται. Οὕτως ἡ ποίησις ἐφθέγγετο ἡ ἐξ Ἀνατολῶν: Τὴν ὀνηριάν νὰ ἐπαναπαύῃ ὑπὸ τὰ δένδρα καὶ νὰ τὴν νανοῦρξῃ ἐκεῖ μὲ οὐτοπίας καὶ μὲ οὐρὶ καὶ μὲ ἐκστατικὰς φαντασμαγορίας καὶ φαντασίας πλάσματα. . . Καὶ ἐάν τῶν ἐπτανήσῃ Ἑλλήνων τὴν μεθυστικὴν ἀπόλαυσιν εἰς τὸ μὴ πράττειν οὐδὲν καὶ αἰεποτε βεμβάζειν μὲ προτάξῃ τῆς, θὰ τὸν προπέμψῃ μέχρις ὄλων τῶν ποικιλωνύμων πολιτισμῶν, δι' ὧν διήλθον οἱ ἐπτανήσῃ Ἑλληνες, διὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τὸ φαινόμενον, πολιτισμῶν, ὑφ' οὓς ἡ ἐπτανησιακὴ ζωὴ ἐναρκώθη, ἐσίγησεν, ἐπάληψεν.

Ἄλλ' ἡ ἄλλη Ἑλλάς ὄλη βοᾶ κατὰ τῶν φρεγμάτων τῆς ποιήσεως καὶ κατὰ τῶν περὶ βέμβης καὶ ὀνειρων τίτλων αὐτῆς. Ἡ ποίησις ἐδῶ, ἀντὶ νὰ εὐρίσκη ὑπὸ τὰ δένδρα πτώματα ἐκστατικὰ καὶ καρδίαις τρωθείσας ὑπὸ γερνοτερωτων, εὐρίσκει ἄνδρας ζώντας, οἵτινες καὶ αὐτὸν τὸν ἔρωτα θέλουν ἐνεργητικῶν, παλαίοντα, μοχλοῦντα, ὑπέροπλον, τονώδη.

Ἡ ποίησις, ἡ τῶν πραγμάτων ποίησις, δὲν ἐφθέγγετο οὕτως ἐδῶ. Ἦγουν νὰ τονίξῃ ἤμινους εἰς τοὺς ἐπαναπαυομένους, εἰς τοὺς ἐρωτύλους, εἰς τοὺς σκεπτομένους σκέψεις ὠραίας καὶ οἰστρους γλυκεῖς ὑπὸ τὰ δένδρα. . . Κατὰ μῆκος τῶν φωτοσυστάδων καὶ εἰς τῶν ἀλσῶν τὰ βάθη καὶ ὑπὸ τὰς θολίας τῶν δασῶν δὲν ἐφθέγγετο ἐπὶ ψαλμωδικὰ ὀνηριῶν καὶ ῥαστώνης καὶ περιπτύξεων κρύων ἢ ἀύρων ἢ παρακλίρων ἢ ὀργιστικῶν.

Ἡ ποίησις ἡ Ἑλληνικὴ εἶπεν ἄλλα καὶ ἔψαλεν ἄλλα. Ὅ,τι ἔψαλε, συνέβαλεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν τόνον αὐτῆς καὶ εἰς τὸ χρῶμα αὐτῆς. Συνέβαλεν εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀτόμου, καὶ ἐν τῷ ἔρωτι ἀκόμη καὶ ἐν τῇ περιπαθείᾳ. . . Διότι δὲν ζῆ ὡς ἐξῆς ποτὲ ἡ ἐνεργητικότης αὐτῆ, διὰ τοῦτο, ὡς ἐξῆς ποτὲ, δὲν ζῆ καὶ ἡ ποίησις. Ἡ ποίησις ἡ ἐπίσημος. Ἡ ποίησις ἡ τῶν ποιητῶν.

Ἐπάρχει ἐνεργητικότης, καὶ πολλὴ ἀκόμη, παρ' ἡμῖν. Πολυλάκις καὶ μέγρι δυνάμει βρξικελεύθου. Ἀλλὰ περιβάλλεται ἀπὸ κάποιον σκιάν ψευδοῦς, διότι δὲν πηγάζει κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Φύσιν. Ῥεῖ δι' ἐλιγμῶν καὶ νοθεύεται καὶ παραπλαναῖται: καὶ ἐξαντλεῖται, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ τέμα τῆς.

Μόνη ἡ ἀπὸ τῆς Φύσεως εὐθὺ ἀπορρέουσα εἶναι ἡ ἀληθής. Καὶ τοιαύτη ἦτον ἡ ἀρχία. Τίς θέλει ἀμφισβητήσῃ τὴν εἰλικρίνειαν αὐτῆς δι' ὄλου τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ τῆς ἀρχιότητος βίου; Ἡ σημερινὴ τῆς φυλῆς μας, δύναμαι νὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι ἀκόμη ἡ φθῶρα ἐκείνης. Διατελοῦμεν ὑπὸ τὴν κτηθείσαν ταχύτητά τῆς. Καὶ συνεπῶς, αὐτὴ ἦν ἔχομεν δὲν εἶναι ἰδική μας, δημιουργημά μας.

Ἐπάρχουν ψυχικαὶ δυνάμεις, ἐξ ἀπωτάτων καὶ δι' ὄλοκληρῶν χλιετηριδῶν προσκομιζουσαι μέχρις ἡμῶν τὴν εὐρωστίαν τῶν καὶ τὸν παλμόν τῶν. Ἀπαράλλακτα ὄλας τὰ δάση, ἄτινα ἐξ ἀπωτάτων καὶ δι' ἀπεράντων ὠκεανῶν προσκομιζοῦν ἕως ἡμῶν τὴν δρόσον τῶν καὶ τὴν ὑγείαν τῶν. Τοιαύτη τις, μία ἐκ τῶν πολλῶν, δύναμις εἶναι καὶ ἡ ἐνεργητικότης τῶν ἀρχαίων.

Ἐὰν ἡ φυλὴ μας δὲν στραφῇ πρὸς τὴν Φύσιν σύσωμος ὡς πάλαι ποτὲ, τετέλεσται! Ἡ ἐνεργητικότης αὐτῆ, δὲν θὰ εἶναι πολὺ μακρὰν ἢ ἐποχῇ, καθ' ἣν διὰ παντός θὰ σβύσῃ. Ἀλλοίμονον τότε εἰς τὸ Γένος μας! Οἶον θεάμα θέλομεν παρουσιάσῃ τότε ἐνώπιον τοῦ κόσμου! Ὅθ' εἴμεθα ἡμεῖς τὰ πρότυπα τῆς νωθρίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς εἶναι σήμερον οἱ Φελλάχοι.

Ἡ φυσιολατρεία θὰ μᾶς σώσῃ. Ὅθ' μᾶς ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ ψεύδους. Ὅθ' μᾶς τονώσῃ. Ὁ τελευταῖός μας πόλεμος ἦτον ἐν ψεύδος, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἔρωτος γερὸς πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν, ὁ πρὸς τὴν φύσιν, τὴν γῆν, τὴν ἀρουραν, τὴν θάλασσαν, τὴν ἀγρωστίαν, τὴν χλωρίδα, τὰ δάση, τὰ δένδρα, ἔρωτος, εἶναι ἀναπόσπαστος. Ἡ ζωὴ ἐκείνη ἢ τοῦ πολέμου ἢ τοῦ ψεύδους, ὅσῳ θορυβώδης καὶ ἂν ἦτο. Ὁ μὴ πονῶν τὰ πατρώα, ὁ μὴ λυπούμενος καὶ ἀχθόμενος διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὴν διάκρισιν γαιῶν, κήπων, περιβάλλον, ἀνθρώπων, οἰκιῶν, ἀλσῶν, πῶς θὰ αἰσθανθῇ τὴν ἐνορμον ἐκείνην δύναμιν, ἣτις ἐχαρκτηρίσει χωροῦντας τοὺς παλαιούς κατὰ τῶν πολεμίων τῶν, καὶ ἦτις μόνη ἐξασφαλίζει τὴν νίκην.

Φυσιολατρεία ἄρα ἐν ἀρχῇ, καὶ ἡ ἐνεργητικότης εἶναι κατόπιν ἐπακολούθημα. Καὶ κατόπιν ἡ ποίησις. Καὶ κατόπιν ἡ ζωὴ. Καὶ κατόπιν ἡ δόξα, ἡ ἀθανασία. . .

Ἐνηλοτάτη

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι ἐξαντλοῦντες τὸν ἔρωτα, ὃν ὀφείλου πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ ἐνός τιος πλάσματος γηίνου καὶ ὠραίου. Ἄντι τοῦ Θεοῦ ἐκείνου, ἀντὶ τοῦ πλάσματος τούτου, προὔτιμψα τὴν Φύσιν.

Οἱ ἐν αὐτῇ ζῶντες τὰ πάντα ἀγαποῦν. Καὶ δημιουργοῦν παγκάλους φίλους καὶ ἀναπλάττουν ἀγαθοποιούς Θεούς. Ὅ,τι ἀγαποῦν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ὠραιότερον ὑπὸ τὸν φανὸν τῆς Φύσεως. Καὶ εἰς τὰ θαυμασιά τῆς εὐρίσκουν πάντοτε, ἰδεκτὴν πλανωμένην τὴν μορφήν κάθε φανταστικῆς τῶν ἢ πραγματικῆς ἐρωμένης!

Ἐ! τί ποιητικὴ ἢ φιλικὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αἰθέρια, τὰ ἀσύλληπτα ταῦτα φαντάσματα τῶν μαινομένων ἐξ ἔρωτος! Ἐντὸς τῶν δασῶν καὶ μεταξὺ τῶν φύλλων τῶν δένδρων, ὦ! τί ἐρασμία κάθε προβάλλουσα ὡς μειδίαμα ἐρωτικῆς τῶν φαντασιώσεως! Ἐ! πόσον μεγάλως, πόσον θείως ἢ ἀγαπήσουν τὴν ὠραιότητα ἐκείνοι, οἵτινες ἐδαπάνησαν ὑπὲρ τῆς Φύσεως τοὺς θησαυροὺς ὄλους τῶν πλασμάτων τῆς διανοίας τῶν!

Οὕτοι: θὰ ἴδουν πραγματοποιούμενον ὃ,τι ὀνειρεύθησαν, ἐκεῖ. Καὶ δὲν ὑπάρχει ὠραιότερα ποίησις ἀπὸ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὀνειρῶν κάθε ὑψηλοῦ φαντασιοκόπου τοῦ κόσμου.

Ἰδοῦ, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἐπὶ μεταξίνου νήματος ἀκροβατοῦσαι ὄλαι αἱ γυναῖκες τῆς Ποιήσεως. Καὶ Ἰδοῦ ἀνακλαδούμενον ἐπὶ πρασίνοῦ τάπητος, πέραν ἐκεῖ, τὸ πνεῦμα ἐνός ποιητοῦ.

Ὅλαι τῷ προσμειδίωσιν, ὄλαι, ἐν μάταιον μειδίαμα καὶ

ὄλαι, ὡσεὶ σὺλθανικαὶ σὺλφίδες, ταράσσουσιν μὲ τὰς χάριτας τῶν τῶν ἀνθίνους τὴν μακαριότητά του. Τὰς βλέπει ἐκείνος ὡς ἐν ὄνειρῳ. Τῷ προσμειδίωσιν αὐτὰ γλυκυτέραι. θαλπερώτεραι εἰς κάθε γοητεῖαν τῶν καὶ κάθε θέλητρον. Γνωρίζουν ὅτι εἶναι αἱ στροφαὶ τοῦ ποιητοῦ ἐκεῖ τοῦ ὀνειρεύεται. Καὶ γνωρίζουν ὅτι εἶναι ὄλος ὁ ἐπίγειος πλοῦτός του. . .

Εἰς τὰς δίνας τὰς τρυφεράς τῶν στίχων τοῦ ἀναπλάλλοντα: ἐκείναι. Καὶ γίνονται ἐτι πλέον γοητευτικαὶ καὶ ἐτι πλέον φιλάρεσκοι εἰς τὴν ποιητικὴν ἐκείνην πανδαισίαν, ἣν ταῖς προσφέρει ἡ νεότης καὶ ἡ μεγαλοφυΐα.

Καὶ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ ποιητὴς μας ὡς χρυσαλλίδα ἐπὶ γλοεροῦ λειμῶνος ἐδῶ κ' ἐκεῖ πετώσας τὰς φαντάζεται, γεμάτας ἀπὸ εὐγένειαν καὶ ἔρωτα, καὶ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν, ἐξανάπτων ὡς μεσημεριῶν, ἐκτείνει μίαν λευκὴν χεῖρα ὡς διὰ νὰ τὰς συλλάβῃ ἀβρότητα, ἐξαφανίζονται αἱ σκληραὶ!

Τὰ φαντάσματα τὰ γλαυκὰ αὐτὰ τῆς Ποιήσεως εἶναι τὰ φαντάσματα τῆς Ἑλληνικῆς Φύσεως,

Ἐνηλοτάτη

Ὁ Βέρθερος τὴν Καρλότταν, ὁ Στένιος τὴν Λαίλιαν, ὁ Ἀβελάρδος τὴν Ἐλοῖζαν, ὄλαι αἱ ὡς αὐταὶ ὠραία ποιητικὰ ψυχὰ ἠγάπησαν εἰς τὴν φίλην τῶν ἑκαστος τὴν Φύσιν, καὶ διὰ τῆς Φύσεως, ἑκαστος, παραφορώτερον τὴν φίλην τῶν.

Ἐν αὐτῇ ὄλοι καὶ ὄλαι μυρωμένοι, μαίνονται ναρκίσειόν τινα ἔρωτα. Ἡ δελφωμένοι, ἀνορθοῦν τὴν ὄλην εἰς τὰ Οὐράνια κ' ἐξωραίζουν τὰς πραγματικὰς ἐντυπώσεις δι' ἔρωτος Θεοῦ. Ἄλλ' ὄλαι αὐταὶ αἱ ἀδελφαὶ ἐν συμπαιθείᾳ καὶ ὄλοι αὐτοὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐν Ποιήσῃ πλαισιούνται ἀπὸ ἓνα Οὐρανὸν βαρῶν καὶ περιβάλλοντα ἀπὸ κάποιον τραγεῖαν Φύσιν. Ἀγαπῶσιν ὄλαι καὶ ὄλοι ὡς ἀσκηταί.

Τὴ φυσικὴ καὶ τὴ Ἑλληνικὴ καὶ τὴ ἀρχαίος τῆς Σαπφούς ὁ ἔρωτος πρὸς τὸν Φάωνα, τῆς Ἀσπασίας πρὸς τὸν Περικλῆ, τῆς Φρύνης πρὸς τὸν Ἐπερίδην, τῆς Τιμάνδρας πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην! Ὅλοι αὐτοὶ οἱ τὸσον ὠραία πάσχοντες καὶ ὄλαι αὐταὶ αἱ τὸσον φιλοσόφως ἀγαπῶσαι, ὠραίζονται ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν τῆς Μεσημβρίας τὸν μειδιαματικώτερον, καὶ ἀπὸ τὴν Φύσιν περιθέονται τὴν σφιγγηλοτέραν. Ἀγαπῶσιν ὄλοι καὶ ὄλοι ὡς εἰδωλοάτραι.

Ἐ! εἰς τὸν ἔρωτα αὐτὸν τὸν ἀληθῆ ἢ Ἑλλάς μας ὑποκατέστησεν ἀσκητικὴν τινα ἀλαζονείαν ἐκ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Γνωρίζω τί μέγας δύναται νὰ γείνη κάθε λάτρης εἰλικρινῆς τῆς Φύσεως, ἔρχομαι νὰ καταβάλω τὴν ἀσκητικὴν αὐτὴν ἀλαζονείαν. Καὶ νὰ βροντοφωνήσω εἰς κάθε καρδίαν παλλομένην ἐκ τῶν μεγάλων συγκινήσεων καὶ τῶν ὠραίων θεαμάτων, εἰς κάθε καρδίαν Ἑλληνικὴν, νὰ βροντοφωνήσω: Ἀγάπα τὰ ἐωθινὰ κελαδῆματα τοῦ κορυθαλλοῦ. Καὶ ἀγάπα τὰ παννύχια ἄσματα τῆς ἀηδόνος. Καὶ ἀγάπα τοὺς ἐξαισίους βραχιόνιας τῶν δένδρων, τὰς δροσεράς πτέρυγας τῆς αὔρας, τοὺς γνοῶζοντας τραγῆλους τῶν κορμῶν, τὰς ἐπιδερμίδας τῶν ἡλιολοῦστων φλοιῶν τῶν. Καὶ ἀγάπα τὰς ἀβράς καλλιπεῖας τῶν φύλλων καὶ τοὺς φωτεινοὺς ἐναγκαλισμοὺς τῶν ἀκτίνων καὶ τοὺς στεναγμοὺς τοὺς ἠδυπαθεῖς

τῶν τρυγῶνων. Ὁ Ἑλλάς μου! οὕτω ἀγάπα, οὕτω, διὰ ν' ἀγαπήσῃς ἐν ὄλη τῇ παραφορᾷ τῆς καρδίας σου ἀγάπην ὄλη ἀσκητικὴν, ἀλλ' Ἑλληνίδα!

Τρελλαινόμεθα διὰ τὴν Ζωὴν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ φοβώμεθα τὸν Θάνατον. Ἐντεῦθεν τὸ παράδοξον ἐκείνο κράμα μελαγχολίας μειδιώσεως καὶ χαρᾶς μελαγχολοῦσης. Τίποτε ἀκόμη δὲν κατώρθωσεν ὁ Χριστιανισμὸς νὰ μεταβάλῃ μέσα μας. Εἴμεθα τέκνα τῆς Φύσεως ἄκοντες. Εἴμεθα ἡ ἀνθρᾶ παράλληλος τῶν δένδρων μας. Καὶ εἴμεθα οἱ ἀμιλληταὶ αὐτῶν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τῶν. . .

Τοῖς προσομιλοῦμεν μετὰ χάριτος, ἀλλὰ καὶ τὰ θαντώνομεν μετ' ἀκηδίας. Μία ἀδιαφορία πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἄκακος, ἐξιλίωει κάθε ἐγκλημά μας. Ἀλλὰ καὶ, οὕτω φονευομένην, ὑπὸ τὴν Φύσιν αὐτὴν ἀναβλύζει πάντοτε μία πηγὴ ἀσκόπου γέλωτος καθ' ὄλων τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ κόσμου καὶ τῶν αἰῶνων. . .

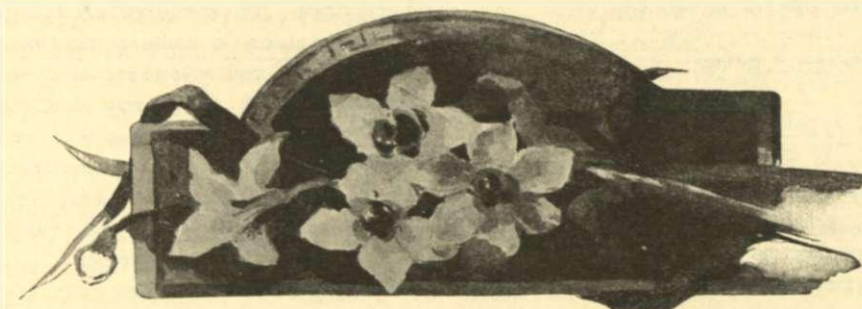
Ἐὰν δὲν φαινόμεθα ὃ,τι πράγματι εἴμεθα, πταίει ὁ μέγας καὶ καταθλιπτικὸς ὄγκος τῶν δύο χιλιάδων ἐτῶν τῆς Χριστιανοσύνης, ὃν φέρομεν ἐπὶ τῶν ὤμων μας. Διὰ τοῦτο ἄλλη ἢ Φύσις μας καὶ ἄλλα τὰ ἦθη μας. Ἐκείνη ἀποβλέπει ἰλαρὰ πρὸς τὴν ἴην. Ταῦτα παρέλκονται λυπητέρᾳ πρὸς τὰ Οὐράνια. Ὅταν δὲν εἴμεθα εἰδωλοάτραι, εἴμεθα φετιχισταί, μοιρολάτραι. Ὁ Οὐρανὸς μᾶς ποτεῖ καὶ ἡ ἀβεβαιότης μᾶς θέλγει. Ἄλλ' ἡ μοιρολατρεία μας εἶναι θελκτικὴ καὶ γεμάτη ἀπὸ ἀπιστίαν ἀπόκρυφον καὶ γεμάτη ἀπὸ θρησκείαν, ἣν μόνον λατρεύομεν ὡς ἀληθῆ, χωρὶς νὰ πιστεύωμεν.

Εἰς τὰ δένδρα μας, στὰ βάθη τῶν δασῶν μας μέσα, μοῦ ἐφάνη ὅτι εἶδα πάντοτε ὑπανατέλλοντα, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνατέλλοντα, ἓνα τινὰ σαρκασμὸν ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἐβρόντα πάλαι: ἀνὰ τὸν Ὀλυμπον κραιπαλοκωμῶν ὁ Ζεὺς. Κάποια μυστικὴ εἰρωνεία, κάποια ἀσύλληπτον σκῶμμα πρὸς ὄλους καὶ πρὸς ὄλα, πρὸς ἐγκόσμια καὶ ὑπερκόσμια, μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦκουσα νὰ θροῖ εἰς τὰ φύλλα τῶν.

Στρέψατε, ὦ Ἕλληνες, πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὰ βλέμματά σας καὶ τὸν σαρκασμὸν ἐκείνον καὶ τὸ σκῶμμα καὶ τὴν εἰρωνείαν ἐκείνην θὰ ἰδῆτε ἐντετυπωμένα εἰς ἑκαστον καὶ θὰ τ' ἀκούσῃτε ἀναδιδομένα θορυβώδη ἀπὸ ἑκαστον. Ὁ Χριστιανισμὸς, ἐὰν κατίσχυσε καὶ ἐφ' ἡμῶν, κατίσχυσεν ἐπὶ τῆς καρδίας μόνον, ἀλλ' ὄλη καὶ ἐπὶ τοῦ πνεύματός μας. Ἀναπτυσσόμεθα ὡς ἄνθρωποι, παίζοντες. Μεγαλυνόμεθα ὡς ἔθνος, παίζοντες. Καταστρεφόμεθα ὡς Κράτος, παίζοντες. Οὐδέποτε νεκρούμεθα. Οὐδέποτε σθονόμεθα.

Ἰδετε τὰ δάση μας! Ἐπὶ τὰς χλωδεις σκιὰς τῶν αὐγάζει αἰώνια μία ἀμιλλα. Καὶ σταν ἀναλίσκεται αὐτῇ, διὰ νὰ μεγαλώσουν. καὶ σταν ἀναλίσκεται, διὰ νὰ σαπήσουν, εἶναι ἡ παναιωνίος τῶν Ἑλλήνων ἀμιλλα εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις τῶν. Ἀμιλλα ἔχουσα τὸ μέτωπον Μώμου καὶ τοὺς πόδας Τιτᾶνος. Θεὸς ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ παραδόξου, σὰν Σφιγξ ἀρχαία, γρίφους προτείνουσα ἀλύτους πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ αἰῶνων. . .

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ

Ἡ πυρίνη βροχή.—Ἡμέραι καύσανος.—Ἡ κάμιμος τοῦ Ναβουχοδονόσορος.—Ποιητικοὶ ἄνεμοι.—Ὁ πρῶτος ἀποστάτης.—Αἱ ὀπτασίαι τῆς Ἀποκαλύψεως.—Τὸ φοβερὸν βιβλίον.—Νεῦτων καὶ Ρενάν.—Οἱ πρόδρομοι τῶν Νηφωριστῶν.—Εὐκρατον κλίμα.—Τὰ θερμὰ ἔτη.—Τὸ ἔτος τοῦ τρόμου.—Τὰ χρώματα τῆς δύσεως.—Τὸ βόρειον σέλας.—Ἀττικά νύκτες.—Ὁ βίος ἐν ὑπαίθρῳ.—Τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ θέρους.—Αἱ μυῖαι.—Ἰδιότητες τοῦ Διός.—Σχέσεις μυῶν καὶ διαβόλου.—Ἡ τροφή καὶ ἡ καθαριότης των.—Ἀναστροφή θρωγν.—Συγγραφεὺς φίλινπος.—Τὰ ρωμαϊκὰ λογοπαίγνια.—Ψύλλοι.—Τὸ δῆγμα τοῦ Πιρῶν.—Μικροσκοπικὰ γυμνάσια.—Ἀρχαῖον ἐπίγραμμα.—Μέσα ἀποφυγῆς.—Κραυγὴ παράκαιρος.—Ἡ περιεργὸς θυσία.—Τὸ ψυλλόχομα καὶ ἡ χρῆσις του.—Οἱ βροκόλακες τῆς κλίνης.—Ἡ προέλευσις των.—Οἱ κόρες κατὰ τὴν ἀρχαίτητα.—Ἡ συνήθεια.—Ἐπαρχιακὴ φιλοξενία.—Μακρὸς λήθαργος.—Ἐκκλησιαστικὰ ἀναθέματα.—Ἡ συνταγὴ τοῦ μάγου.—Ὁ τύραννος τῶν νυκτῶν.—Ἀγνυτιος καὶ Δούναβις.—Αἱ προσημείσεις.—Δήγματα καὶ ἀλεξιτήρια.—Γονιμότης κωνόπων.—Ἡ μετάδοσις τῆς νόσου.—Ὁ καθαγὸς τοῦ ὕδατος.—Οἱ δύο πόλοι.—Εἰς τὴν Λαπωνίαν.—Ἡ συνάντησις τοῦ Νάνου.—Οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅποιον ἄρα γε θερμοκρασίαν θὰ εἶχεν ὁ κύκλος ἐκείνος τοῦ Ἄδου, ἐνθα ὁ Δάντης ἐφρατάσθη, ἐν τῷ ΙΔ' ἄσματι τῆς Κολάσεως, τιμωρουμένους τοὺς ἀλαζόνας καὶ θρασύς πρὸς τὸν θεὸν ἀσεβοῦντας διὰ βροχῆς πυρίνης καταπιπτούσης ἀνωθεν «ὡς περ αἱ πλατεῖαι νιφάδες τῆς γιόνος ἐπὶ δροῦς» καὶ κατακαυούσας τὰς σάρκας των; Ὑπάρχουσιν ἡμέραι τοῦ ἔτους, καθ' ἃς καὶ οἱ ζῶντες ὑπόκεινται εἰς βάσανον παραπλησίαν καὶ τὸ ἐρετεινὸν θέρους μᾶς ἔκαμε νὰ τὰς δοκιμάσωμεν. Ὁ ἥλιος ἐξακοντίζει βέλη φλογερά ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν θὰ βυθισθῆ εἰς τὰ ἠρεμουῦντα ὕδατα τοῦ Σαρωνικοῦ· αἱ ὁδοὶ φαίνονται πυριφλεγείς ὡς ρυάκας λάβας· ἡ ἰσχνὴ σικὰ τῶν ἀναιμικῶν δένδρουλλίων ἀσθενῆ πρόχειρον προστασίαν· ὁ ἰδρῶς εἶναι ἄρθρονος δι' ὅλων τῶν πόρων· ἡ ἀναπνοὴ ἐξέρχεται μετὰ κόπου ἀπὸ τοῦ στήθους· ἡ ἀτμόσφαιρα ὀλόκληρος φλέγεται καὶ ἡ ἐπαφὴ αὐτῆς εἰς τὸ γυμνὸν δέρμα ἀποβαίνει ὀδυνηρά, καὶ τὰ ἱμάτια ἀποκτώσι τὰς φλογεράς ἰδιότητάς τοῦ γιτῶνος τοῦ κενταύρου Νέσσου. Ἡ φύσις ἀκίνηται πᾶσα ληθαργούσα, πυρίκαυστος. Ποῦ εἶνε ὁ ἄνεμος, ὅχι ὁ πνιγηρὸς ἐκείνος καὶ ἀποτρόπαιος, ὁ πνεύσας κατὰ τινὰς τῶν ἡμερῶν τούτων καὶ ἀναβιάσας τὴν θερμοκρασίαν τῶν Ἀθηνῶν εἰς 40°, οἶνε ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ στόμιον τῆς φοβερᾶς καμίνου, ἐνθα ὁ ἀγέρωχος βαβυλωνίος μονάρχης διέταξε νὰ ριφθῶσιν οἱ τρεῖς εὐαγεῖς παῖδες, ἀλλ' ὁ πρῶτος ἐκείνος, ὁ ἡμέρος, ὁ ὄρσορος καὶ εὐεργετικός, τὸ «μαλακὸ ἀεράκι» τῶν στίχων τοῦ Ζαλοκώστα, τὸ ὅποιον «χαρακῶνει τὸ κύμα», ἡ ὁ Ἰάπυξ, τὸν ὅποιον ἤχητο ὁ Ὀράτιος, ὅπως ἐξαποστείλῃ ὁ πατὴρ τῶν ἀνέμων πρὸς τὸ πλοῖον τὸ μεταφέρον εἰς τὰς ἀττικὰς ἀκτὰς τὸν Βεργίλιον τὸ «ἡμίμου τῆς ψυχῆς του». «Μὲ τὰ δέλιφια τῆς Ἑλένης» (οὕτως ἐπιχαρίτως μετέφραζεν ὁ σοφὸς Πικολος, ὁ γλαφυρὸς μεταφραστὴς τῶν κατὰ Παῦλον καὶ Βιργιλίαν τοῦ Βερναδίνου Σαιμπιέρου, ὅστις περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου δυσαρεστηθεὶς ἐκ τῶν ἰθυόντων τὰ τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐγένετο αὐτός, ὁ ὀτρηνὸς ἐργάτης τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, φιλοβούλγαρος, δούς πρῶτος τὸ παραδειγμα τῆς τοσοῦτον πληθυνθείσης κατόπιν ἐθνικῆς ἀποστάσεως, τοὺς περιφόμενος στίχους τοῦ βενουσίου ποιητοῦ Sic Fratres Helenae):

Μὲ τὰ δέλιφια τῆς Ἑλένης, δίδυμ' ἄστρα φωτεινά,
ὁ πατέρας τῶν ἀνέμων εἶθε νὰ σὲ κυβερνῇ.
Εἶθε τοὺς λοιποὺς νὰ κλείσῃ,
Τὸν δὲ Ζέφυρον ν' ἀφήσῃ
Μόνον νὰ φουᾷ τερατὰ.

Ἄλλ' οἱ ἄνεμοι δὲν πνεοῦσι. Τοὺς ἐκράτησεν ἄρα γε ὁ Αἰόλος εἰς τὸν ἀσκόν τοῦ ἡ ἀγγελοὶ τῆς Ἀποκαλύψεως; «Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον». Τῇ ἀληθείᾳ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὅτε ἡ γῆ συγκλονίζεται, ὡσεὶ ἐσαλεύοντο

τὰ θεμέλια αὐτῆς, ὅτε αἱ πλευραὶ τῶν ὄρεων διανοίγονται μετὰ πατάγου ὡσεὶ σπαρασσόμενα· ὑπὸ ἀοράτου δαίμονος καὶ ἐκχύνονται ὠκεανοὶ πυρὸς καταφλέγοντες τόσας ἀνθρωπίνας ὑπάρξεις καὶ ἀπονεκροῦντες πᾶσαν ζωὴν, ὁ νοῦς περιφοβὸς ἀναπολεῖ τὰς φοβερὰς εἰκόνας τῶν σελίδων τοῦ ἱεροῦ βιβλίου, αἵτινες ἐνέπνευσαν τὸν τρόμον εἰς μυριάδας γενεῶν καὶ ἐξ ὧν ἠρύσθη τὸν οἶστρον ἡ φαντασία τῶσων καλλιτεχνῶν καὶ ἀγιογράφων. Νομίζει τις ὅτι μέλλει ν' ἀκούσῃ τὰ φοβερὰ σαλπίσματα τῶν ἀγγέλων καὶ νὰ ἴδῃ παρελάνοντες τοὺς τρομακτικούς ἀποστόλους τοῦ δλέθρου. «Καὶ ὁ πρῶτος ἀγγελος ἐσάλπισε καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεγίγμένα αἵματι, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκῆ καὶ πᾶς χόρτος κατεκῆ. . . Καὶ ὁ δεύτερος ἀγγελος ἐσάλπισε καὶ ὡς ὄρος μέγχα πυρὶ καίόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν. . . Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους τοὺς καθημένους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ἕκκινθίνους καὶ θεϊοὺς· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λέοντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεσθαι πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον· ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεικάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θεῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν».

Παράδοξον ἀληθῶς βιβλίον, εἰς τὸ ὅποιον ἡ ἐξημμένη ἀσιανὴ φαντασία φθάνει εἰς τὸ ἔπακρον τοῦ παροξυσμοῦ. Ἀνακαλύψεις τοιαύτας καὶ ὁράματα ἔσχον καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἄγιοι καὶ ὄσιοι καὶ ἀσκηταί, περιλαμβανόμενοι εἰς τὸ Λαυσαϊκὸν καὶ εἰς τὰ συναζήρια καθὼς καὶ εἰς τὰ μεσαιωνικὰ χρονικά τῶν μονῶν τῆς Δύσεως. Ὑπάρχουσιν ἀποκαλύψεις ἀποδιδόμεναι εἰς τὸν ἀπόστολον Πέτρον, εἰς τὸν Ἐσδραν, εἰς τὸν Ἐνώχ, εἰς τὸν Ἠλίαν, εἰς τὸν Μωϋσῆν, εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Νωε (!) καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Πρωτόπλαστον! Ἄλλ' ἡ ἐπισημοτάτη καὶ γνωστοτάτη καὶ ἀνεγνωρισμένη εἶνε ἡ ἀποδιδόμενη εἰς τὸν ἡγαπημένον μαθητὴν τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὑψιπέτην μοναστὴν τῆς Πάτμου. Ὁ μέγας Νεῦτων ἐπεχείρησε ν' ἀνεύρῃ τὴν ἐξήγησιν τῆς μυστηριώδους ὁράσεως καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ τὰς εἰκασίας του, θελήσας αὐτὸς ὁ τῶσων θετικὸς νοῦς μετὰ τὴν διευκρίνησιν τῶν νόμων τῆς φύσεως νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ βαθὺ πέλαγος τῶν ὀπτασιῶν. Ἄλλὰ τὴν κλειδα τοῦ μυστηρίου ἐπέπρωτο νὰ παράσῃ ὁ σοφὸς Ρενάν, ἀποδείξας πειστικῶς ἐν τῷ Ἀντιχρίστῳ, ὅτι ἡ συμβολικὴ πόρνη τῆς ἀποκαλύψεως εἶνε ἡ Ρώμη καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ θηρίου ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ αυτοκράτορος Νέρωνος. Περιέργα δὲ εἶνε ὅσα γράφει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς καὶ περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἔτους 97, τῆς γραφείσης, κατὰ τὴν γνώμην του, παρὰ Ἰουδαίου διαμένοντος ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Νέρβα, ὅτε κατελύθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ὠμοῦ Δομετιανῶν ἡ δυναστεία τῶν Φλαβίων, ἡ ἰδιαίτερος ἐχθρὰ πρὸς τὸ ἰουδαϊκὸν γένος.

Τίνα ἐντύπωσιν ἐνεποιεῖ τὸ φοβερὸν βιβλίον μαρτυροῦσι πολλὰ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας γεγονότα, ἐν οἷς καὶ

ἡ ἰδρυσίς σώματος τῶν ἵπποτων τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἰδρῦται αὐτοῦ ὑπῆρξε περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ἐν Βριξίᾳ Αὐγουστίνος τις Γαβρίνος, παθὼν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἀναγνώσεως τῶν σελίδων αὐτοῦ διατάρραξιν τῶν φρενῶν. Φαντασθεὶς ἐπικειμένην τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἀντιχρίστου, ἠθέλησε νὰ σχηματίσῃ στρατὸν ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τοῦ ἐπερχομένου ἐχθροῦ καὶ προσεῖλκυσε περὶ αὐτὸν τινὰς τῶν ἀπλοικωτέρων, καταρτίσας ἴδιον σῶμα καὶ ἀναλαβὼν τίτλους παραδόξους, οἷον τὸν τοῦ Πρίγκιπος τοῦ Ἐβδομαίου ἀριθμοῦ καὶ τοῦ Μονάρχου τῆς Ἁγίας Τριάδος. Οἱ ὀπαδοὶ του, οἵτινες οὐδέποτε ὑπερέβησαν τοὺς ὀγδοήκοντα, ἔφερον ἐπιδιδόμενοι εἰς τὰς συνήθεις ἀσχολίας ξίφος παρὰ τὸ πλευρὸν, τὸ δ' ἐμβληματὶ τῶν ἀπεικόνιζεν ἀστέρα μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν ἀρχαγγέλων Μιχαήλ, Γαβριήλ καὶ Ραφαήλ. Μετ' ὀλίγον οἱ ἄφρονες οὗτοι ἐξέπεσον εἰς αἵρεσιν. παραπλησίαν τῆς τῶν ἡμετέρων περιφύμων Νηρωνιστῶν, παραδεχόμενοι τὸ διαζύγιον καὶ δογματίζοντες πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι πᾶσα γυνὴ ἐδικαιοῦτο νὰ συνάψῃ σχέσεις σαρκικὰς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον μόνον νὰ μὴ ἀρνήται καὶ εἰς τὸν σύζυγον τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐξάσκηση τῶν νομίμων του δικαιωμάτων! Ἄλλ' ἐν ἔτει 1694 ἐν τῷ ναφῷ εὐρισκόμενος τὴν Κυριακὴν τῶν Βαχίων κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Γαβρίνος καὶ ἀκούσας τὴν ῥῆσιν: «Τίς ἐστίν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;» προβάς εἰς

τὸ μέσον ἰσχυρίσθη ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ ὑπονοούμενος βασιλεὺς· καὶ τότε συλληφθεὶς ἐνεκλείσθη εἰς φρενοκομίον ὅπου ἀπέθανεν, ἐκ δὲ τῶν ὀπαδῶν του τινὲς μὲν ἐφυλακίσθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ διεσκορπίσθησαν.

Ἡ ἡμέτερα χώρα, γεωγραφικῶς ἐννοηθεῖσα ὑπὸ τῆς φύσεως, κεῖται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην, μακρὰν τῶν φοβερῶν καυμάτων τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν Τροπικῶν, οὐδὲ ὑπόκειται εἰς τοὺς ἰδιαίτερος κλιματολογικὸς ὄρους, τοὺς προκαλοῦντας ἀλλαγὴν τὴν τρομακτικὴν ἐξ ἡλιάσεων θνητότητα, ὡς συμβαίνει ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ καὶ ἐν τισὶ τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης. Μεθ' ὅλας τὰς μεψιμοιρίας μᾶς, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ βορρᾶ καταγιγίηται ἐκ τῆς Πάρνηθος ἢ ὅταν τὸ καῦμα τοῦ Ἰουλίου μᾶς περιβάλλῃ δι' ἀτμοσφαιρᾶς βαλάνειου, δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν περὶ αὐτῆς τοὺς στίχους, δι' ὧν ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ ἀπολλοσθένει Κρεσφόντῃ αὐτοῦ ἐξυμνεῖ τὸ ἡμέρον τῆς Μεσσηνίας κλίμα:

οὔτ' ἐν πνοαῖσιν εἴματος δυοχείμερον,
οὔτ' αἰ' τεθρόπιοις ἡλίον θεομήν ἄγαν.

Τὰ ἡμέτερα χρονικά δὲν μνημονεύουσιν ἔτη ἐξαιρετικῶς θερμὰ· ἀλλ' ἐν τῇ Δύσει τὸ φαινόμενον δὲν εἶνε σπάνιον ἀνεκαθεν. Τὸ ἔτος 588 μ. Χ. ἦτο τὸσῶν θερμῶν, ὡστε ἐφύησαν ῥόδα κατὰ Δεκέμβριον· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 995 τὰ δένδρα ἀνεφλέγοντο αὐτομάτως. Ἐκτακτὸς ἦτο ἡ θερμοτῆς τοῦ

φροβερύ έτους 1000, ότε σύμπας ό χριστιανικός κόσμος τής Δύσεως προσεδόκα, κατά παλαιάν πρόληψιν. τήν συντέλειαν του αιώνος. Τοιαύτα εξαιρετικώς θερμά θέρη αναφέρονται και κατά τās έπομένους εκατονταετηρίδας. Ό αύχμος ήτο τοιοϋτος, όστε οι άνθρωποι έπεζοπόρουσαν επί τής κοίτης πολυχειμύων ποταμών του Ρήνου, του Ροδανού και άλλων. Τό έτος 1793, τό έτος του Τρόμου εν Γαλλία, ύπήρξεν άπείσιον όχι μόνον υπό πολιτικήν, αλλά και υπό μετεωρολογικήν έποψιν. Έν άρχή ήτο παγερώτατον, ή δε θερμοκρασία μέχρι του Μαΐου κατήρχετο μέχρι του 0° από των πρώτων όμως ήμερών του Ιουνίου επήλθε τό αντίθετον και ή θερμοτής έφθασε μέχρι 38° εν Παρισίους. διατηρηθείσα εις τόν θαμνόν τουτον επί πολλάς συνεχείς ήμέρας. Τά φυτά των κήπων κατεκόπησαν τά δένδρα εξηράνθησαν τά ζύλα και τά έπιπλα των οικιών έτρίζον, τά φύλλα των θυρών και των παραθύρων εκυρτοϋντο. Κατά τόν παρελθόντα αιώνα διά τήν εις άκρον ύψηλήν θερμοκρασίαν των έσημειώθησαν τά έτη 1811, 1818, 1822, 1832, 1834, 1842, 1846, 1857, 1863, 1865, 1871 και τινα των δύο τελευταίων δεκαετηρίδων. Έν έτει 1865 ό Αύγουστος διήλθε λίαν θερμός· άλλ' ό άκόλουθος μήν ύπήρξεν έτι θερμότερος. Ό Σηκουάνας εις πολλά μέρη εξηράνθη, αι όδοι δε τής πόλεως δέν κατεβρέγοντο έλλείψει ύδατος. Θερμώτατον επίσης ήτο και τό θερος του 1871, ότε από των μέσων του Αύγουστου μέχρι των μέσων του Σεπτεμβρίου εν Παρισίους ή θερμοκρασία ήτο σταθερώς 35 βαθμίων.

Άλλ' ιδού, ό ήλιος κλίνει προς τήν δύσιν· αι άκτικές αυτού προσπίπτουσαι πλαγίως αποβάλλουσι τήν προτέραν άννημερότητα. Ό δίσκος του βαθμηδόν φθάσας εις τό τέμα του όρίζοντος καταδύει μεγαλοπρεπώς ύπισθεν τής γλαυκής σινδόνης των ύδάτων, έντός των όποιων εις τήν άλλην άκρον βυθίζονται κατά τήν ώραν εκείνην αι γιλιάδες των εν Φαλήφω λουομένων. Και εις τό ούράνιον πεδόν τό όποιον κατέλιπεν ό Φοίβος διαχέεται τότε ζωηρά τις άνταύγεια όπλαλίνη, ήτις βαθμηδόν δι' άνεπαισθήτου κλίμακος αποχωρσεσεν πορφυροϋται. Ουδαμού νεφέλη, ουδαμού προμήνημα τι τροπής του αιφού επί τό δροσερώτερον. Η ύπόλευκος και άτρωιδης αύτη λάμψις τής δύσεως παραμένει εις τόν όρίζοντα στερεότυπος, άμετάβλητος καθ' εκάστην. Πρό τινων έτών ή αύγλη αύτη ήτο ζωηρότερα και εξηπλούτο επί μεγάλης του όρίζοντος εκτάσεως· τό φαινόμενον δε αυτό, τό διαρκέσαν επί αρκετάς ήμέρας, οι μετεωρολόγοι απέδιδον εις τήν άτμοσφαιρικήν κατάστασιν τήν έπελθούσαν εις τόν ήμετερον πλανήτην κατόπιν τής δεινής και καταστρεπτικής εκρήξεως του εν Ίαβα ήφαιστείου Κρακατόα. Τό θέμα ειχε περίπου τήν μεγαλοπρέπειαν του βορείου σέλαος· αλλά τό τελευταίον τουτου ούράνιον φαινόμενον εινε επιβλητικώτερον, σπανιώτατα δε όρατόν εν ταις μεσημβριναις χώραις. Τό τελευταίον, όπερ έθαυμάσαμεν εν Έλλάδι, παρετηρήθη κατά τό φθινόπωρον του 1870, ότε όλόκληρον τό στερέωμα έφάνη φλογίζόμενον. Οι άπλοικώτεροι κατεποθήθησαν, εκλαβόντες τό φαινόμενον ως σημειον θεϊκής όργης και ως οίωνόν επικειμένης συμφορής. Άλλοι έβεβαίουν ότι έσυμβόλιζε τό αίμα, τό όποιον έχυνετο τότε άρειδώς κατά τās μυριονέκρους μάχας τās συναπτομένας μεταξύ Γάλλων και Γερμανών.

Εινε ή ώρα τής γενικής εξόδου και τής ανακουφίσεως· ή νύξ εν Αθήναις κατά τό θερος αποζημιώνει διά των παντοίων αύτης απολαύσεων και διά τής σχετικής δρόσου τās εκ του καύματος τής ήμέρας, πλην των όλίγων εκείνων νυκτών, καθ' ός ό καύσαν παρατείνεται και τήν νύκτα, καθιστάμενος σκληρότερος εκ τής ύγρασίας. Άλλ' ευτυχώς τό τοιοϋτο συμβαίνει σπανιώτατα· αι άττικαι νύκτες, αι πεφημισμένα, έχουσι τό προνόμιον τής διαυγείας και τής ζηρότητας τής άτμοσφαιρας, αίτινες προσδίδουσιν αύτη τόσον κάλλος και εύνοουσι τά θεματά και τās νυκτερινάς διασκεδάσεις, επιτρέπουσαι άβλαβώς τήν παρατεταμένην εν ύπαιθρφ διαμονήν. Διά τουτο ό νυκτερινός των Αθηνών βίος

εινε κατά τήν κυρίως θερινήν περίοδον τόσον ζωηρός και εύθυμος. Οι κάτοικοι του άστεως πληροϋσι καθ' έσπέραν τά πολυάρθρα θεατρα. παρευρίσκοντα: άθροοι εις τās διαφόρους συναυλίας και μετά τήν λήξιν των θεαμάτων, πάντοτε μετά τό μεσονύκτιον, παραμένουσι πολλοι εξ αυτών εις ώρισμένα τής πόλεως κέντρα μέχρι των πρώτων ώρών τής πρωίας. Οι εκ των βορείων χωρών προρχόμενοι ξένοι εκπλήττονται· ό δε έπιφανής Γάλλος πολιτευόμενος Κλεμανσώ, διατρίβων πρό τινων έτών εν Αθήναις και κατοικιών εν τφ ξενοδοχείφ τής Αγγλίας, εξέφραζε τήν άπορίαν του, διότι έγερεθείς εκ του ύπνου κατά τήν τρίτην μετά τό μεσονύκτιον ειδεν από του παραθύρου του όμιλους ανθρώπων καθημένων εξωθεν του καφενείου Ζαχαράτου και συζητούντων ήσυχως κατ' εκείνην τήν ώραν.

Ίσως όμως πολλοι εκ των νυκτοβίων τουτων παρατείνουσι τήν άγρυπνίαν των ουχι τόσον εξ έρωτος προς τό ύπαιθρον, όσον εκ τής άπροθυμίας, ή μάλλον εκ τής άποστροφής ήν αισθάνονται προκειμένου να επιστρέψωσιν εις τήν κατοικίαν των και να επανεύρωσι τόν κοιτώνά των. Η οικία εινε διακεκαυμένη εκ τής ήμερησίας πυρακτώσεως· ή άτμοσφαιρα του δωματίου πνιγηρά. Θα εύρωσιν άρά γε εν τή στρωμνή τόν ύπνον και τήν ποθεινήν άνάπαυσιν; Τό θερος δυστυχώς έρχόμενον φέρει ύπισθεν του τό έπιτελειον, περωτόν και μή, των άμειλικτων έγθρών τής ανθρωπίνης ήσυχίας· ή πρώτη θερμοτής άφυπνίζει και ζωογονεί τās στρατίας των μικροσκοπικών ζώφριων, ών προορισμός εινε να βασανίζωσι τόν βασιλέα τής κτίσεως, τόν καυχώμενον αλαζονικώς διά τήν ισχύν και τό κράτος του. Αι μυΐαι εινε τό βασανιστήριον τής ήμέρας. Η παροιμιώδης έπιμονή του έντόμου τουτου, οι όγληροι αυτού νυγμοι και ό κίνδυνος τής μεταδόσεως εις αυτού μολυσματικων νόσων, κατέστησαν αυτό άπεχθές εις τόν άνθρωπον κατά πᾶσαν εποχήν. Ό Ζεύς εν Άρκαδία και εν Ίλιδι ειχε προς τοις άλλοις και τό έπιθετον Μυΐαγγρος· οι Άρκαδες άργόμενης τής εκκλησίας επεκαλούντο αυτόν όπως τοις άπαλλάξή των μυϊων, οι δε Ηλείοι έθυμίζον περισπώς τοις βωμοις του, φοβούμενοι μήπως εξάποστελη περι τά τέλη του θερους σημήνη των έντόμων τουτων επιφέροντα λοιμικας νόσους. Έθεωρείτο δε ή μυΐα έχουσα και διαβολικας ιδιότητες. Ό Βεελζεβούλ, ό άρχων των δαιμονίων, εκκαίετο υπό των δαιμονολόγων και άρχων των μυϊων. Ό διάβολος, κατ' αυτούς, εμφανίζεται εν ειδει μυΐας ή ψυχής, θεάθη δε ποτε εξερχόμενος εις μυΐα εκ του στόματος δαιμονιζόμενου εν τή πόλει Λάν. Οι κάτοικοι τής νήσου Κεϋλάνης αποκαλοϋσι τόν διάβολον Άχώρ, όνομα σημαίνον εν τή γλώσση των τόν κύριον των μυϊων, τελουσι δε προς αυτόν θυσίας, όπως απαλλάξωσι των έντόμων τουτων. Πνεύμα υπό μορφήν μυΐας ενεφανίσθη, κατά τινα μύθον αναφερόμενον υπό Παύλου του Δικαίου, εις τόν βασιλέα των Λογγοβάρδων Κουινιέρτου. Τά όγληρά ταύτα ζώφρια εινε εκ των όλίγων των μη αποτελούντων κοινωνίας· συμβιοϋσιν, αλλά δέν συνεργάζονται, ουδε μεριμνώσι περι τής τροφής των, ήν παρέχει αυτοις ό άνθρωπος παντοιοτρόπως. Μολοντι δε φιλογχοϋσιν εις πᾶσαν ρυπαρότητα, συνηθίζουσι και αυτά να καθριζωσι τά λεπτοφύεστατα μικροσκοπικά όργανα, δι' ών λαμβάνουσι τήν τροφήν των και λείγουσιν αυτά ως αι γαλαί. Εινε πολύγαμοι και αντίθετως προς τήν επικρατούσαν τάξιν εν τφ ζωικφ βασιλείφ αι θήλειαι άρπάζουσι τοις άρρενας όπως τελέσωσι μετ' αυτών τοις γάμοις των. Ό Μονταίνιος, ό όκνηρότατος και φίλυπος, ό όμολογών ότι εύρισκεν εν τφ ύπνφ τήν υπερτάτην άπόλαυσιν, τās άπνηχά-νετο· «ό έλάχιστος βόμβος μυΐας με φονεύει» έγραφεν. Ό δε στυγρός Δομετιανός, μόνος έντός των άνακτόρων μένων, ήρσεκοτο να καταδιώκη και να φονεύη αυτάς δι' αίμητροϋ έγγεριδιου. Διά τουτο ό δοϋλος θαλαμηπόλος του έρωτηθείς ποτε αν εύρισκετό τις άλλος έντός του αυτοκρατορικού ένδαιτιήματος, άπήνησε λογοπαικτικώς: «Ουτε μυΐα!»

Έν τουτοις αι μυΐαι σχετικώς εινε αι άβλαβέστεραι· πολύ ένοχλητικώτερα εινε τά άλλα μικρά αιμοδιψή τέρατα, όσα εξαπολνι κατα τό ανθρώπου ή θερινή του έτους ώρα. Ό ήλιος του Μαρτίου εξεγείρει τά άπειροπληθή στήθη των φύλλων, άτινα παρά τοις εξορκισμοις των χειδονισμάτων εισορμώσιν εις τās ανθρωπίνας κατοικίας. Τίποτε δέν αναχαιτίζει τόν τολμηρότατον αυτόν επιδρομέα. τόν φημιζόμενον διά τά τεράστια αυτού άλματα, τόν έχοντα τό άκαιδές θράσος να εισχωρή και έντός των άδύτων και άπαραβίαστων, και διά τουτο ό Πιρών τόν εξέλεξεν ως ήρωα άκολάστου διηγήματος. Ό άνθρωπος τόν καθυπέταξε, τόν εδάμασε, τόν έγύμνασε να εκτελή στρατιωτικας άσκήσεις όρατάς διά μικροσκοπίου και να σύρη τηλεβόλα άνάλογα προς τόν δγκον του διά λεπτής τριχός. Ό Χούκ δε αναφέρει άρμα μικροσκοπικώτατον εξ έλέφαντος, εις τό όποιον θαυμαστοιός τις έξεύγνε φύλλους. Άλλά δέν δύναται ν' άποφύγη τά δήγματα του. Άς κρυβή όσον θέλει, άς βυθισθί εις τό σκότος· αδιάφορον, και εκει ό άόρατος έγθρός τόν καταδιώκει:

*Έσθωσε τόν λύνον μώρος φύλλον υπό πολλών
δακνόμενος, λέξας: «ουκεί με βλέπει!»*

λέγει εν άρχαίον επίγραμμα. Εις τινας επαρχίας τής χώρας μας πλην των εξορκισμών μεταχειρίζονται και φυτόν τι θαμνωδες λεγόμενον ψύλληθρον, έχον φύλλα στενά και επιμήκη και έξωδη, άποπνέοντα όσμην δριμειαν άποδιόκουσαν τό ένοχλητικόν έντομον. Ό δε άββάς Θιέρσος εκ Σάρτρης, ό συγγραφέας τήν ιστορίαν των εκ τής Αγίας Γραφής προλήψεων και δεισιδαιμονιών αναφέρει και ταύτην ότι δύναται ν' άποφύγη ό άνθρωπος τά όδυνηρά αυτού δήγματα, λέγων: Och! . . . och! . . . Δυστυχώς ή πρόληψις δέν άληθεύει, ή δε επανειλημμένη αύτη κραυγή εκφέρεται μέν, άλλ' άνίσχυρος και κατόπιν έορτής, μετά πάντα νυγμόν τόν γινόμενον διά τό κέντρον του άχρείου ζώφριου και προκαλούντα κνησμόν δεινότερατον. Και όμως υπάρχουν και οι στέργοντες εκουσίως τό μαρτύριον τουτου· διότι, καθά βεβαίοι ό Όβιγκτων, εν Σουράτη τής Ινδικής οι φύλλοι θεωροϋνται σεπτοί, υπάρχουν δε και σπήλαιον ιερών ένθα τις των ευσεβών εκάστοτε κατακλίνεται γυμνός και προσφέρει τό σμά του προς κορεσμόν των αίμοχαρών αυτών τερατίων.

Εινε αι μάστιγες των πενιχρών συνοικισμών και των χωριών, καταβασανίζοντες ιδίως τās γυναίκας των χωρικων, ών ή άτμηλιτος άμφοίσις ουδένα παρεμβάλλει αυτοις φραγμόν. Και διηγούνται περι αυτών πολλά ανέκδοτα, εν οις και τό εξής· άγύρτης τις αποβίβασθείς εις τά δυτικά τής Στερεάς παράλια και εν παντελει διατελών στερήσει, έμηχανεύθη να θέση χώμα έντός χαρτίων, τό όποιον ώνόμαζε ψυλλόχωμα, περιήρχετο δε πωλών αυτό εις τά χωρία ως προφυλακτικόν κατά των έντόμων τουτων. Αι γυναίκες συνέρρεον και ήγόραζον εξ αυτού, διδουσαι ως άντάλλαγμα τρόφιμα ή άλλα είδη.

— Και πώς θα τό μεταχειρίζομεθα; ήρώτησεν ή περιεργότερα εξ αυτών.

— Νά, άπήνητησεν ό άγύρτης, άμα πιάσετε τόν ψύλλον, τόν βάξετε εις τό χώμα αυτό και φοσφά.

— Μά σαν τόν πιάσωμεν τόν σκοτώμενον κηόλας! παρετήρησαν αι γυναίκες.

— Άν τόν σκοτώσετε, άκόμη καλλίτερα! άπήνητησεν ό πανοϋργος εκείνος, σπεύδων ν' άπομακρυνθί.

Άλλ' οι καθαυτο βρυκόλακες τής νυκτός, οι έπιβουλοι του ύπνου διακτα, εινε τά άλλα εκείνα δυσώδη και άποτρόπια έντομα, τά πολλαπλασιαζόμενα καταπληκτικώς και κατοικούντα εις τās σχισμάς των τοίχων, εις τās βαγάδας των ζύλων, εις τοις άρμούς των κλιων και των έπιπλων. Εις τήν θηριωδίαν συνενουσι και τήν έκτακτον νοημοσύνην και πανοργίαν, διότι γινώσκουσι να προσποιώνται, ν' άποκρύπτονται τεχνήντως, ν' άναμένωσι, ν' άπορεύωσι τό φως, να ύπολογίζωσι τās άποστάσεις και άναρριχώμενοι

να κατακρημνίζωνται επί τής κλίνης, ουχι κατ' ευθείαν επί του προσώπου, ότε θα ήδύνατο ν' άφωπνισθί τό θυμα, άλλ' επί των σινδώνων. Εμπνέουσι διά τής άγριότητος και τής δυσωδίας των τήν φρίκη και τήν άποστροφήν. ό δε Έρρίκος Χάινε θεώρει αυτά φοβερώτερα και τής υαίνης.

Εινε όμως άνυπόστατον βεβαίως τό γραφέν ότι εν Ευρώπη ενεφανίσθησαν περι τό 1670 προσερχόμενοι εξ Αμερικής ή μεταναστεύσαντες εξ Ισπανίας. Οι κόρες εινε άρχαιοτάτοι των ανθρωπων σύνοικοι, τουλάχιστον εν Έλλάδι· τοις περιγράφει ό Αριστοτέλης, ό Διοσκοριδης και ό μέγας βωμικός φυσιοδότης Πλίνιος. Εις τήν Ανθολογίαν υπάρχουν πολλά επιγράμματα και καθαρογλωσσήματα αναφερόμενα εις τά μουσά ταύτα ζωάρια· ό Αριστοφάνης ποιείται λόγον περι αυτών και ένίοτε διά λογοπαιγνίου άποκαλει αυτοις Κορινθίους. Εις τās βορείους χώρας εινε σπανιώτεροι· βριθουσιν όμως εις τās μεσημβρινάς, και άποτελοϋσι τήν φοβερήν πληγήν των πανδογειών, των επαρχιακών ξενοδοχείων και πάντων των οικιών όπου υπάρχει παρημελημένη ή καθαριότης. Μετά φρίκης αναλογίζεται τις τās βασάνους, άς δοκιμάζουσιν οι δυστυχεις οι ήναγκασμένοι να κατακλίνωνται εις ρυπαρά καταγώγια, παραδιδόμενοι εις τήν αιμοδιψή μακίαν των νυκτερινών τουτων δημίων. Και όμως συνηθίζουσι! όπως εν Σινική συνηθίζουσι οικογένεια· αθλιώταται άπέγνων πενήτων να κοιμώνται εις κοινά ύπνωτήρια άπεριγράφτου ρυπαρότητας, όπου προς τοις άλλοις κατατρώγουσι τά κατεσκληρότα μέλη των μύες τεραστίου μεγέθους! Πρό έτών ξένος περιηγητής περιηγούμενος τήν χώραν μας, έφιλοξενήθη και διενυκτέρευσεν εν τή οικία προκρίτου, προς όν έφερε συστατικήν επιστολήν και όστις περιεποιήθη αυτόν μετ' έκτάκτου φιλοφροσύνης. Ό ξένος έκοιμήθη επί μαλακής στρωμνής μετά καθαρών σινδώνων και μεταξίνων έφωπλωμάτων· αλλά τήν νύκτα ό οικοδεσπότης ήκουεν αυτόν άγγρηνούντα και γογγυζόντα.

— Πώς έκοιμήθη ό άφέντης άπόψε; ήρώτησεν ανησυχώς τόν διερμηνέα.

— Καλά, άπήνητησεν ούτος· αλλά τόν ήνώχλησε μόνον ένας κοριός.

— Ένας! ειπεν άπορών ό οικοδεσπότης· και δι' ένα κοριόν εκάμανε τόσον θόρυβον; . . . Περίεργον! έγω έάν δέν έχω δέκα τουλάχιστον εξ αυτών να κρέμανται εις ταυτιά μου ώσαν σκουλαρίκια, δέν ήμπορώ να κοιμηθώ.

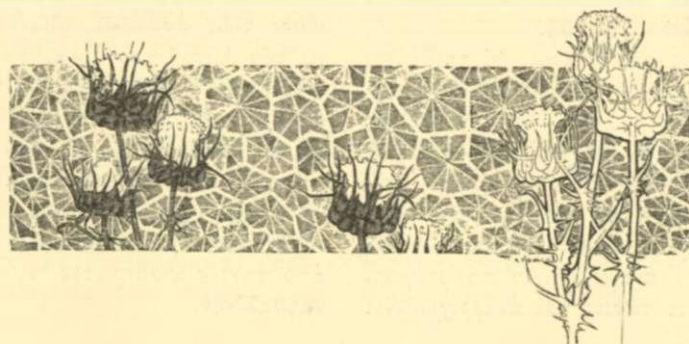
Τό άπείσιον αυτό έντομον τόν χειμώνα ληθαργεί, δύναται δε να διακείνη άναισθητοϋν επί χρόνον μακρόν. Επιστήμων τις βεβαίοι ότι κόρες έμειναν επί δύο έτη έντός φιάλης υαλίνης, όπου τοις ειχε θέσει χάριν δοκιμής και κατόπιν άφυπνισθέντες υπό τής θερμοτήτος άνέζησαν. Άν ήτο δυνατόν να έφαρμόζηται και σήμερα κατ' αυτών έπιτυχώς τό άνάθεμα τής εκκλησίας προς έξάλειψιν των, όπως έγινετο κατά τοις παλαιότερους χρόνους, εναντίον των μυϊων, των κοχλιών, των σκολήκων, των καμπών και άλλων επιβλαβών εις τόν άνθρωπον και εις τό έργον του ζώων και ζώφριων, ως αναφέρει ό νομομαθής Chassanée εν τή περιέργφ αυτού εν έτει 1531 εκδοθείση συλλογή De excommunicatione animalium insectorum! Μήπως έπίσκοπος τις τής Λαυσάνης δέν αφώρισεν έπισημότατα τās βδέλλας τās πληθυνθείσας εν τή λίμνη και φθειρούσας τοις εν αύτη ίχθύς και ιδίως τοις άττακεις, ιδιαιτέρως, ως φαίνεται, άρέσκοντας εις τήν Αύτου γαστρίμαργον Σεβασμιότητα; Και μήπως εν έτει 1585 ό έπισκοπικός έπίτροπος εν Βαλεντία δέν ήθέλησε να προσκαλέση ένώπιον του ίερού αυτού δικαστηρίου τās εις άκρον πληθυνθείσας εκ των βροχών φθοροποιους κάμψας, μόλις πεισθείς εις τās παραστάσεις των θεολόγων και των νομομαθών, ους επί τούτφ συνεβουλεύθη, να περιορισθί εις εύχας και άγισμούς προς έξολόθρευσιν των; Τό έπι έμοί, από παντός άνάθεματος ήρωά δραστικώτερον μέσον . . . τήν ναφθαλίνην.

Και όμως, διὰ ν' αποδειχθῆ ἴσως ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ δημιουργίᾳ ὄντα, καὶ αὐτὰ τὰ εἰδεχθέστατα, ἔχουσιν ὠφέλιμὸν τινα προορισμὸν, ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἡ δοξασία ὅτι πινόμενοι ἐντὸς δριμύεος ὄζου εἶχον τὴν ιδιότητα ν' ἀπελαύνουσι τὰς καταποθείσας τυχὸν βδέλλας ἐκ τοῦ σώματος τῶν πινόντων ὕδωρ ἐκ τῶν τελευμάτων. Τὸ βεβαίον ὁ διάσημος ἐν μαγείᾳ Ἀλβέρτος ὁ Μέγας ἀλλ' ἀγνοῦν ἢ νωτετέρα θεραπευτικὴ τὸ παραδέχεται.

Καὶ ὡς νὰ μὴ ἴηκον ταῦτα πάντα, προστίθεται καὶ ὁ φοβερώτατος πάντων, ὁ ἀτίθηστος, ὁ ἀπάνθρωπος, ὁ ἀκόρεστος εἰς αἰματοχυσίαν, ὁ πτερωτὸς Νέρων, ὁ τύραννος τῶν νυκτῶν, ὁ ἀπαίσιος αὐλητής, τοῦ ὁποῖου τὸ αὐλημα, ὅπου καὶ ἂν τὸ περιπαίξῃ αἰσχρολογῶν ὁ ἀρχαῖος ποιητὴς τῶν Νεφελῶν, εἶνε τὸ δεινότατον ἄκουσμα ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός. Τὰ δῆγματά του εἶνε φοβερὰ καὶ ἀλγυνότατα. Ὁ Πουσὲ διηγείται ὅτι εἶδε κυρίαν καθύσταν ἐκ σφοδροῦ πυρετοῦ μετὰ παραληρημάτων, ἀναπτυχθέντος ἐκ τοῦ μεγάλου ἐρεθισμού τοῦ προσενηθέντος εἰς τὸ δέρμα ἐκ δηγμάτων κωνώπων. Ὑπάρχουσι μέρη τινά, παραποτάμια ἰδίως, ὅπου αἱ ἐργατικαὶ τάξεις ὑφίστανται τὰ πάνδεινα. Εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποψιν βελτίωσιν τῆς χώρας, ὁ ὕπνος ἀποβαίνει ἀνεφικτος ἄνευ κοινουλιείας, ἕνεκα τῆς πληθῆος τῶν κωνώπων καὶ τῶν σκιπῶν. Οἱ δὲ ναυτικοὶ μας ἐνθυμοῦνται πάντοτε μετὰ φρίκης τὰς ἐκ τῶν πτερωτῶν τούτων δαιμονίων ταλαιπωρίας τῶν ὁσάκις διαπλέουσι τὸν Δούναβι.

Ἐχουσι περιέργους προτιμήσεις εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἀποφεύγουσιν ἐνίοτε νὰ ἐπικαθίσωσιν εἰς δέρμα λεπτὸν καὶ τρυφερώτατον, ἐνῶ δὲν ὀπισθοχωροῦσι πρὸ δέρματος τραχέος καὶ ἔρρικνωμένου. Καὶ ἄλλων μὲν κατὰ προτίμησιν ὑπόσουσι τὰς χεῖρας, ἄλλων δὲ τὴν κεφαλὴν. Ἄλλ' ἴσως τοῦτο προέρχεται ἐξ ἰδιαιτέρας τινὸς ἀποπνοίας ἀναλόγως ἀρεστῆς ἢ ἀποκρουστικῆς αὐτοῖς. Ὁ Ρεωμύρος, ὅστις ποτὲ ἐνύγη ὑπ' αὐτῶν τόσοσιν ἐπικινδύνως εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ὥστε ἐροθήθη μὴ πάθῃ φλόγωσιν καὶ ἀποκοπὴν τῶν μελῶν του ἐκείνων, προσέτεινεν ὡς ἀλεξιτήριον τὴν ἐπάλειψιν τοῦ σώματος διὰ χυμοῦ δένδρου ἢ φρυτοῦ ἔχοντος τὴν ιδιότητα ν' ἀποδιώκῃ τοὺς κωνώπας διὰ τῆς ὀσμῆς, ὡς πράττουσι πολλοὶ τῶν ἀπολιτίστων λαῶν, ἐπαλείφοντες τὸ ἡμίγυμνον σῶμά των δι' εἰδικῶν λιπαρῶν οὐσιῶν. Ἀλλαχοῦ ἀποδιώκουσι τὰ σμήνη των διὰ πυκνοῦ καπνοῦ ζηρᾶς κόπρου βοός, ἥτις τοιουτοτρόπως ὑπῆρξεν ἡ γεννήτρια τῶν κῶνων τοῦ Ζαμπιρόνη ἔτεροι καίουσι τὸ φυτόν πύρεθρον, ἐξ οὗ παράγεται ἡ ἐντομοκτόνος κόνις. Κατευναστικὸν δὲ τοῦ παραγομένου ἐκ τῶν δηγμάτων αὐτῶν ἐρεθισμού φάρμακον εἶνε ἡ ἀμμωνία.

Μάτην ἡ βεβαρημένη χεῖρ ἐγείρεται καὶ σείεται σπασμωδικῶς καὶ κολαφίζει τὸν ἀέρα ἢ καταφέρεται πολλὰκις ὀρμητικῶς κατὰ τῆς παρεῖας ἢ τοῦ μετώπου. Ὁ μικροσκοπικὸς ἐχθρὸς ἐμπαίζει τὴν ἀνθρωπίνην ὀργάνη καὶ διαφεύγει τὴν κατάδιωξιν διὰ τῶν πτερυγῶν του, αἵτινες πάλλονται τρεῖς χιλιάδας φορὰς κατὰ πᾶν λεπτόν! Μάτην οἱ ἄνθρωποι ἐπινοοῦσι μεθόδους πρὸς ἀπέλασιν ἢ πρὸς ἐξολόθρευσιν αὐτῶν. Ἡ γονιμότης των εἶνε μεγίστη, ἰδίως εἰς τὰς τελευτωδεις χώρας, ἐντὸς δ' ἐνὸς μηνὸς τίκτονται καὶ ἀποθνήσκουσι ἀπειράριθμοι γενεαὶ αὐτῶν. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχον αἱ χελιδόνες καὶ

ἄλλα πτηνὰ ἰδιαιτέρως θηρεύοντα τοὺς κωνώπας, ὡς ἀποτελοῦντας τὴν κυριωτάτην αὐτῶν τροφήν, ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων θὰ καθίστατο ἀφόρητος.

Οἱ κωνώπες εἶνε οἱ ἐπιφοβεώτατοι τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἀνθρώπου οὐ μόνον διὰ τὰ δῆγματά των καὶ τὴν διατάραξιν τοῦ ὕπνου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον συνεπιφέρουσι, διότι ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξε προσφάτως ὅτι αὐτοὶ εἶνε οἱ κυριώτατοι φορεῖς τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, τῶν μαστιζόντων ὀλοκλήρους πληθυσμούς. Τὸ μίasma δὲν μεταδίδεται ἀτμοσφαιρικῶς, ὡς ἐπιστεύετο μέχρι τοῦδε καὶ ὡς ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων γενομένων τελευταῖον εἰς τὰ Ῥωμαϊκὰ ἔλη, τὰ κατοικητήρια τῆς φοβερᾶς μαλαρίας, ἀλλ' ἐνοφθαλμίζεται διὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ ἀπορρορητικοῦ σωλήνος τῶν λεγομένων ἀνωφελῶν κωνώπων.

Ἄνωφελεις! . . . Ἐπιβλαβεῖς μᾶλλον ἢ καὶ ὀλέθριοι ἔπρεπε ν' ἀποκαλῶνται. Καὶ ἐν τούτοις οἱ φυσιολόγοι βεβαιοῦσιν ὅτι ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς φύσεως τὰ μισητὰ ταῦτα ἔντομα ἔχουσιν ὠφέλιμον ὄρασιν, διότι συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τῶν τελευτωδῶν σεσηπτότων ὑδάτων, ἔνθα ἀποθέτουσι τὰ ῥα τῶν, διότι αἱ ἐκκοκλιόμεναι ἐξ αὐτῶν νύμφαι τρέφονται ἐκ τῆς τοιαύτης σήψεως. Πρὸς ἀπόδειξιν δ' ἐνεργεῖται τὸ ἀκόλουθον πείραμα. Πληροῦται ἀγγεῖον ἐκ τοιοῦτου ὕδατος τελευτωδῆς, εἰς ὃ ἀφίνονται οἱ ἐνυπάρχοντες σκώληκες τῶν κωνώπων ταυτοχρόνως δὲ πληροῦται καὶ ἕτερον ἀγγεῖον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος, ἀροῦ όμως ἀραιρωθῶσιν ἐξ αὐτοῦ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔντομα. Τὸ πρῶτον θὰ καθαρῶσθῃ ἐντὸς ὀλίγου, ἐνῶ τὸ δεύτερον θὰ ἐξακολουθῇ νὰ διαχέῃ δυσοσμίαν.

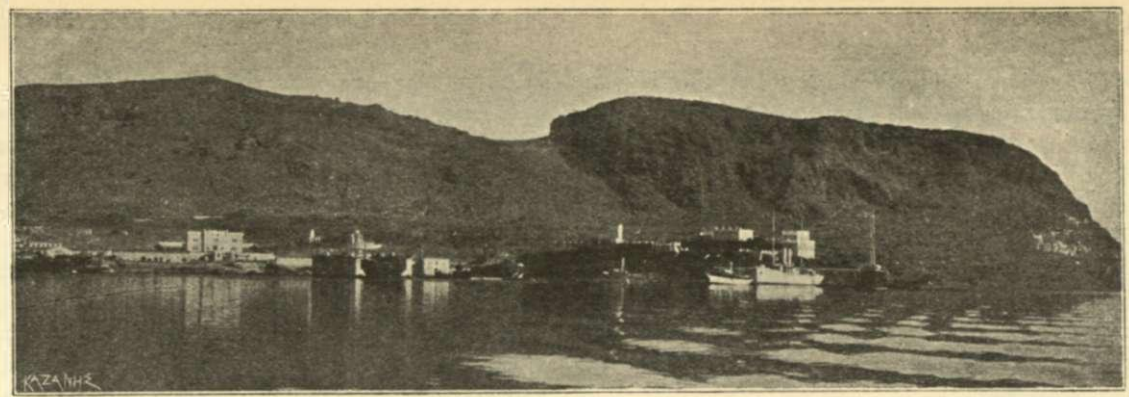
Ὁ κωνώπ κυριαρχεῖ τυραννικῶς ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ὑδρογείου σφαιράς· οὐδεὶς γεωγραφικὸς ὄραγμα καὶ οὐδεμία ἀτμοσφαιρική κατάστασις τὸν ἐμποδίζει. Ἰπταται πάντοτε ἀπειλητικῶς καὶ πάντοτε διψῶν τὸ αἶμα τὸ ἀνθρώπινον, ὡς οἱ ἀπαίσιος δράκοντες τῶν παραμυθίων. «ἀπὸ τοῦ κατεψυγμένου πόλου μέχρι τοῦ πόλου τοῦ διακεκαυμένου (!)», ὅπως ἔλεγεν ὁ ταλαίπωρος γάλλος ποιητὴς ὁ γράψας τὸν περίφημον στίχον

Et de pôle glacé au pôle brûlant,

ἐπὶ τῇ πεποιθήσει· ὅτι ἀροῦ ὑπῆρχον δύο πόλοι· καὶ ὁ εἰς αὐτῶν ἦτο κατεψυγμένος, ὁ ἕτερος κατ' ἀνάγκην θὰ ἦτο διακεκαυμένος.

Μὴ τις δὲ ὑποθέσῃ ὅτι ἀναφέρω τοὺς πόλους ἐνταῦθα ὡς ἀπλῆν ἐκφρασίαν. Ὁ γάλλος συγγραφεὺς Ἐνὼ περιηγηθεὶς τὰς ὑπερβορείους χώρας ἀναφέρει ὅτι εὐρισκόμενος εἰς τὴν Λαπωνίαν ἐν ὄρᾳ θέρους καὶ κατακλιθεὶς ὅπως ἀναπαύθῃ, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἠνωγλήθη ὑπὸ τῶν κωνώπων. Ὁ δὲ περίφημος νορβηγὸς ἐξερευνητὴς Νάνσεν βεβαίον ὅτι κατὰ τὸ τολμηρὸν αὐτοῦ ταξείδιον, ὅτε διέσχισε δι' ἐκλήθρου κατὰ πλάτος τὴν ἀπέραντον χιονοσκεπῆ ἔκτασιν τῆς χερσονήσου τῆς Γροιλανδίας, ἠσθάνθη αἰφνης ἐν τῇ λευκῇ ἐκείνῃ ἐρημίᾳ τὸν ἦχον αὐλήματος κωνώπων. Πῶς εὐρέθη περιπλανώμενον ἐκεῖ καὶ μεμονωμένον τὸ πτερωτὸν αὐτὸ ζώδιον; Τί ἐζήτηε εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τὰ ἄξενα καὶ ἀκατοίκητα, ὅπου ἡ ζωὴ κρύπτεται ληθαργουσα ὑπὸ τὸ θανάσιμον τοῦ παγετοῦ στρώμα κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔτους; Τίποτε ἄλλο ἴσως εἰμὴ ν' ἀποδείξῃ ὅτι, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ καὶ ὅπου καὶ ἂν ἐκδράμῃ ὁ ἄνθρωπος, συναντᾷ ἀπροσδοκίτους κινδύνους καὶ ἐχθρούς καταγελῶντας τὴν ἀλαζονείαν του!

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

B. Ναύσταθμος

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

ΥΠΟ ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΝΤΕΓΑΤΣΑ

*Ὁ ἔρωσ ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ πρῶτος παρών της προόδου.

Καίτοι τὸ λεπτόν τῆς μνήμης νῆμα συνδέει διὰ συνεχοῦς Κάλυψας τὸ χθές μετὰ τῆς αὔριον τοῦ ἀνθρώπου, οὐχ ἦττον δὲν ὁμοιάζομεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπὶ δύο ἀλλεπαλληλα λεπτὰ τῆς ζωῆς μας, καὶ ἀπὸ τοῦ βρέφους μέχρι τοῦ γέροντος βλέπομεν χιλιάς ὑπάρξεις διαδεχομένης ἀλλήλας, ἀλλὰ καθ' ὀλοκληρίαν διαφόρους. Οὕτως ἐν ταῖς γενεαῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ τέκνα εἶναι πάντοτε ἀλλοῖα τῶν πατέρων, καὶ οἱ ἔγγονοι θὰ εἶναι ἀλλοῖοι τῶν προγόνων· καὶ ἐν τῷ στρώματι τούτῳ κόνεως τὸ καλύπτον τὸν πλανήτην ἡμῶν, ὅπου καλοῦμεν γῆν, βλέπομεν πολλοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες εἰς διάφορα στρώματα κατέλιπον τὰ ὄστα αὐτῶν, οὗτοι δὲ εἶναι κατὰ πολὺ ἀλλοῖοι. Ἡμεῖς διαφέρομεν τῶν Ῥωμαίων, οὗτοι τῶν Τυρρητῶν, καὶ οἱ μὲν, καὶ οἱ δὲ διαφέρουσι τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων τῶν πρὸ αὐτῶν οἰκησάντων τὴν ἡμετέραν χερσόνησον.

Ἄλλ' οὐχὶ μόνον ὁ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς γενεᾶς βίος εἶναι συνεχῆς ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἡ ἀλλοίωσις αὕτη εἶναι βελτίωσις καὶ ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν τροποποιούτων τὰ στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὡς καὶ ἐκ τῆς μελέτης δὲ τῶν περὶ κληρονομικότητος νόμων ἐξάγομεν τὸ παρήγορον τοῦτο γεγονός, ὅτι οὐχὶ μόνον ἡ ἀνθρωπίνη οἰκογένεια μεταβάλλεται, ἀλλὰ βελτιοῦται, οὐχὶ μόνον μεταποιεῖται, ἀλλὰ προοδεύει. Ὁ τῆς προόδου νόμος εἶναι κεχαραγμένος ἀνεξίτηλος γράμμασιν ἐφ' ὅλων τῶν μνημείων, ἅτινα κατέλιπον ἡμῖν ἡ ἱστορία.

Ἐὰν ἡ ἐξέτασις ἐνὸς μόνου ἀσθενοῦς εἰκοσαετοῦς, ἀποθνήσκοντος ἐν μέσῳ σκληρῶν βασάνων, μᾶς ἀποθαρρύνῃ, ἐὰν ἡ ἀνάγνωσις μιᾶς μόνης σελίδος τῆς ἱστορίας ἡμῶν δύναται νὰ μᾶς καταβάλῃ, ἐὰν ἡ παρακμὴ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐὰν ὁ ἐμπρησμός μεγάλης μητροπόλεως, ἐὰν ἡ ἐξφάνισις λαοῦ δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ποιητὴν τὸν ὕμνον τοῦ Ἱερεμίου, ἡ θεὰ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων συμβάντων, ἡ μελέτη πάντων τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς κηρύττουσιν ἡμῖν γεγονυῖα τῆ φωνῆ, ὅτι ἡ πρόοδος, αἱ ἀναδρομαὶ τοῦ Βίκοο καὶ ἕτεροι ἄπειροι τύποι τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας εἶναι ἐρηνηναὶ ἰδιαιτέρων γεγονότων. εἶναι μεροληπτικαὶ συνθέσεις μὴ ἀντιπροσωπεύουσαι ἢ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἀνθρωπίνων συμβάντων.

Ἡ πρόοδος εἶναι συνεχῆς μόνον ἐκ διαλειμμάτων, κατεσπευσμένη, ἐκ διαλειμμάτων βραδεία, ὅτε μὲν ἰλιγγίωσιν, ὅτε δὲ ἀνεπαίσθητος, ὥστε διέρχεται ἀπαράτηρητος. Οὕτε ἡ ἐπίσχισις οὕτε ἡ παλινδρόμησις εἶναι ἐφικταί. Ἐν τῇ μυροβόλῳ ῥοδῇ ἥτις εἶναι τὸ καύχημα τοῦ κήπου ἡμῶν, οὐλὰ τινὰ καταθιβρωσκόμενα ὑπὸ τοῦ ἰοῦ προώρως θνήσκουσιν,

ὡς μικρὰ κάλυξ καταληφθεῖσα ὑπὸ βραδείας ρθίσεως μαραινεται πρὶν ἢ ἀνθῆσθαι· ἀλλὰ τὸ χαρῖεν δενδρόλλιον ἐξακολουθεῖ τὸν ἐνδοξον αὐτοῦ βίον, καὶ ἐὰν καλλιεργηθῇ μετὰ φρονήσεως καὶ ἀγάπης διὰ τῆς ἐγκεντρίσεως καὶ διὰ τῶν σπόρων, θὰ δυναθῇ νὰ ἀναθάλῃ ἐν ὠραιότερᾳ ὑπάρξει. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀνθρώπινον δένδρον· ἐξ αὐτοῦ πίπτουσι φύλλα τινὰ ἀποκαλούμενα ὁ αἰγυπτιακὸς πολιτισμὸς, ὁ τυρρηνικὸς πολιτισμὸς, ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς· ἐξ αὐτοῦ ἀποζηραινεται καλῶς τινες ἀποκαλούμεναι ἡ Ἰσπανία, ἡ Γαλλία· ἀλλὰ τὸ δένδρον αὐξάνεται καὶ ἀνυψοῦται, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ πεσόντα φύλλα καὶ αἱ μαραινθεῖσαι κάλυκες θέλουσιν ἀποδώσει τὸν χυμὸν αὐτῶν εἰς τὸ δένδρον, ὅπου τοὺς παρήγαγεν.

Οὐδὲν ἀπόλλυται ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς προόδου οὐδεμία μεγάλη ἀνακάλυψις ἀπόλλυται, οὐδεὶς μέγας πολιτισμὸς καθ' ὀλοκληρίαν ἐξαφανίζεται. Ἐν τοῖς σπλάγγνοις ἡμῶν ὑπάρχουσιν ἀκμαῖα καὶ γόνιμα σπέρματα ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Νινευί, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ῥώμης. Ὁ ἀρχαῖος Ῥωμαϊκὸς πολιτισμὸς ἐσθέσθη, λέγομεν καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ ὡς φυσικὸς ἐν τῷ Ναπολέοντι ἐνσαρκοῦται ὁ σφριγῶν ἀταβισμὸς (atavismo) τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Καίσαρος, οὕτω μεταξὺ τῶν καταγιδῶν τῆς νεωτέρας ἱστορίας, μεταξὺ τῶν θελλωδῶν κυμάτων τῶν ἐπαναστάσεων ἡμῶν, ἔχομεν ἀνα χεῖρας ἀνημμένην τὴν δῆξα τοῦ πρακτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ νοῦ, τὴν ἄγουσαν ἡμᾶς εἰς λιμένα. Ἄς μὴ ἀποπλανηθῶμεν ὑπὸ τῆς ποιήσεως. Ἡ πρόοδος εἶνε ἀναγκαῖα συνέπεια τοῦ νόμου τοῦ ἀπαιτοῦντος ἵνα ὁ βίος τοῦ ἀτόμου εἶνε ἡ ἀπόρροια ἀγῶνος τινος, ὁ ζωτικὸς συναγωνισμὸς. Εἶνε ὁ βίος τοῦ γένους, εἶνε ἡ ἀπόρροια ἐτέρου ἀγῶνος, ὁ ἔρωσ. Παράγματι εἶνε ἡ ὑπερτάτη τῶν δύο τούτων νικῶν, ἡ ὀνομαζομένη Ἡρόδος· καὶ ἡ ἐφικτὴ ἀνωτάτη πρόοδος ἔσται ἡ βελτίωσις τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ μεταβίβασις αὐτοῦ εἰς ἄλλην γενεάν, δηλαδὴ ἀγωγή τοῦ ἀτόμου καὶ ἐκλογὴ τῶν προσφωστέρων μέσων πρὸς μεταβίβασιν τῆς ζωῆς.

Διὰ τινὰς ἀπαισιοδόξους φιλοσόφους, οἵτινες βλέπουσι τὴν ἱστορίαν διὰ μέσου τῶν πρᾶσινων διόπτρων ἀπέλιδος ἀπαισιοδοξίας, ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε ἐπιπόλιος καὶ μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτων αἰώνων διηκενὴς μονοτονία ἀναπαριστᾷ τὰς αὐτὰς ἰδέας καὶ τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα. Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως. Ἄς μὴ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν μας ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν, αἵτινες ἰδανικεῖονται καὶ αὐταὶ ἀποβάλλουσαι τὸ ἐπίχρισμα τῆς δεισιδαιμονίας· ἄς μὴ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν μας ἐπὶ τῆς ἠθικῆς, ἥτις καὶ αὕτη

τελειοποιείται. ἀλλ' ἄς ῥίψωμεν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀμειψῶν διανοητικῶν κατακτῆσεων καὶ θὰ ἴδωμεν πόσα ἀληθῆ ἀγαθὰ, πρακτικὰ, προφανῆ ἀποταμιεύονται ἐν τοῖς θησαυροφυλακίοις τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ πρόοδος δὲν εἶνε μόνον ζήτημα ποσότητος, δι' ἧς ὁ ἡμέτερος πολιτισμὸς ἴσταται ὑπεράνω τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὡς ὁ ἀριθμὸς 100 ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν 50. Οὐχί, ἡ πρόοδος εἶνε θαυμασιὰ ἐναρμόνιος συρροή μυρίων ὀργῶν, εἶνε τὸ πόρισμα μυρίων ἐξελίξεων τελειοποιήσεως, κατεργασίας, μετουσιώσεως, ἂν μοι ἐπιτραπῆ νὰ κάμω χρῆσιν τῆς θεολογικῆς ταύτης λέξεως.

Ἡ ὑποδιαιρέσις τῆς ἐργασίας καὶ ἡ δημιουργία νέων δυνάμεων, ἧτις ἐντεῦθεν προκύπτει, εἶνε τὰ ἀληθῆ στοιχεῖα τῆς προόδου. Καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ ὑδρογενὲς ζυψίον δονούμενον δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν βραδίζει καὶ προοδεύει· ἀλλ' ἡμεῖς καθήμενοι ἀνέτως ἐν τινι σιδηροδρομικῇ ἀμάξῃ ἐστολισμένη δι' ἀνθῆων, μετ' ἀγαθῶν φίλων καὶ ἐκλεκτῶν βιβλίων, διεργόμεθα τὰς ἐρήμους τὰς χωρίζουσας τὴν Νεάν Ὀρκην ἐκ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου. Καὶ αὕτη εἶνε κίνησις, ἀλλ' ὅποια ἄβυσσος χωρίζει τὰς δύο ταύτας κινήσεις τοῦ ζυψίου καὶ τοῦ ἀνθρώπου! Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει ἡ πέτρῃς τοῦ πτηνοῦ καὶ ὁ σφαδασμὸς τοῦ ἰχθύος, ὑπάρχει ἡ κνήμη τοῦ ἵππου καὶ ὁ ἐρπυσμὸς τοῦ ὄρου, ὑπάρχει τὸ σκίρτημα τοῦ αἰγάγου καὶ τὸ ὄρυγμα τοῦ μύδος. Ἡ μονὰς ἔχει νῆμα, ὅπερ εἶνε παράγων κινήσεως, ὅπερ εἶνε ὀφθαλμὸς, ῥίς, χεῖρ, γλώσσα, οὖς. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πέντε αἰσθήσεις καὶ δι' ἐκάστης αὐτῶν μυρίας ἀγαλλιάσεις, καὶ δι' ἐκάστης ἀγαλλιάσεως ἑκατὸν τέχνας· ὅποση πρόοδος!

Ὁ ἄγριος ἐγείρεται ἐν εὐλήφῃ γαληνιαῖα δροσοβόλῳ ἡμέρᾳ καὶ ῥίπτεται ἐπὶ τῆς ἠνθισμένης χλόης κυβιστῶν. Εὐχαριστεῖται ὅτι ζῆ καὶ ἀποθαυμάζει τὴν φύσιν κατ' ἴδιον τρόπον, ἀλλ' ἄλλοις τις πεπολιτισμένος προβαίνει καὶ οὗτος εἰς τὴν φύσιν καὶ διαστέλλει εὐρέως τὰ στέρνα του, ὅπως ἀναπνεύσῃ τὴν ζεῖδωρον αὐραν, ἀλλ' ἐκφράζει τὴν χαρὰν του ταύτην διὰ τῶν ἀθανάτων σελίδων τῶν Γεωργικῶν τοῦ Βεργιλίου καὶ διὰ τῶν Εἰκόνων τῆς Φύσεως τοῦ Χουμβόλδου. Ὅποια ἄβυσσος μεταξὺ τοῦ κυβιστήματος τοῦ ἀγρίου καὶ τῶν σελίδων τοῦ Βεργιλίου καὶ τοῦ Χουμβόλδου! Ὅποση πρόοδος!

Ὁ ἄγριος θαυμάζει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀποτυπώσῃ τὴν εἰκόνα αὐτῆς καὶ χαράσσει τὴν κατατομὴν τῆς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ δένδρου διὰ τῆς αἰχμῆς πυρίτου λίθου. Καὶ αὐτὸς ἐστὶ ὁ Ῥαφαῆλος ἀποθαυμάζει τὴν γυναῖκα καὶ δημιουργεῖ τὴν *Madonna della Seggiola*. Καὶ ἰδῶ ὅποια ἄβυσσος, ὅποση πρόοδος!

Ἐν αὐτῇ τῇ ἀπειρῷ πολλαπλασιάσει ἀνθρωπίνης ἰσχύος, ἐν αὐτῇ τῇ ἀπειρῷ ὑποδιαιρέσει ἐργασίας, ἡ πλῆθυσ συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἐνότητος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀστραπιαῖα στιγμή μολὶς μετρητῇ περιτύσσεται ἐν ἑαυτῷ τὴν δημιουργίαν καὶ ἐπαναφέρει εἰς τὸ παρὸν ὀλόκληρον τὸ παρελθόν του καὶ τὸ τῶν γενεῶν αἰτινας προηγήθησαν αὐτοῦ, ὀλόκληρον τὸ παρὸν καὶ πάντα τὰ ὄνειρα τοῦ μέλλοντος, κατορθοῖ νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰσχὴν δυνάμεν νὰ τὸν γοητεύσῃ εἰς τρόπον ὅστε νὰ σεμνύνεται ὅτι εἶνε ἄνθρωπος. Ἀφοῦ δὲ ἀνέλθῃ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τοῦ νοητοῦ, κατέρχεται κατὰ βαθμίδας μελετῶν ἑαυτὸν ἐν τῇ μονάδι καὶ ἐν τῷ ὑδρογενεῖ ζυψίῳ καὶ ὑπαγορεύων τοὺς νόμους τοὺς διέποντας τὴν δημιουργίαν. Ἄρᾳ γε δὲν εἶνε τοῦτο ἀληθῆς πρόοδος; Ἡμεῖς πλεονεκτοῦμεν τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἡμεῖς οἰτινες ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν δυνάμεθα νὰ διατρέξωμεν τὴν ἀνωτάτην περιφέρειαν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τοσοῦτον ἡδονῶν ἐντὸς ἔτους ὅσων δὲν ἀπέλαυσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς ἀρχαιότητος.

Ἡ πρόοδος αὕτη εἶνε πράγματι ἀόριστος ὡς πρὸς τὸ ἀνώτερον γένος. Διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νοῦ ἐφευρεθέντων ἐργα-

λείων καθιστῶμεν περιττὴν τὴν τελειοποίησιν τῶν αἰσθησῶν μας, ὡς διὰ τῆς χημικῆς κατασκευάζομεν τὰς οὐσίας τῶν καρπῶν τοῦ τροπικοῦ, ἄνευ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἡλίου τοῦ τροπικοῦ. Διὰ τῆς ἀνατροφῆς καθιστῶμεν χρῆσιμους καὶ αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς καχεκτικούς καὶ τοὺς μικρονόους, παρέχοντες τὴν τῶν ἰσχυρῶν εὐφύιαν εἰς τοὺς ἀδυνάτους, ὡς εἰς τὰς κνήμας τοῦ μὴ βωμαλέου παρέχοντες τοὺς μῦς τοῦ ἵππου καὶ τὴν πέτρῃα τῆς ἀτμαμάξης.

Ἡμεῖς κατέχομεν ἀπάσας τὰς ἐγκλεισμένας δυνάμεις ἐν τῷ φλοιῷ τῆς σφαίρας, κατέχομεν ἅπαντα τὰ φυτὰ μετὰ τοῦ νέκταρος καὶ τοῦ δηλητηρίου αὐτῶν, ἅπαν τὸ ζωικὸν βασιλεῖον μετὰ τῶν ἑκατῶν αὐτοῦ δυνάμεων καὶ τῶν μυρίων αὐτοῦ καλλονῶν. Ἀλλ' ἡμεῖς κατέχομεν πολὺ περισσότερον τῆς φύσεως. Εἰς τὸ οὖς παρέχομεν τὴν μουσικὴν μὴ ὑπάρχουσαν ἐν τῇ φύσει, εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὰ χρώματα, ἅπερ τὰ τρία βασίλεια ἠνωμένα δὲν κατέχομεν. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τῆς σκέψεως ἀπηνθίσσαμεν μυρίας ἀρμονίας αἰσθητικῶν συνδυασμῶν καὶ ἴσως αἱ μυχαίτεροι καὶ βαθύτεροι πηγαὶ δυνάμεων κείνται εἰσέτι παρῆνοι δι' ἡμᾶς, ἐνδοξος κατακτῆσις διὰ τὰ τέκνα μας. Ὑπερμεγέθης δύναμις γονιμοποιεῖς γεννᾷ ἑκατομμύρια ἀτόμων. Μόνον οἱ ἰσχυροὶ ἐπιμένουσι καὶ νικῶσιν εἰς τοὺς ἀγῶνας, καὶ εἰς τοὺς ἐναπομείναντας ἰσχυροὺς πάλαι: ἐν τῇ καρδίᾳ ἡ διακαὴς ἐπιθυμία ἡ ἀγούσα ἡμᾶς εἰς τὸ ὑπέρτατον ἐκεῖνο σημεῖον τελειότητος, ἐνθα ἅπασαι αἱ θρησκείαι τοῦ ἰδανισμοῦ προσφέρουσι ἀλλήλαις τὰς χεῖρας, ἐνθα ὅσοι ἄνθρωποι αἰσθάνονται τὸ καλὸν καὶ λατρεύουσι τὸ ὠραῖον εὐρίσκονται ἠνωμένοι, ὅπως ἐλπίσωσι καὶ ἐπιθυμήσωσιν ἄνθρωπον κρείττονα ἡμῶν, ὅπως ἐπικαλεσθῶσι μεγαλοφυῖας ἰσχυροτέρων ὅσων Πλατῶνων, ὅσων Γαλιλαίων, ὅσων Νευτῶνων, ὅσων Καίσαρων, ὅσων Κολόμβων ἔσχε τὸ παρελθόν.

Ἀνελθόντες ἐπὶ τοῦ Πηγᾶσου τῆς φαντασίας ἡ τῆς θρησκείας ὄνειρευόμεθα οὐρανὸν ὑψηλότερον τοῦ ἰδικοῦ μας, ἀπώτερον ὄλων τῶν ἐσχατιῶν τῶν γεωγράφων καὶ ἀστρονόμων. Τὸ ἀπειρον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀθάνατον, ταράττουσι τὰ σπλάγγνα τοῦ μεταρυσικοῦ, ὡς ἡ ἀπόκτησις νέας δυνάμεως βασανίζει τὸν νοῦν τοῦ μᾶλλον συκοφαντηθέντος τῶν ὑλιστῶν. Βαίνομεν πάντες εἰς τὸ ὑπέρτατον τῆς τελειότητος σημεῖον, ἐπιθυμοῦμεν πάντες ἀνερίκτον τι πέραν τοῦ ἐρικτοῦ, γῆν ἐπαγγελίας ὅπως κατακτῆσωμεν, ἡ ὅπως ἐλπίσωμεν. Μόρια στροβιλισθέντα εἰς τὰ ἐμπρὸς ὑπὸ τῆς κοσμικῆς καταίγιδος, φέρομεν πάντες ἐγκραρυγμένην ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν προφητικὴν λέξιν ἐμπρὸς, καὶ ἐμπρὸς πάντες βραδίζομεν, βραδεῖς ἢ ταχεῖς, ἀλλὰ παρασυρόμενοι ἀκαταβάνιστως εἰς τὸ τέρμα, τὸ ὅποιον δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν.

Ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ἄνω φωνάζει ἡμῖν ἡ φύσις, ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ἄνω φωνάζει ἡμῖν ἡ ἐπιστήμη, ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ἄνω μᾶς φωνάζουσι καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ πρὸ ἡμῶν μογρήσαντες, ὅπως μᾶς φέρωσιν ὅπου νῦν εὐρίσκόμεθα· ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ἄνω φωνάζομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ τέκνα μας, τὰ ὅποια θὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὴν ἀγίαν κραυγὴν εἰς τοὺς ἀπωτέρους ἐγγόνους μας, μέχρις οὗ ὁ ἀνθρώπινος ποὺς θὰ πατῆ τὸ χῶμα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Ὅταν δὲ ἐντὸς ἡμῶν συσσωρεύσωμεν τὸ ὑπέρτατον ἄθροισμα προόδου, ὅταν ἐντὸς ἡμῶν συνενώσωμεν τὴν ὑπερτάτην ποσότητα κινήσεως, ἄς ζητήσωμεν διὰ τοῦ φωτός τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐπιστήμης ἄτομον συγγενές, καλούμενον γυναῖκα. ἧτις καὶ αὕτη νὰ ἔχῃ συσσωρεύσει ἐν ἑαυτῇ ὁμοίαν δυνάμιν προόδου καὶ κινήσεως. Ἄς ἀνάψωμεν ἀπὸ κοινου τὴν δῆρα τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὸ ἄγιον ἐκεῖνο πλάσμα, ὅπερ καλεῖται τέκνον μας, ἄς φωνάζωμεν μέγχι τελευταίας πνοῆς, ἄς φωνάζωμεν διὰ τῆς θερμουργοῦ δυνάμεως τοῦ νέου, διὰ τῆς ἐπιμόνου γαλήνης τοῦ ἀνδρός, διὰ τῆς τρεμούσης καὶ ἀσθενούς φωνῆς τοῦ ἀποθνήσκοντος γέροντος, ἄς φωνάζωμεν πάντες εἰς τὰ τέκνα μας: ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ἄνω.

[Ἐκ τοῦ Ἑταλικοῦ]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ

οὺς θησαυρούς τῆς ἡ ἀφνειὸς τοῦ Νείλου γῆ, ὡς πάλαι καὶ νῦν, περαιοὶ διαποντίους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου πολιτισμὸν τῶν Φαραῶ ἡ παλαιὰ πατρίς μας μετουσίωσεν εἰς Ἑλληνικόν, καὶ ἔλληνοποίησεν ὅτι ἐκεῖθεν εἰς μύθους, παραδόσεις, θρύλους, θρησκείαν, ἥθη, λατρείας, χρήματα καὶ πρόσωπα καὶ πράγματα, οἱ ναυτίλοι, οἱ τολμηροὶ τῆς χώρας μας εἰς τὰς γλαυκὰς ἐκόμιζον ἄκτας μας.

Ἄλλ' ἦλθεν ἐποχή, ποῦ ἡ Αἴγυπτος ἀφίθηνα τὰ δῶρα τῆς ἐγνηωμοσύνης ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ προσέλαβε πολιτισμοῦ. Ἀπὸ Ἑλληνικὸν ἐγκέφαλον ἐπληρώθη ἀπαξάπασα. Καὶ τὸ ἐμπόριόν τῆς καὶ ἡ διανοήσις τῆς, εἰς ὄλας τῆς ἀναπτύξεως τὰς σφαίρας μετὰ τάχους ἡμιλλῶντο καταπλήσσοντες ἐκεῖ. Ἑλλάς καὶ Αἴγυπτος ἀδελφαὶ τότε ἐν πολιτισμῷ, ἀντιήλλασον τὰ πλοῦτη των καὶ τὰ σκέμματα των, καὶ ἐνόμιζες ὅτι τὴν αὐτὴν ἔφερον καρδίαν καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς παλμούς ἠσθάνοντο ὅτι εἰς τὸν κόσμον εὐγενέστατον.

Τέκνον τῆς Αἰγύπτου ἑλληνοκώτατον, καὶ καρδίαν καὶ αἰσθημάτων καὶ πνεῦμα καὶ χρῆμα καὶ πολιτισμὸν, ὁ Πεσματζόγλου, συμβολίζει μεγαλωστί σήμερον ἐν Ἑλλάδι τὸν ἀδαμάντινον ἐκεῖνον ἀρχαῖον Ἑλληνοαιγυπτιακὸν δεσμόν. Λεικῆ ἦτον ἡ πρωτῆ, γεμάτη ἀπὸ ῥόδα εὐφροσύνης διὰ τὸν Ἑλληνοισμόν, καὶ λευκῆ ἡ ἡμέρα ἡ ποιητῆ ἐκεῖνη διὰ τὴν πρόοδον τῆς μητρὸς πατρίδος του, καθ' ἣν, ἀνάπλευς ἰδανικῶν εὐμαρείας καὶ κινήσεως καὶ ζωῆς καὶ δράσεως, ἐγκατέστη ἐδῶ, Γίγας τῶν ἀλκιμοτέρων ποῦ εἶδεν ὁ τόπος μας ἐπιχειρήσεων, ἀπὸ τὴν ἀλκήν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ καὶ τοῦ χρημάτων αὐτοῦ μετὰ ψήγματα χρυσᾶ σπείρων τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη μας, καὶ σπείρων μαζῶ των, ἐλπίδας καὶ ὄνειρα καὶ γλυκασμούς εἰς τάξεις καὶ σωματεῖα καὶ ομάδας καὶ λαὸν ἐν γένει, ποῦ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν πράξιν ἔως τότε ὄνειροπόλοι μὲν νὰ ἐξάρῃ ἔως τοῦ ὕψους ὄλων τῶν τιμῶν, ἀλλ' ἀπετύγχανε.

Ὁ ἑλληνοκώτατος ἀνήρ, ὁ πεπροικισμένος μετὰ νοῦν τετραγωνικὸν αὐτός, νομίζεις ὅτι ἀπετέλεσε, μόνος αὐτός, ἰδίαν χρυσὴν εὐδαιμονίαν φλέβα διὰ τὴν χώραν μας. Ἦλθε μετὰ τὴν στεργῶν ἀπόφασιν, τὴν ποιήσιν καὶ τὰς χιμαίρας, μετὰ τὰς ὁποίας ἐμαστιζέτο ὁ λαὸς αὐτὸς εἰς καθεὶ κῆλον ἐνεργείας του, νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὰ πράγματα αὐτοῦ, εἰς τὰ γενναῖα πράγματα, εἰς τὰ πράγματα μιᾶς ζωῆς ἀπὸ σφυγμοῦς ἀδράς ἐνεργητικότητος γεμάτης, χωρὶς ποιήσιν καὶ χωρὶς χιμαίρας.

Τὸν νοῦν αὐτὸν καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἦλθε νὰ δυναμώσῃ μετὰ τὸν πλοῦτόν του, φρονῶν, ὡς ἔπρεπε, ὅτι καὶ τὰ πνευματικώτερα, καὶ τὰ μεγαλοιδεώτερα τοῦ κόσμου

ἔθνη θάττον ἢ βράδιον παρέρχονται, ἐὰν ἀκλονήτως δὲν θεμελιῶνται, παραλλήλως τοῦ πνευματικοῦ των βίου, καὶ ἐπὶ τοῦ πρακτικοῦ.

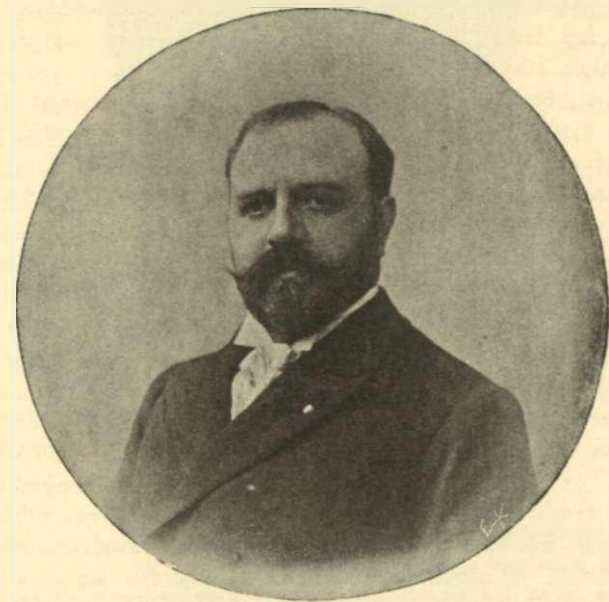
Τί φύλακος, ἀλλὰ καὶ τί πρακτικὸς! Τί ἐπιχειρηματικὸς, ἀλλὰ καὶ τί καλλιτέχνης! Εἰς καθεὶ τί, ποῦ διείδεν ἡ ἀγγίνοιά του νέας πηγὰς εὐτυχίας, πλοῦτου, παραγωγῆς, ἀμώδους βίου πρὸς ὄλους τῶν ἐπιχειρήσεων τοὺς ὀρίζοντας, ἐξέτεινε τὰς νευρώδεις χεῖράς του μετὰ τὴν φιλοδοξίαν μόνην, νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἐκπολιτίζοντα χρυσὸν οὐτίνας ἦπτετο, νέας ὁδοὺς νὰ τάμῃ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ μετὰ ἀλκήν λέοντος δεσπότητος, νὰ κρατήσῃ ὄλων τῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς μας πρὸς μίαν εὐδαιμονίαν ἄγνωστον τῆς αὔριον.

Εἶναι ὁ μέγας Ἑλληνας, ἐν τῇ ἀδράᾳ μορφῇ του, ὁ συγκεντρῶν καθ' ὄλους τοὺς αἰῶνας τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸν εἰς καθεὶ πρόοδον, ὁ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἴσα ἀγαπῶν, ὁ τὴν ψυχὴν ἀβρός, ὁ φωτεινὸς τὸν νοῦν, ὁ αἰσθηματίας τὴν καρδίαν, ὁ πρὸ οὐδενὸς ὀπισθοχωρῶν καὶ ἀποτολμῶν τὰ πάντα, διὰ νὰ κερδήσῃ, καὶ ἐκ τοῦ κέρδους του καὶ διὰ τοῦ κέρδους του, νὰ σπείρῃ ὅτι ζωτικὸν καὶ ὅτι εὐμορφον καὶ ὅτι εὐφρῆς καὶ ὅτι ἀμείβον ἐν πλούτῳ, δῆκῳ, κάλλει, τέχνῃ, μεγαλοπρεπείᾳ, γενναιότητι, φιλαλληλίᾳ, ἀμψί.

Τὸ μέγαρον τὸ πρὸς τὸν Κερδῶν δαπάναις του ἀνεγερθέν, αἰ εὐρυδιάστατοι πρὸς τὸ ξανθὸν προῖον τοῦ τόπου βλέψεις καὶ ἀποφάσεις του, τὸ ἀνά-

κτορον τὸ ἐν Φαλήρῳ πυργωθὲν ἐπιβλητικώτατον πρὸς δόξαν του, τὰ δώματα μετὰ τὰ ὁποῖα, ὡς μετὰ Ὀλύμπια δώματα Θεῶν, κατεκόμισεν τὸ ἰσοτέφανον, ἡ Τράπεζα, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐφιλοδόξησεν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος νὰ προστατεύσῃ συμφέροντα καὶ προσιόντα, πάντα, ὡς διὰ τυρηνικῆς σάλπιγγος βροντοφωνοῦν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ τῆς ἦν ἀπεργάζεται, εὐδαιμονίας ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του, καὶ κυροῦν τὴν δι' ὄλων τῶν αἰώνων καὶ καθ' ὄλας τὰς ἐποχὰς καὶ ἐν τῷ προσώπῳ του, βασιλείαν τοῦ ἐμπορικοῦ τε καὶ ἐπιχειρηματικοῦ τῆς φυλῆς μας πνεύματος.

Τιμὴ καὶ δόξα πρὸς τοὺς ἀνδρας αὐτοὺς τῆς δράσεως, ἐξ ἧς ἔπρεπε, ὡς ἀπὸ ἀκένωτου Ἀμαλθείας κέρατος, νὰ γαλουχῆται πάντοτε ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος αὐτοῖς κεῖται. Καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πνευματικώτερα τοῦ ἔθνους καὶ τὰ ἰδανικώτερα, ἦθελε πνεύσῃ πνεῦμα πρακτικότητος ἀνδρῶν ἠρώων ὡς ὁ Πεσματζόγλου, καὶ ἦθελε ῥοδίση ὅτι ἀκανθώδες καὶ ὅτι τραχὺ καὶ δύσελλι λειάνῃ, τὴν ἡμέραν αὐτὴν ναί! μόνον, ἀπὸ τὴν πραγματικώτερον δουλείαν τῆς ἐποχῆς μας θὰ ἠδυνάτο τις νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ ἐλευθερωθῇ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς.

Είς τούτους ἄλλο δὲν εἶνε ἀπίθανον ἐκπληρῶν ζωηρὰν ἐν ἔμοι ἐπιθυμίαν νὰ γράψω διὰ μακρῶν περὶ τῆς γενέσεως τῆς «Νέας Σκηνῆς», ἡ ὁποία, καίτοι πρὸς ὑπαρξίν αὐτῆς ἐθεωρήθη ἐν ἀρχῇ ἀπαραίτητος ἢ ἀπὸ κοινοῦ ἐργασία παντός ἐν Ἑλλάδι καλλιτεχνικοῦ στοιχείου, προέβαλεν εἴτα ἐν τούτοις οὐχ ἦττον ἀρτία καὶ πάνοπλος ἀπὸ τῆς δράσεως ἐνός καὶ μόνου ἀνδρός, — τοῦ καὶ ἴδρυτοῦ καὶ χορηγοῦ καὶ μυσταγωγοῦ καὶ ἀργιτέκτονος καὶ διακοσμητοῦ καὶ πτυχῶν γυναικείων ἐτι ἀρμονικοῦ διαρρυθμιστοῦ, τοῦ πνευφόρου γενικοῦ καὶ ἐνός καὶ μόνου Ἡρόρου κ. Κ. Χρηστομάνου. Εἰς τὸ τῆς σήμερον ἄς μοὶ ἀρκέσῃ νὰ εἰπῶ ὅτι τὸ ὠραῖον ὄνειρον πρὸς ὃ μὲν ἐτολμῶμεν ν' ἀτενίσωμεν ὡς ἀνέβαλεν αἴφνης, ὄντως προφητικόν, πέραν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρημίᾳ τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου ἀπὸ τὴν μουσοληπτον αἰσιοδοξίαν τοῦ ποιητοῦ τῆς αὐτοκρατείας Ἐλισάβετ εἶνε σήμερον ἀργυμένη πραγματικότης καὶ ὅτι ἡ «Νέα Σκηνή» ὁποία σήμερον λειτουργεῖ, — διότι πράγματι περὶ λειτουργίας ἐν τῇ τέχνῃ πρόκειται, — πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ παρὰ τὴν Πλατείαν τῆς Ὀμονοίας νεότευκτον θεάτρον τῆς, — παρὰ τῶν παρα-

Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

νοήσεων καὶ τῶν παρεξηγήσεων τὰς τεραστίας ἀβύσσους, παρὰ τῆς ὕλης τὰ οὐχ ἦττον τεραστία ἐμπόδια, — εἶνε ἂν μὴ ἡ πλείοτερον πασῶν λελογισμένη καὶ μεθοδική, ἀλλὰ ἡ ἀπὸ ἀφετηρίας καὶ ἐμπνεύσεως καὶ ἀντιλήψεως καλλιτεχνικῆς καὶ ἡ λόγῳ βάσεως μυσταγωγικῆς καὶ ὕλικου ὑποκριτικοῦ τε καὶ φιλολογικοῦ μόνῃ ἀληθῶς αἰσία πρὸς ἴδρυσιν ἑλληνικοῦ θεάτρου προσπᾶθεια ἢ προσπᾶθεια ἢ μεγαλειτέρα, ἢ καθολικώτερα, ἢ παραγωγούσα καὶ τοὺς καρποὺς τοὺς ἀγλαωτέρους ἢ προσπᾶθεια ἢ ἐν ἀπολύτῳ αὐταπαρνήσει καὶ ἐβελουσίᾳ ἢ προσπᾶθεια τῶν τελευταίων χρόνων ἢ ἀποτελούσα, — μετὰ πόσων ἄρα γε ἄλλων ἐν τῷ ἐπὶ τοσοῦτον διακλαδουμένῳ δρυμῷ τῆς πνυτοειδοῦς ἐθνικῆς δράσεως; — φαινόμενον ὑπερτάτα ἐνδιαφέρον καὶ ὑπερτάτα εὐφρόσυνον καὶ ὡς ἀπὸ ἐνός καὶ μόνου ἀνθρώπου προερχόμενον ὄντως θευμαστὸν καὶ ὑπεράνθρωπον!

Πόσα πράγματι εἶδε νὰ γίνωνται καὶ πόσα πράγματι ἐγένοντο! Καὶ πάντα ταῦτα οὐχὶ τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, οὐχὶ ἐν ἀνέσει χρόνου καὶ χρήματος, ἀλλὰ ἀθρόως καὶ ἐν ταῦτῳ, ἀλλὰ ὀρηκτικῶς καὶ μετὰ πολλῶν συνάμα ὕλικῶν δυσκολιών! Παρεσκευάσθη οὕτω τὸ Δραματολόγιον περιλαβὼν εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν, πλὴν εὐαριθμῶν νεοελληνικῶν ἔργων ὧν ὁ ἀριθμὸς πάντως θελεῖ βραίνε αὐξάν. μίαν παράφρασιν τῆς «Ἀλκίτιδος» γενομένην παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ὑπερανθρώπου ἐν τούτοις πολυασχόλου κ. Κ. Χρηστομάνου, — παράφρασιν εἰς γλώσσῃ μελωδικῇ καὶ ἐμψυγῇ, ἢ ὁποία ἀναμφισβητήτως θελεῖ σημεῖωσθαι σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν παραφράσεων. Ἔργα ἐδόθησαν πρὸς μετάφρασιν καὶ τὸ Δραματολόγιον τῆς «Νέας Σκηνῆς» ἀποτελεῖται μέχρι τοῦδε ἀπὸ πενήτηκοντα καὶ πλέον ἔργα πασῶν τῶν φιλολογίων, πασῶν τῶν ἐποχῶν καὶ πασῶν τῶν σχολῶν, πάντα ἔργα τέχνης. Ἐξ αὐτῶν, πράγματι ἐκπληκτικῶς

ἀθηναϊκῆ κοινωνία, εἶδεν ἤδη μετὰ τὴν «Ἀλκιστιν», τὸν πρῶτον τούτων θρίαμβον τῆς «Νέας Σκηνῆς», τὴν «Λοκαντιέρην» τοῦ Γκολδόνη, τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου» τοῦ Λ. Τολστόι, τοὺς «Ἐρωτευμένους» τοῦ Γκολδόνη κατὰ χαρακτηριστικώτατην παράφρασιν τοῦ πρίγκιπος Καρατζᾶ, τὴν «Κούριαν» τοῦ Μπριέ, τὸ «Ἀριστέρο χέρι» τοῦ Βεμπέρ, τὴν «Ἀγριόπαπιαν», τὴν «Ἐγθρὸν τοῦ Λαοῦ» τοῦ Ἴψεν, τὴν «Ἀρλεζιάναν» τοῦ Δωδέ, τὴν «Νύφη μου», τὴν «Δορίαν» κλπ.

Ἀλλὰ σὺν τῇ μεταφράσει τῶν ἔργων τούτων εἶδε νὰ ἐξευρεθῶν καὶ οἱ ἠθοποιοὶ τῆς Νέας Σκηνῆς, οἱ τῆς Νέας Σκηνῆς «Μύσται». Καὶ ἐξευρέθησαν καὶ οὗτοι μετὰ πνεύματος ἐκλεκτικότητος διορατικώτατης, — ἀφοῦ ὅμως πρότερον κατωρθώθη νὰ καταπέσουν πανίσχυροι παλαιαὶ προλήψεις. Οὕτως ἡ «Νέα Σκηνή» ἀριθμεῖ μετὰ τῶν Μυστῶν τὸν συνάδελφον κ. Βρατσάνου καὶ τὴν κυρίαν Ἀλεξάνδραν Βρατσάνου πλὴν ἄλλων, οἵτινες ἀναμφισβητήτως ἐπὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐπίσης θὰ συνήθουν νὰ ἐμφανισθῶσι σκηνῆς. Τὸν ὄλον θίασον ἀποτελοῦσι, πλὴν τούτων ἐπιδειξάντων μέχρι τοῦδε τέχνην ἀξιόλογον, ὁ κ. Ἀρ. Ζήνων

οὐ ἕως τῶρα καλλιτεχνικώταται ὑπῆρξαν αἱ διαπλάσεις τῶν ρόλων τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τοῦ γέροντος Μαρσάν εἰς τὴν «Κούριαν» τοῦ Μπριέ ὁ κ. Παπαγεωργίου ἀμεμπτος ὡς Ἀδμήτος, πανταχοῦ ἄλλοῦ δοκιμώτατος ὁ κ. Π. Λέων κατενθουσιάσας τὰ πλήθη ὡς Ἡρακλῆς καὶ ἐσταλάξας μυστικὴν κατάνυξιν μετὰ τὴν τὴν τολσοῖζουσαν καλωσύνην τῆς ψυχῆς του ὡς γέρον βοσκὸς εἰς τὴν Ἀρλεζιάναν, ὡς γέρον Μουζικός εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ζόφου ὁ κ. Σκίπης, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον ἐχειροκροτήθη ὡς Νικήτας ὁ κ. Ραφτόπουλος, κωμικὸς λεπτότατος, ὁ ὁποῖος ὅμως εἰς δράματα μόνον μέχρι τοῦδε ἐνεφανίσθη διαπρέψας καὶ εἰς τὴν «Ἀγριόπαπιαν» τοῦ Ἴψεν καὶ εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου», ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ἀγωνία τοῦ θανάτου του παρατεινομένη ἐπὶ εἴκοσι λεπτά τῆς ὥρας ὑπῆρξε πράγματι ἀριστοτεχνικῆ ὁ κ. Χρυσομάλλης κωμικὸς κατακτῆσας πλέον ἀνεκλήτως τοῦ κοινοῦ τὰς συμπαιθείας ὁ κ. Λεπτινώτης, ἐπίσης κωμικὸς, οὐ δύο ἀσήμντοι ἐτι ἐμφανίσαι ἀπέδειξαν πᾶν ἄλλο ἢ ὑπερβολὴν τὴν περὶ αὐτοῦ ἀγαθωτάτην φήμην ὁ κ. Σάββας, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ «Ὁ Ἀστυνόμος εἶνε καλὸ παιδί» εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐφανάτισεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ κοινόν ἢ δεσποινίς Μαρινάκη μετὰ μίαν μόνην μικρὰν ἐμφάνισιν προσημείνουσαν δοκιμωτάτας τοιαύτας ἢ κατὰ ψευδώνυμον κυρία Νέλλη Δανκού τὴν ἑπιτυγχάνουσα ὡς πνευθερὰ καὶ ὡς κακόβουλος φίλη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς «θεατρίνα» ὑποκρινομένη τὴν ἀριστοκρατίδα, καὶ ὡς τραγωδωτὴν γαρία Ῥενώ τῆς Ἀρλεζιάνας ἢ ἐπίσης κατὰ ψευδώνυμον κυρία Γαλάτη, μετὰ ἓνα μέχρι τοῦδε ρόλον, ἓνα ἄλλὰ λέοντα, — τὴν μητέρα τοῦ Φρειδερί εἰς τὴν Ἀρλεζιάναν, — ρόλον τὴν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑπιτυχίον, τὴν αἰσθηματικὴν καὶ τὴν τραγικὴν, — ρόλον εἰς τὸν ὁποῖον, δραματικῆ ὄσφ καὶ εὐμελῆς καὶ εὐειδεστάτη ἐχειροκροτήθη μέχρι οὐ χειροκροτήθη οὐχ ἦττον ἐνθουσιωδῶς εἰς τὸν «Ἰλιγγον», εἰς τὴν ἄλλα ἔτι ἔργα ἢ δεσποινίς

Ἐλβίρα Γουίδα, ἢ παρὰ τὴν ἀνεπαισθήτως ξενίζουσαν προφορὰν τῆς, ἴσως ἀκριβῶς διὰ τὴν ἀνεπαισθήτως ξενίζουσαν προφορὰν τῆς τὴν πολὺ ἐπιτυχοῦσα ὡς Πολωνίς Κόμησσα, καὶ ὡς πονηροτάτη καὶ θελκτικώτατη Λοκαντιέρα — μετὰ ἠθοποίαν καὶ ὑπόκρισιν αἴφνης δοκιμωτάτην, μετὰ κοσμικὴν χάριν περισσήν, μετὰ πλὴν τὸ ἄσμά τῆς τὸ κατακρηλοῦν ἢ δεσποινίς Κυβέλη Ἀδριανού, τὸ «Κυβελίτσα», ἢ «Κυβελίτσα» ὡς τὴν ἐπονομαζοῦσιν οἱ συναδελφοὶ τῆς, ὑποδηλοῦντες τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην ὄσφ καὶ τὴν λεπτοσυστῶ σωματικὴν τῆς διάπλασιν, ἢ κόρη ἢ λεπτὴ καὶ μολὶς δεκαεπταετίας, ἢ ἀνέγουςα μάτια γαλανὰ ἐν οἷς πρυτανεύει παράπρονον τρυφερὸν ὄσφ καὶ πονηρία γυναικεία, ἢ ἐκείνη, ἢ τις ἐκ περιτροπῆς ἐπὶ τοσοῦτῳ ἔτερεψε καὶ κατέπληξε καὶ ἐνεθουσιάσεν ὡς ἄφρονος θεραπευτῆς, ὡς Ἀνιούτκα, ὡς Κακόμορο, ὡς Θεατρίνα ὑποκρινομένη τὴν ἀριστοκρατίδα, ὡς Μάρθα εἰς τὴν Νύμφη μου, ὡς μικρὰ κόρη τῆς «Ἀγριόπαπιαν», ὡς Βεατρίκη τῆς Κόρης τοῦ Ἰερθάε ἢ ἐρασιτέχνις δεσποινίς Εἰμαρμένη Σινθάκη τέλος, τὸ μυστικὸν γάρμα ὄλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὄνειροπόλησαν νὰ ἴδουν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν χάριν, — ν' ἀκούσων ἐν ὄσφ αὐτῆς τῇ θεῆ διαυγείᾳ τὴν φωνὴν τὴν ἑλληνικὴν, ἐκείνη ἢ ὁποία εὐπλαστός καὶ ἠδύλαλος ἐνεφανίσθη ἐναλλάξ Ἀλκιστις ἰδανικὴ καὶ Λολιέττα χαριέντως παθητικὴ καὶ ἐπειτα εἰς τὴν «Κούριαν» γυνὴ αἰσθανομένη ὄσφ τὴν ἑλληνικὴν ἀντιβολὴν τῆς Εἰμαρμένης καὶ εἰς τὴν «Δορίαν» ὡς ἀληθῆς καλλιτέχνις ἐπιδεικνύουσα ἐν μίᾳ καὶ μόνῃ ἑσπέρᾳ τρεῖς φάσεις τοῦ πολυμῶρου ὄσφ καὶ εὐμῶρου ταλάντου τῆς. Πλὴν τῶν ἄνω ἐπὶ τῆς «Νέας Σκηνῆς» ἐνεφανίσθησαν, — ἴσως μέχρι τέλους οὐχὶ παροδικῶς, — ἢ δεσποινίς τότε Θεωνὴ Δρακοπούλου, ἢ κυρία Σπ. Παπᾶ, ἢ ἄρα αὐτῆς ἀληθῆς καλλιτεχνικῶν θρίαμβον εἰς τὸ «Ὁνειρον θερνικῆς προίας», τοῦ Ἀννούτσιο ἢ κυρία Πασαγιάννη, ἀνεδειχθεῖσα ἠθοποιὸς δοκιμωτάτη ὁ κύριος Π. Καλογερίκος, εἰς ὃν ὡς Χάρον εἰς τὴν Ἀλκιστιν καὶ ὡς Ἐραστήν τῆς Ἀρλεζιάνας εἰς τὸ ἐπώνυμον δράμα ὀφείλομεν δύο ἀπὸ τὰς χαρακτηριστικώτερας ἐμφανίσεις τῶν μυστῶν τῆς «Νέας Σκηνῆς»: ὁ κ. Πασαγιάννης ὁ κ. Ροδάκης ὁ κ. Σικελιανός.

Ἀλλὰ δι' ὄσφ αὐτὰ τὰ ἔργα καὶ δι' ὄσφ αὐτοὺς τοὺς γνώστας ἀπητοῦντο ἀμφιέσεις πολυποικίλοι, διάκοσμοι σκηνικοὶ παντοειδεῖς. Τὰ πάντα ἐγένοντο ἀφειδῶς, λεπτολόγως, καλλιτεχνικῶς. «Τοῦ Κράτους τοῦ Ζόφου» μόνον ἢ ἀναβίβασιν ἐστοίχισεν ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ καλλιτεχνικὸν καὶ τὸ λεπτολογώτατα πιστὸν καὶ ἀκριβὲς πάσης σκηνικῆς διασκευῆς, οὐδέποτε ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις ἀνεβιβάσθησαν ἔργα ἀναπαριστῶντα μετ' αὐτῶν τούτων τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῶν χρωμάτων τῆς πραγματικότητος τὰς ἐποχὰς εἰς ἃ ἀναφέρονται. «Τὸ Κράτος τοῦ Ζόφου» εἶνε μίᾳ ὄντως τεραστία ἐν μέσαις Ἀθήναις «παλινρθώσις» τῆς βωσικῆς ζωῆς καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας αὐτῆς λεπτομερείας. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ λεπτομερειῶν, — ἐκ τῶν ὁποίων καμμία δὲν ἐννοεῖ ποτὲ νὰ παραμελήσῃ ὁ κ. Χρηστομάνος, — ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν πρώτην τῆς «Ἀλκίτιδος» ἢ ὁποία ἦτο καὶ ἡ πρώτη τῆς «Νέας Σκηνῆς». Τὸ ἐν ἐκ τῶν τριῶν καθιερωμένων κτυπημάτων εἶχεν ἤδη ἀκουσθῆ. Ἡ αὐλαία μετ' ὀλίγον ἀνεπετάννυτο. Αἴφνης ὁ κ. Χρηστομάνος βλέπει τὸ ῥόπαλον τοῦ Ἡρακλέους, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ὁποῖου ἐπὶ τοσοῦτον εἶχεν ἐπιστήσει τὴν

προσοχὴν τοῦ τεχνίτου καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τῆς κατασκευῆς του. Τὸ ῥόπαλον πράγματι εἶνε θαυμασίον, ὀγκυρὸν, βαρὺ, ἄξεστον καὶ ὀζώδες. Ὁ κ. Χρηστομάνος ἐν τούτοις αἴφνης συνοφρυοῦται: διατάσσει νὰ μὴ ἀναπετασθῆ ἀκόμη ἢ αὐλαία: τὸ ἀρπάζει καὶ ἐξάγει μαχαίριδιον μετὰ κίνδυνον νὰ κατακόψῃ τὰ δάκτυλά του, ἀρχίζει καὶ πελεκεῖ ἰδιοχειρῶς τὴν λαβὴν ἢ ὁποία μόνῃ εἶχεν ἀφεθῆ λεία καὶ ἢ ὁποία τοῦ ἐφαίνετο οὕτως ὡς λαίμωρος φιᾶλης!

Αἱ ἀμφιέσεις ἀφ' ἑτέρου εἶνε πάντοτε ἔργα Τέχνης καὶ αὐταῖ, — ἂν δὲ αἱ ἀνδρικοὶ κατασκευάζονται ἀπὸ ῥάπτρας, ἀλλὰ οἱ γινώσκοντες τὰ μυστήρια τῶν παρασκευῶν βεβαιούσιν ὅτι ὄσφ ἀφορᾷ τὰς γυναικείας, — ὄσφ καλλιτεχνικώτατας, — τὴν κυρίαν διαρρυθμίσιν αὐτοῦ ἔχει αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Χρηστομάνος, — ὁ ὁποῖος ἀσμενίως ἰδιοχειρῶς πάντοτε νὰ τοποθετῆ καὶ τὴν τελευταίαν καρδίαν ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ σώματος τῆς ἠθοποιῆ. Ταῦτα ἀκριβῶς θὰ ἠδύνατο τις νὰ εἴπῃ καὶ ὄσφ ἀφορᾷ τοὺς πῖλους, καὶ τούτους καλλιτεχνικώτατους.

Ἀλλὰ σὺν τῇ μερίμνῃ περὶ τῶν μυστῶν καὶ τῶν ἔργων καὶ τοῦ διακόσμου συνεβάδισε καὶ ἡ μερίμνα τῆς μυσταγωγίας, τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας. Οἱ καρποὶ ἀπέβησαν ἀντάξιοι τῆς ποιητικώτατης πολυμῶρου ψυχῆς τοῦ κ. Χρηστομάνου, — ὄσφ καὶ ἀνὰ μίαν τῶν μορφῶν τούτων τῆς ψυχῆς του τὴν ἰσχυρῶς ἐκάστοτε ἐμφυσᾷ εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν μυστῶν του, — αὐτὸς, ὁ ὄταν διδάσκη ἐναλλάξ τὴν ἀπαραβλήτως ἀμίμητος ὡς «Ῥωμαῖος» καὶ ὡς «Φαλστάφ», ὡς γαρία νωδὴ καὶ ὡς Ἰουλιέττα, — ὡς ἄγγελος καὶ ὡς πῖθηκος!

Καὶ κυρίως ἡ ψυχὴ αὐτῆ ἢ τὴν ἰσχυρὰ καὶ τὴν ἑνορμος, ἢ ἐπὶ τοσοῦτον παθηνομένη, ἢ τὴν εὐρέως καὶ τὴν βαθέως κατανοοῦσα καὶ αἰσθανομένη, ἢ ἐστράτελος καὶ μελαγχολικὴ, ἢ πονηρὰ ὄσφ καὶ ἀγαθὴ, ἢ παιδικὴ ὄσφ καὶ πολυμαχωνώτατη εἶνε προφανῶς ἐκείνη, ἢ τις διὰ τῆς ψυχῆς τῶν μυστῶν, γινομένης αἴφνης διαφανοῦς, προκαλεῖ παρ' ἡμῖν τοῖς θεαταῖς τὸν μέγαν δραματικὸν ἔλεον!

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν, — διδασκαλίαν ἢ ὁποία ὡς καὶ ἡ ἐκλογή τῶν ἔργων ὡς καὶ ἡ μερίμνα περὶ τοῦ σκηνικοῦ διακόσμου, ἐγένετο μακρὰν πάσης πεπατημένη καὶ σφαλερῆς τρίβου, — τὸ ἔργον δὲν εἶχε συντελεσθῆ. Ὁ εἰς καὶ μόνος ἐργάτης δὲν ἠδύνατο ν' ἀναπαύθῃ, — αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐν ζωῇ δὲν θ' ἀναπαύθῃ βεβαίως ποτέ. Διὰ τὴν «Νέαν Σκηνὴν» ὄνειροπόλοι καὶ νέον θεάτρον, — κτίριον οἰονεῖ ἀγνὸν ἀπὸ πάσης παλαιᾶς πλάνης. Καὶ τὸ νέον θεάτρον ἐκτίσθη, — παρ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου!

Ἡ ἀλλεῖλον μετ' ἀμυδρὰς ἀποχρώσεις γλαυκοῦ ὡσεὶ σκιάς ὄνειρῶδους γλωφίδος καὶ μετ' ἀσφρανα πλοῦτον χρυσοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε ἢ τὸ ἑλληνικὸν φῶς *Stylisé*, εὐρυθμῶν, νεωτερίζον ἐγκρατῶς καὶ γοητεῖον μετὰ τὰς καμπύλας του τὰς μακκαρίας, ἀπαστράπτων οὕτως ἐκ λευκότητος καὶ κάλλους ἀργιτεκτονικοῦ εἶνε πράγματι: τὸ ὄνειροποληθὲν θεάτρον τῆς «Νέας Σκηνῆς» καὶ εἶνε καὶ ἐν ἀληθῆς ἐγκαλλώπισμα καὶ γάρμα τῆς πλατείας τῆς Ὀμονοίας.

Ἐν αὐτῷ ἀπὸ τίνος συνεχίζουσα ἢ «Νέα Σκηνή» τὰς παραστάσεις τῆς, — ὑπαθίρους διὰ τὴν θερινὴν περίοδον, — στεγασθῆσόμενας διὰ προσθέτου οἰκοδομήματος διὰ τὴν περίοδον τὴν χειμερινήν, — ἐλυκεῖ κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν τὸ ἐλκετότερον καὶ πολυαριθμότερον τῶν ἀθηναϊκῶν ἀκρατηρίων, — ὄλονεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον θριαμβεύουσα, ὄλονεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκτιμωμένη καὶ ἀγαπωμένη!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΥΡΑΤ — Τελειόφοιτος τῆς ἐν Σμύρῃ Ἐμπορικῆς σχολῆς, ἀνῆλθεν ἐξ ἔρωτος εἰς τὴν σκηνήν. Ἔως τῶρα εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος *jeune premier* τῆς Ν. Σκηνῆς. Ἀπαντᾷ τοὺς ῥόλους τοῦ ὑπεδύθη μετ' ἀρετῆς ἐπιτυχίας, ἰδίᾳ δὲ τοὺς τοῦ Λαβαρέτ εἰς τὸ «Ἀριστερὸ χέρι», Λεβερδιέ εἰς τὴν «Νύμφη μου» καὶ Φρεντερί εἰς τὴν «Ἀρλεζιάνα». Εἰς τὸν ῥόλον τοῦ Γιάμαρ ἔκθαλ τῆς «Ἀγριόπαππιας» δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τῶν ἄλλων ἐπιτυχιῶν του, διότι ὁ ῥόλος οὗτος εἶναι ἐκ τῶν πλέον δυσκολωτέρων ἐν τούτοις ἢ ὑπόκρισις τοῦ ἴσου ἀρετῆς καλῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλὰ δύναται νὰ ἐλπίζῃ παρ' αὐτοῦ ἡ Νέα Σκηνή. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Ἀλκχστις» — Θεράπων. «Ἐρωτευμένοι» — Ροδόλφος. «Λοκαντιέρα» — Ἰππότης. «Δορίνα» — Ἐρρίκος. «Ἐγθρὸς Λαοῦ» — Βίλιγκ.

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ — Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς, γνωστός εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον ἀπ' ὅπου ἐν τῇ ἐταιρείᾳ πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων διηρμήνευσε τὸν Κρέοντα ἐν τῇ «Ἀντιγόνη» καὶ τὸν Παιδαγωγὸν ἐν τῇ «Πλέκτρα». Εἶναι ὁ λυρικὸς τῆς Νέας Σκηνῆς, ὃν τὸ πάθος τοῦ λυρισμοῦ τόσον παρασύρει καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰσέτι, ὥστε εἰς τὴν ὑπόκρισίν του δίδει τὸν τόνον ἐκεῖνον, ὃν θὰ εἶχε καὶ εἰς τὸ ἰδιαίτερον του ὀματίον πρῶγμα τοῦ ὁποῖον ἂν καὶ εἰς οὐδὲνα ἄλλον θὰ ἐπιτρέπτο, εἰς αὐτὸν ἐν τούτοις θὰ ἐπεβάλλετο, διότι πάντοτε εὐρίσκειται εἰς πλήρη ἀρμονίαν μετ' τὸ πρόσωπον καὶ τὰς κινήσεις του. Εἰς ἅπαντας τοὺς ῥόλους τοῦ χειροκροτεῖται ζωηρῶς. Διακρίνεται ὡς «Ἄδμητος εἰς τὴν «Ἀλκχστιν», Βέρλε εἰς τὴν «Ἀγριόπαππια» καὶ Στόκμαν εἰς τὴν «Ἐγθρὸν τοῦ Λαοῦ». Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Κόρη τοῦ Ἰεφθάε» — Μάρκος. «Κούνια» — Δέ Σιριέ. «Ἡ νύφη μου» — Κωφὸς Λαρουέλ. «Δορίνα» — Ἀλμπάο.

ΤΗΑΜΑΣ ΛΕΠΕΝΙΩΤΗΣ — Εἰς ἐκ τῶν κωμικῶν τῆς Νέας Σκηνῆς, λεπτός πολὺ, μετ' ἄριστον κωμικωτάτην καὶ μετ' ἄριστον ἐκφραστικωτάτην, προικισμένον διὰ μῶν πολὺ εὐπαθῶν εἰς κωμικωτάτας ἐκφράσεις. Εἰς τὴν ὀραίαν κωμωδίαν τοῦ Μουσεῶλ «Ὁ Ἀστυνόμος εἶναι καλὸ παιδί» διέπλασσε χαριτωμένον ῥόλον ὡς Ἀστυνόμος, εἰς δὲ τὸ χαριτωμένον τοῦ Καπνὶς ἔργον «Ὁ κ. Μπρινιὸλ καὶ ἡ Κόρη του» ὡς Μπρινιὸλ παρουσιαζόμενος ἐπιστᾷ βραγδαία χειροκροτήματα. Εὐελπί τὸ μέλλον του.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ — Ὁ πολὺ γλωσσος καὶ χαρακτηριστικωτάτος κωμικός τῆς Νέας Σκηνῆς, ὁ πυρὴν περὶ ὃν συστρέφονται ὅλαι αἱ κωμωδία. Πᾶσα γεροντομῖα του, πᾶσα λέξις του, πᾶς μορφησμός του προκαλεῖ ἄπλετον τὸν γέλωτα, ἀλλὰ τὸν γέλωτα τῆς ἐκτιμήσεως καὶ οὐχὶ ἐκεῖνον, ὃν οἱ γελῶντες μορφησμοὶ ἀναγκάζουσι ν' ἀντίσθῃ ἐπὶ τῶν γελῶν τοῦ θεατοῦ. Δημιουργεῖ ὅλους ἰδίους τύπους. Ὡς Ταρλαπούπουλος εἰς τὴν «Λοκαντιέρα» ὑπῆρξεν ἀμίμητος, ὡς γέρω Κρονολῆρος ἔκθαλ δὲ εἰς τὴν «Ἀγριόπαππια» θαυμαστὸς. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ μελετῶν καὶ ἐργαζόμενος, τῷ προωινίζεται λαμπρὸν μέλλον ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ θεάτρου. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Ἐγθρὸς τοῦ Λαοῦ» — Βόρξε. «Ἐρωτευμένοι» — Σουζανέσκολφ. «Ἀριστερὸ χέρι» — Μπερντέ. «Ἀρλεζιάνα» — Κύρ Μάρκος. «Νύφη μου» — Ὀνορέ Τεσσάρ.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ — Παιδί ἀκόμη μόλις 17 ἐτῶν, ἐγένετο γνωστός εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον μετ' ἄριστον ποιητικῆς συλλογᾶς ἀρετῆς καλῆς. Μελετῶν πάντοτε καὶ βουτηγμένους εἰς τὸ νέον πνεῦμα, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν ὅπου ὀνειρεύετο πάντοτε νὰ ξεγύσῃ κάποιον μεγάλο πόνον ποῦ ἠσθάνετο ἀπὸ καιροῦ εἰς τὰ νεαρὰ του στήθη. Δύναται νὰ καυχήσῃ, διότι πρῶτῃ ἢ φωνῇ του ἀντήχησεν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Νέας Σκηνῆς ὡς Ἀπόλλων εἰς τὴν «Ἀλκχστιν». Ὡς Νικήτας εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου» ἐξήρθη εἰς τινὰς στιγμὰς εἰς ὕψος ἀληθοῦς καλλιτέχνου, ὡς Βλουτζέντσιος δὲ εἰς τοὺς «Ἐρωτευμένους» ὑπῆρξε συμπαθέστατος. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Λοκαντιέρα» — Κόντε Ροδαυίτης.

ΔΗΜῶΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ — Τελειόφοιτος τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ δημοσιογράφος, χειρίζομενος τὸν κάλαμον λίαν δοκιμῶς. Εἶναι ἄνθρωπος τοῦ κόσμου καὶ ἀνῆλθεν ἐκ ζήλου εἰς τὴν σκηνήν. ἔχει καταλάβει καὶ ἐν τῇ σκηνῇ τὴν θέσιν τοῦ χωρὶς νὰ ἔχη φόβον νὰ παραγκωνισθῇ, διότι εἶναι ὁ μόνος εἰς τὸ εἶδος του. Παίζει τοὺς ῥόλους ἐκεῖνους, οἵτινες εἶναι συνδετικοὶ μᾶλλον εἰς ἐν ἔργον καὶ μολοντοὶ οὐδὲν τὸ ἐξαιρετικὸν ἔργου, ἐν τούτοις κατορθώνει νὰ τοῖς δίδῃ ἰδιαίτεραν τινὰ χροιάν ἐμπνεύσεως καὶ ἐκτελέσεως μοναδικήν εἰς τὸ εἶδος τῆς. Εἰς τὴν «Κούνια» ὡς Μοσὰ καὶ Ρεμποῦς εἰς τὸ «Ἀριστερὸ χέρι», ἀποσπᾷ παταγωδὴν χειροκροτήματα. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Ἐγθρὸς τοῦ Λαοῦ» — Χάουσταδ. «Κόρη τοῦ Ἰεφθάε» — Σάργης. «Νύφη μου» — Μῶψ Λαρουέλ.

ΠΕΤΡΟΣ ΛΕΩΝ — Ἀπόφοιτος τῆς Νομικῆς Σχολῆς. Ἐθαμάσθη κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ «Οἰδιπόδος Τυράννου», εἰς ἣν εἰς τοσοῦτον ὕψος δραματικῆς τέχνης ἐξήρθη, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πιστεῖσθῃ ὅτι πρῶτην φορὰν ἀνῆρχετο εἰς τὴν σκηνήν. Πάντοτε παίζει καλὰ καὶ πάντοτε χειροκροτεῖται, διότι ἔνεκα τῆς πλαστικότητος τοῦ σώματός του, τοῦ ἐξωτερικοῦ μεγαλοπροποῦς παραστήματός του, τῆς βαρείας καὶ εὐήχου φωνῆς του καὶ τῆς γαληνῆς μορφῆς του, ὑποδέχεται τοὺς τύπους ἐκεῖνους, οἵτινες ἀπὸ τῆς πρῶτης στιγμῆς προκαταλαμβάνουσι ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ κοινὸν καὶ καθίστανται ἀγαπητοί. Ὡς Ἡρακλῆς εἰς τὴν «Ἀλκχστιν» ὑπῆρξε πλαστικωτάτος γοητεύσας τὸ κοινὸν διὰ τῆς ρεαλιστικῆς του ἐνότητος ὑποκρίσεως. Ὡς γέρω Μήτρις εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου» καὶ γέρω Βαλτάσαρ εἰς τὴν «Ἀρλεζιάνα» ἐπαίξε δοκιμωτάτα, δημοιογῆσας τύπους γερόντων πλήρως ἀγαθότητος καὶ στοργῆς. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Ἐγθρὸς τοῦ Λαοῦ» — Δήμαρχος. — Μαλεσκῶ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΔΙΒΑΡΗΣ — Φοιτητὴς τῆς Νομικῆς μετ' ἄριστον καλλιτεχνικωτάτην μορφήν, ἔχει ἀποκτήσει τὴν ἐκτίμησιν καὶ προσοχὴν τοῦ κοινῶν, διὰ τῶν κωμικωτάτων ῥόλων, ὅσους κατώρθωσε νὰ διαπλάσῃ. Ἄγαθὸν τὸ θεάτρον καὶ ἐργάζεται μετὰ ζήλου, πρῶγμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι θὰ ἀναδειχθῇ μίαν ἡμέραν ἀληθῆς καλλιτέχνης. Οἱ ῥόλοι του: «Ἐρωτευμένοι» — Τονίνος. «Ἀριστερὸ χέρι» — Φρατζέσκος. «Ἀρλεζιάνα» — Ναύτης. «Ὁ Ἀστυνόμος εἶναι καλὸ παιδί» — Κορέος.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΖΗΝΩΝ — Τελειόφοιτος τῆς Ἰατρικῆς καὶ Νομικῆς, ὡς ἐρασιτέχνης εἶχε διακριθῇ ὡς Ἐξάγγελος ἐν τῇ «Ἀντιγόνη», Τειρεσίας ἐν τῷ «Οἰδιπόδι» καὶ Βουκόλος ἐν τῇ «Ἰφιγενείᾳ». Εἶναι δημιουργὸς τύπων. Αἱ μεγαλειότεραι τῶν ἐπιτυχιῶν του εἶναι ἡ τοῦ Μπάμπια Ἀκείμ εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου», Μαρκάντ εἰς τὴν «Κούνια» καὶ Ὑπνέτης τοῦ Ἰππότου εἰς τὴν «Λοκαντιέρα». Οἱ ῥόλοι οὗς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διδάσκει εἶναι γεροντικοί. Καίτοι δὲ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του τὸν ἐμποδίζει νὰ ἐξωτερικεύσῃ ἀπαιστώως τοὺς ῥόλους, ὅς τὸ πνεῦμά του δημιουργεῖ, τῆς πείρας καὶ τῶν ἐτῶν προστιθεμένων ἢ Νέα Σκηνή θὰ ἀποκτήσῃ ἕνα καλλιτέχνην τέλειον. Οἱ λοιποὶ τοῦ ῥόλου: «Ἀλκχστις» — Βέρξ. «Ἐρωτευμένοι» — Φαβρίκιος. «Ἀριστερὸ χέρι» — Γαρή. «Ἐγθρὸς τοῦ Λαοῦ» — Θόμψων. «Ἀρλεζιάνα» — Φραγκέτος. «Νύφη μου» — Λεβερδιέ.

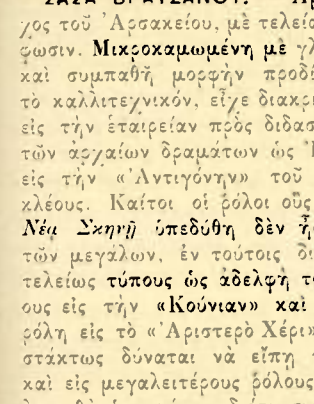
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΑΒΒΑΣ — Νέος ἀνεπτυγμένος, γλωσσομαθῆς. Μόλις ἀπᾶς ἐπαίξεν ἀπὸ σκηνῆς, διαπλάσας τύπον τρελλοῦ λίαν ἐπιτυχῶς εἰς τὴν κωμωδίαν ὁ «Ἀστυνόμος εἶναι καλὸ παιδί». Εἶναι φτειασμένος διὰ τὸ θεάτρον καὶ μίαν ἡμέραν θὰ καθέξῃ ἐπίζηλον θέσιν ἐν τῷ θεατρικῷ κόσμῳ.

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ ΞΑΝΘΑΚΗ — ἼΙ

συμπαθῆς καὶ γλυκεῖα φυσιογνωμία τῆς Νέας Σκηνῆς, ἥτις ἀληθῶς ἐξέπληξε καὶ κατεμάγευσε τὸ κοινὸν διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιτυχιῶν τῆς. Εἶναι ἀληθῆς ὅτι δὲν ἐφθασε τὸ τέλειον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ῥόλοι, ὅς ὑπεδύθη, θὰ ἦσαν μεγάλου καὶ δι' ἠθοποιὸν παλαιῶν, κυρίαν τῆς σκηνῆς. Ἐν τούτοις κατώρθωσε διὰ τῆς μελωδικωτάτης φωνῆς τῆς, τῆς ὄψος Ἐλληνικῆς μορφῆς τῆς καὶ τῆς ἐπιτυχῶς ὑποκρίσεώς τῆς ὡς Λολέττα εἰς τὸ «Ἀριστερὸ χέρι» καὶ Ἀλκχστις εἰς τὸ ὁμόνυμον δρᾶμα τοῦ Εὐριπίδου νὰ συγκρατήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραστάσεως καὶ νὰ ἀποσπᾷ ζωηρὰ χειροκροτήματα. Οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ δεικνύουσα τὴν αὐτὴν ἀγάπην καὶ ἐπιμέλειαν διὰ τὸ θεάτρον, θὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος πεφημισμένων τῆς Εὐρώπης ἠθοποιῶν. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Ἀγριόπαππια» — κ. Σέρβου. «Ἐγθρὸς τοῦ Λαοῦ» — Ἰωάννα Στόκμαν. «Κράτος τοῦ Ζόφου» — Μαρίνα. «Κούνια» — Λαυρεντία δὲ Ζεριέ. «Ἀρλεζιάνα» — Βιβέτα. «Δορίνα» — Δορίνα.

ΣΑΣΑ ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ. — Ἀριστοῦ

χος τοῦ Ἀρασκιῶν, μετ' ἄριστον μὸρφωσιν. Μικροκακωμένη μετ' ἄριστον καὶ συμπαθῆ μορφήν προδίδουσαν τὸ καλλιτεχνικόν, εἶχε διακριθῇ καὶ εἰς τὴν ἐταιρείαν πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων δραμάτων ὡς Ἰσμήνη εἰς τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ Σοφοκλέους. Καίτοι οἱ ῥόλοι οὗς ἐν τῇ Νέᾳ Σκηνῇ ὑπεδύθη δὲν ἦσαν ἐκ τῶν μεγάλων, ἐν τούτοις διέπλασε τελεῖως τύπους ὡς ἀδελφῆ τοῦ ἐλέους εἰς τὴν «Κούνια» καὶ Φαβρόλη εἰς τὸ «Ἀριστερὸ χέρι». Ἀδιστάχτως δύναται νὰ εἴπῃ τίς ὅτι καὶ εἰς μεγαλειότερους ῥόλους οὐδόλως θὰ ὑστερήσῃ, διότι συνδυάζει πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον εἰς τὴν ἠθοποιήν. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Κράτος τοῦ Ζόφου» — Μαρίνα. «Νύφη μου» — Μαρία. «Δορίνα» — Ἰσαβέλλα.

ΕΛΒΙΡΑ ΓΟΥΙΔΑ — Διπλωματοῦχος τῆς ἐν Νεαπόλει Μουσικῆς καὶ Δραματικῆς Σχολῆς μετ' ἄριστον εἰς τὴν ἐκφρασιν, εἰς τοὺς μορφησμούς, εἰς τὰς κινήσεις, εἰς τὰς στάσεις, εἰς τὸ βᾶδισμα καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν ξενικὸν τῆς τόνον, ἔδειξε διὰ τῆς πρῶτης ἄκρας ἐπιτυχίας τῆς ὡς Μιραδολίνα εἰς τὴν «Λοκαντιέρα» ὅτι θὰ ἐκπλήξῃ ἀληθῶς τὸ κοινὸν εἰς τὸ μέλλον, ὅποτε θὰ ἔχη ὑπὲρ αὐτῆς τὸ σκηνικὸν θάρρος ὅπερ μικρὸν κατὰ μικρὸν θὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὴν εὐχέριαν τοῦ ὁμιλεῖν, διότι, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶναι Ἰταλικῆς καταγωγῆς. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Κόρη τοῦ Ἰεφθάε» — Βαρόνη Βιλάθα. «Νύφη μου» — Κόμισσα Λοδοῖσκα.

ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ. — Μόλις

δεκαπενταετίς, χαρίεσσα, μετ' ἄριστον ἐκφράζον τι τὸ παιδικὸν καὶ ἀφελὲς συγχρόνως καὶ καλλιτεχνικόν, μετ' ἄριστον μελωδικὴν καὶ γλυκειάν, ὡς περὶ σονάτα τοῦ Μπετόβεν κατώρθωσεν ἐν τῷ χρονικῷ διαστήματι τῶν ἐξήκοντα παραστάσεων, ἄς ἀριθμῆι ἡ Νέα Σκηνή, νὰ ὑποδύθῃ ῥόλους οὐχὶ μικρᾶς δυνάμεως μετ' ἄκρας ἐπιτυχίας, ἣν θὰ ἐξήλευε καὶ παλαιὰ τῆς τέχνης μυστρια. Ἀπὸ τῆς πρῶτης ἐμφανίσεώς τῆς ὡς Ἐδδίγη εἰς τὴν «Ἀγριόπαππια», ἀπέκτεσε τὰς συμπαθείας τοῦ κοινῶν, διότι ὑπῆρξεν ἀμεμπτος ἐν τῇ ὑποκρίσει τῆς. Ὡς Ἀνιούτκα εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου» καὶ Βεατρίκη εἰς τὴν «Κόρη τοῦ Ἰεφθάε» ἐπλησίασε τὴν τελειότητα. Ἐὰν δεῖξῃ ἐπιμέλειαν καὶ ζήλον πρὸς τὴν σκηνήν, δι' ἣν καὶ μόνην εἶναι κατάλληλος, μίαν ἡμέραν θὰ σελαγίσῃ μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀστέρων τοῦ θεάτρου μας. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Λοκαντιέρα» — Δητιάνερα. «Ἐρωτευμένοι» — Βυβενία. «Ἀρλεζιάνα» — Κακόμοιρο. «Νύφη μου» — Μάρθα.

ΣΤΕΛΛΑ ΓΑΛΑΤΗ. — Ἀπὸ μικρᾶς

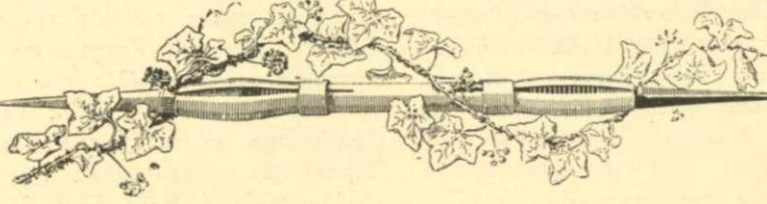

ἡλικίας νεοεπολοῦσα τὸ θεάτρον, μόλις ὄντως κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρόν τῆς. Παρακολουθοῦσα δὲ διαρκῶς τὸ θεάτρον ἔδειξε διὰ τῆς πρῶτης θαρραλείας ὅσον καὶ ἐπιτυχῶς ἐμφανίσεώς τῆς εἰς τὸν ῥόλον τῆς Ρόζας εἰς τὴν «Ἀρλεζιάνα», ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ὀνειρῶν τῆς εἰργάζετο ἡ πνευματικὴ τῆς δ' αὐτῆς ἐργασία συνδυαζομένη μετ' ἄριστον γνῶσιν τοῦ θεάτρου καὶ τὴν διαρκῆ κατ' ἰδίαν μελέτην, τὴν ἀνεδείξαν εἰς τὴν πρῶτην τῆς ἐμφάνισιν, οὐχὶ ἐρασιτέχνην, ἀλλὰ τελείαν ἠθοποιήν. Ἄν ὄχι τὰ ἄλλα προτερήματα τῆς χάριτος κτλ. ἄτινα τὴν κοσμοῦσιν, ὁ πῶθος τῆς μόνος ἀρκεῖ νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι συντόμως θὰ τὴν ἴδωμεν μίαν τῶν κορυφαίων τοῦ ἀναγεννωμένου θεάτρου μας. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Δορίνα» — κ. Καστελλόραχο.

ΝΕΛΗ ΔΑΝΑΟΥ. — Διπλωματοῦχος

τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, μετ' ἄριστον γλυκὴ καὶ κατάλληλον διὰ τοὺς γεροντικούς ῥόλους, ἀπὸ τῆς πρῶτης τῆς ἐμφανίσεως μετ' ἄριστον τῆς σήμερον ὑπεκρίθη μετ' ἐπιτυχίας εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα. Ὡς Ματρώνα εἰς τὸ «Κράτος τοῦ Ζόφου» παίζει ἀλόγως, δημιουργήσασα τύπον ἀμαθῶς γραιῆς τέλειον. Ὡς κ. Μπερντέ εἰς τὸ «Ἀριστερὸ χέρι» ὑπεραπέσκει. Εἶναι φτειασμένη καὶ αὐτὴ διὰ τὸ θεάτρον, καὶ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὑπάρχει ὅτι ἐξακολουθοῦσα ἐργαζομένη μετὰ τοῦ ἰδίου ζήλου καὶ μελετώσα, θὰ διακριθῇ εἰς τὸ εἶδος τῆς. Οἱ λοιποὶ τῆς ῥόλου: «Λοκαντιέρα» — Ὁρτενσία. «Νύφη μου» — κ. Λεβερδιέ. «Ἀρλεζιάνα» — Γρηῖά Ρενὸ. «Δορίνα» — Κυρὰ Ρικάρδη.

ΠΕΡΙ ΑΦΟΜΟΙΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ *

Ο αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ἐπιστολῇ αὐτοῦ σαφῶς ἀναφέρει «ὅτι πάντες ἔκρινον ὅπως ἀπρεπὲς ἢ ἀκολουθῶσιν ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Πάσχα πανηγύρεως τὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔθιμα» καὶ προσθέτει ἐπὶ λέξει τὰ ἐξῆς: «τοῦ ἐκείνων ἔθους ἀποβληθέντος . . . ἀληθεστέρᾳ τάξει, ἣν ἐκ πρώτης τοῦ πάθους ἡμέρας ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφυλάξαμεν» **.

Ἐνταῦθα προφανῶς πρόκειται περὶ τῆς φυλάξεως ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ πάθους ποτὲ δὲ, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἢ Ἀνατολικῆ Ἐκκλησίας δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι διὰ τοῦτου ἐσήμαινον ἄλλο τι ἢ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ Πάσχα εἰς τὴν Κυριακὴν ἐκείνην, ἣτις ἔπειτα τῷ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τοιαύτη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου. Ἐξ ἑτέρου οἱ Δεκατοτεταρτίται βεβαίως οἱ φυλάττουσι τὸν κανὼνα τῆς 14^{ης} ἡμέρας τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, ἐν ᾧ τὸναντίον οἱ Ρωμαῖοι καὶ οἱ τὴν Δύσιν οἰκούντες λέγουσιν ὅτι ἔλαθον ἢ ἀκολουθοῦσι παραδόσιν ἰσχύουσιν παρ' αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, χωρὶς οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ νὰ δύνανται νὰ προβάλλωσι χειρόγραφον τι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐν λόγῳ παραδόσεων.

Θὰ παρατηρήσωμεν ἡμέσως κατωτέρω διατὶ ἐπιμένομεν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἢ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος ἐνησχολήθη πράγματι περὶ τῶν Δεκατοτεταρτίτων. Παρατηρήσαμεν ὅτι ὁ Μέγας Κωνσταντίνος ἀντιτιθέμενος εἰς τὴν τάξιν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀκολουθουμένην, τάξιν, ἣτις ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ πάθους, λέγει ὅτι πρέπει ν' ἀπορριφθῇ ἢ περὶ αὐτῆ. Δὲν ἀπορρίπτουσι ὅμως τὸ μὴ ἐν χρῆσει εὐρισκόμενον. Εὐσέβιος ὁ ἐκ Καισαρείας ἀκούωντος σαφῶς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ ἱστορικὸς οὗτος ἱεράρχης, φίλος καὶ συγγενὴς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐγκατέλιπεν ἡμῖν, πλὴν τῶν λεγομένων ἐν Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ περὶ τοῦ βίου τοῦ Κωνσταντίνου, μικρὸν δοκίμιον «περὶ τῆς πασχαλινῆς πανηγύρεως», δι' οὗ ὑποστηρίζει τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος, ἐναντίον ἐκείνων, οἵτινες ἐπεκαλοῦντο τὴν τάξιν τῶν Δεκατοτεταρτίτων, ἀναφέρων τὸ γενόμενον ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις δὲν ἔωρτασε τὸ Πάσχα μετὰ τῶν Ἰουδαίων (ἀλλὰ καὶ ὁ Σωτὴρ οὐ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπέτελεσε τὸ Πάσχα κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ἰδίου πάθους), ἀλλὰ τὴν προηγουμένην ἡμέραν. Οἰαδῆποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ γνώμη αὕτη, πᾶς τις ἐνοεῖ, ὅτι ὁ ἱστορικὸς οὗτος δὲν θὰ ἠρκέτο εἰς τὴν ἀντίρρησην μόνον ταύτην, ἐὰν ἡ τάξις τῶν Δεκατοτεταρτίτων, τοῦ νὰ ἑορτάζωσι τὸ Πάσχα μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, δὲν ἐγκατελείπετο ἤδη.

Εἰς τὴν ἀντίρρησην τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπαντᾷ ἐπίσης ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ***, ὅστις ὁμοίως ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας, εἰς ἀπόσπασμά τι ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, ὅπερ καὶ διεσώθη. Ἄλλως τε ὁ διαπρεπὴς οὗτος ἱεράρχης ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ «περὶ Συνόδων» γράφει ὅτι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Συρίας, Κιλικίας καὶ Μεσοποταμίας ἑορτάζον τὸ Πάσχα μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν (μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπίοισιν τὸ Πάσχα). Οὐδεὶς δὲ, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ὑπεστηρίζε ποτε, ὅτι ἡ φράσις «μετὰ τῶν Ἰουδαίων» δύναται νὰ σημαίη ἄλλο τι ἢ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ οὐδέποτε ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία

ἤκουσεν ἄλλως τὴν φράσιν ἢ τὴν ἐκφρασιν ταύτην, ἐν τῷ 1^ῳ κανόνι τῆς Συνόδου τῆς Ἀντιοχείας, συγκληθείσης τῷ 1593, καθ' ἣν ἀδίκως, ὡς βραδύτερον θὰ ἴδωμεν, ἀνεθεμάτισαν ἐκείνους, οἵτινες θ' ἀπεδέχοντο τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

Τέλος, ὑπὸ τίτλον ἱστορικοῦ ἐγγράφου ὀλίγον γνωστοῦ, παραθέτομεν ἐνταῦθα λατινικὴν μετάφρασιν ἐξ ἀραβικῆς διηγήσεως περὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, σχετικῆν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἡμέτερον ζήτημα.

«Facta est inter nos maxima contentio de instantis sancti Paschalis celebratione. Comperimus enim tria praecipua orbis climata una cum reliquo universo, sub solo orbe, concorditer eundem celebrare paschalis diem. Asiani vero solo et subjectas ei regiones—quae minima, respectum ceterarum, pars est—in hoc dissidentem. Quonobrem bene nobis visum est ut Asiatici, et qui ad eos attinent, Romanorum, Alexandrinorum ac reliquorum sequentes exemplum, coeteris conformentur orbis habitatoribus et concorditer Pascha celebrent una eademque die qua Dominus surrexit quae quartam decimam lunam primi mensis subsequitur, ut in hoc etiam operes simus concordem, unum idemque orationis verbum proferamus ubique de morte et resurrectione D. N. I. C. utque inconverti in eadem maneamus fide et sanctum nostrum glorifietur fundamentum ex hoc uno opere dignoscatur omni nium nostrum unam esse fidem».

Νομίζομεν ὅτι σαφῶς καὶ διεξοδικῶς κατεδείχθη ὅτι ἢ ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἐνησχολήθη πράγματι περὶ τῶν Δεκατοτεταρτίτων καὶ συνεπῶς ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὅποταν ἀναφέρῃ ὅτι ἡ Σύνοδος αὕτη ἀπηγόρευσε τοῖς Χριστιανοῖς, οἵτινες ἑορτάζον τὸ Πάσχα αὐτῶν μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, νὰ συνεχίσωσι τὴν τάξιν ταύτην. Ἐσταματήσαμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, διότι πλέον ἢ ἄπαξ κατεδείξαμεν ὅτι ἢ ἐν λόγῳ Σύνοδος ἠσχολήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἀσυμφωνίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν Πανσέληνον τοῦ Πάσχα — ἀσυμφωνίαν ἄλλως τε ἐξαιρετικὴν — ὅποταν ἡ πανσέληνος συνέβαινε κατὰ χρόνον ὀλίγον ἀπέχοντα τῆς Ἰσημερίας. Περὶ τῆς ἀσυμφωνίας ταύτης γίνονται μνεία ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, ὡς προεργουμένης ἐκ τοῦ μὴ ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ τῆς χρονολογίας τῆς ἐαρινῆς Ἰσημερίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ πανσέληνος δὲν γίνεταί καθ' ἕναστον ἔτος κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Ἰσημερίας, δὲν ἀρκεῖ τοῦτο βεβαίως νὰ ἐξηγήσῃ τὰς σοβαρὰς διαφορὰς καὶ διαστάσεις, αἵτινες ἐξέθετον τοὺς Χριστιανούς εἰς τὰς μομφὰς καὶ τὰ σκώμματα τῶν Ἑθνικῶν καὶ ἀπέσπων ἐκ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας παράπονα τοσοῦτον πικρά. Ἐξ ἑτέρου — σιγῇ διερχόμενοι πολλοὺς ἄλλους λόγους — δὲν εἶναι βεβαίως ἢ ἐπαύριον τῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος ἡ χρονολογία τῆς Ἰσημερίας, διὰ τὴν ὅποιαν τοσοῦτον φιλονικοῦσιν. Αἱ διαφοραὶ καὶ αἱ διαστάσεις διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ἤρξαντο πολὺ βραδύτερον καὶ πρὸ παντός ὅποτε οἱ Χριστιανοὶ ἤρχισαν ν' ἀπομακρύνωνται τῶν ὑπολογισμῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Πρὸς τοῦτο πρέπει ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα.

Ἐπανερχόμεθα νῦν εἰς τὴν προβαλλομένην ἀντίρρησην καθ' ἣν, κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, τὸ Πάσχα ἑορτάζεται σήμερον, ἄλλοτε μὲν μετὰ καὶ ἄλλοτε πρὸς τοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας ἀπηγόρευσε νὰ ἐξακολουθῶσι νὰ ἑορτάζωσι τὸ Πάσχα τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἡμέραν ἀλλὰ τίνας λόγους ἐπικαλεῖται, ἵνα αἰτιολογήσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτῆς ταύτην; ὅτι τοῦτο ἰσωτερικῶς ἦτο κακόν; Ποσῶς. Ἡ τάξις αὕτη ἠρίθμει μεταξὺ τῶν ὑποστηρικτῶν αὐτῆς καὶ πολλοὺς ἀγίους Πατέρας, καὶ

οἱ ἱστορικοὶ τῆς Συνόδου δὲν παραλείπουσι ν' ἀναφέρωσιν ὅτι εἶχεν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν παράδοσιν καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου *.

Μήπως ἦτο τάξις δεικνύουσα ἔλλειψιν λογικῆς καὶ ἀρνησιν ἱστορικῆς ἀληθείας; Ἰδοὺ θέμα τὸ ὅποιον ὑπὸ μίαν ἐποψίν ἠδύνατο νὰ συζητηθῇ, ἀλλ' ἡ Σύνοδος οὐδεμίαν περὶ αὐτοῦ εἶπε λέξιν. Μήπως ἐὰν τὸ Πάσχα ἑορτάζετο μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν θὰ ἑορτάζετο τοῦτο πρὸ τῆς Ἰσημερίας καὶ θὰ παρεβαίνετο οὕτω ὁ 7^{ος} κανὼν τῶν Ἀποστόλων ** καὶ συνεπῶς οἱ ἑορτάζοντες αὐτὸ θὰ ἐτιμωροῦντο διὰ τοῦ ἐκ τοῦ κανόνος τούτου ἀπορρέοντος ἀφορισμοῦ; Τί τὸ ἐκπληκτικώτερον τοιοῦτου ἐπιχειρήματος;

Τὰ γεγονότα ὑπεδείκνυν τὸ δυνατόν τοιοῦτου κινδύνου, οὕτινος συνέπειαι, ὡς παρετήρησε βραδύτερον ὁ Μ. Κωνσταντίνος, θὰ ἦτο ἐπίσης ἡ διπλῆ ἐντός τοῦ ἔτους ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐαρινῆς Ἰσημερίας μέχρι τῆς ἐπομένης. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἢ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος οὐ μόνον ἀπέσχε τοιαύτην νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἢ ἐπιταγήν, ἀλλὰ καὶ ἐκφράζεται κατὰ τὸν ὅρον λίαν καταληπτόν, πρὸς τὸ πάντα ἐν μᾶ ἡμέρᾳ ὁμοφώνως ἀναπέμψεν τὰς εὐχὰς τῇ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ Πάσχα.

Τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, ἢ Ἀραβικὴ καὶ ἢ Συριακὴ παράδοσις συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὰ αἴτια, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἢ Σύνοδος ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ταύτην. Ὁ Εὐσέβιος, ὁ Σωζομένης, ὁ Σωκράτης, ὁ Γέλασος καὶ πάντες οἱ ἱστορικοὶ τῆς Συνόδου συμφωνοῦσιν, ἐν μόνον αἴτιον προσεπικαλούμενοι πρὸς τοῦτο: τὴν ὁμόνοιαν.

Ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ «ad Episcopos per Aemilian constitutos» ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος λέγει ὅτι «primus mensis incipit, non secundum vulgarem usum sed secundum consuetudinem peritorum, ab aequinoctio qui dies est XII kal. Aprilis et finitur XI kal. Maii (9/21 Μαρτίου—9/21 Ἀπριλίου). Ἐάν, λοιπόν, ὑφίστατο οἰονδήποτε διάταγμα τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, διαλαμβάνον περὶ τῆς Ἰσημερίας, ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος βεβαίως δὲν θὰ παρέλειπε νὰ συναριθμήσῃ καὶ τοῦτο εἰς τὴν θέσιν τῆς «consuetudo peritorum». Ἐξ ἑτέρου ἢ Σύνοδος δὲν ἠδύνατο, καὶ ἂν ἤθελε, ν' ἀσχοληθῇ περὶ τῆς Ἰσημερίας. Ἡ μέση ἐαρινὴ χρονολογία τῆς Ἰσημερίας μόνον παρ' ἀστρονόμων δύναται νὰ ὀρισθῇ ἐπακριβῶς.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα.

Πρὶν ἢ ἐπιφέρωσιν ἀνάθεμα κατὰ πάντων, ὅσοι θ' ἀπεδέχοντο τὴν Γρηγοριανὴν τροποποίησιν, ἀνάθεμα πρὸς τὸ ὅποιον καὶ σήμερον ἀκόμη συνδέονται αἱ συνειδήσεις τῶν ὀρθοδόξων πληθυσμῶν, οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς δὲν ὤφειλον νὰ ἐξετάσωσιν ἂν οἱ Ἰσραηλιταὶ εὐρίσκοντο συμφωνοὶ πρὸς τε τοὺς νόμους τοὺς διέποντας τὸ στερεῶμα καὶ πρὸς τὸν Μωϋσῆα;

Καὶ εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἣτις ἐν Νικαίᾳ ἠθέλησε νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς τῶν ὑπολογισμῶν ἐκείνων (τῶν Ἰουδαίων), ἀπαιτεῖ σήμερον ν' ἀκολουθῶμεν τὰ σφάλματα αὐτῶν;

Πότε, κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ἑορτάζεται τὸ Πάσχα πρὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν;

Τότε μόνον, ὅποταν οἱ Ἰουδαῖοι ἑορτάζωσι τοῦτο ἕνα σεληνιακὸν μῆνα βραδύτερον ἀφ' ὅ,τι ὤφειλον νὰ ἑορτάζωσιν αὐτὸ.

Καὶ ποτε κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ἑορτάζεται τοῦτο μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν;

Τέσσαρα κυρίως, διαφορὰ ἀπ' ἀλλήλων, αἴτια δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν σύμπτωσιν ταύτην: 1^{ον} ὁ παρὰ τοῖς

Ἰουδαίοις ἰσχύων κανὼν νὰ μὴ ἀρχῆται ποτὲ τὸ ἔτος αὐτῶν (1 Ἰσχυρὶ) οὔτε Κυριακῆν, οὔτε Τετάρτην, οὔτε Παρασκευὴν. 2^{ον} ἡ ἐκτόπισις τῆς πρώτης τοῦ ἔτους (1 Ἰσχυρὶ) καὶ συνεπῶς τῆς 1^{ης} καὶ 15^{ης} Νισσαν, ὅποτε ἡ νέα σελήνη ἐπέρχεται ὀλίγον χρόνον ὕστερον. 3^{ον} ἡ ἀταξία καὶ τὸ πλημμυρῆσαι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἡμερολογίου καὶ τέλος 4^{ον} τὸ ἀδύνατον τῆς συμπώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν σεληνιακῶν μηνῶν τῶν ὀρισθέντων διὰ τῶν κύκλων τῆς σελήνης πρὸς τοὺς ἀστρονομικοὺς τοιοῦτους.

Τὰ τρία πρώτα αἴτια δὲν ἀποτελοῦσι βεβαίως κανόνα ἐπιμένομεν εἰς τὸ τέταρτον.

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἐδανείσθη παρὰ τῆς Ὀρθοδόξου τὴν χρῆσιν τῶν κύκλων τῆς σελήνης, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ ἀνωμαλίαι τοῦ μήκους τοῦ ἔτους, λογιζομένου ἀπὸ μιᾶς ἐαρινῆς Ἰσημερίας μέχρι τῆς ἀμέσως ἐπομένης, καὶ πλέον αἱ ἀνωμαλίαι τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου δὲν ἦσαν τότε ὅσον τὴν σήμερον γνωσταί. Εὐθύς ὡς ἐπαρκῶς κατεδείχθη καὶ ὑπελογίσθη ὅτι μία τῶν συνέπειῶν τῆς ἐκτοπίσεως τῆς Ἰσημερίας καὶ τῶν καλουμένων ἀνωμαλιῶν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ, ὥστε νὰ συμπίπτῃ ἐνίοτε τὸ Πάσχα τῶν Δυτικῶν μετὰ τῆς ἐαρινῆς πανσέληνος καὶ συνεπῶς μετὰ τοῦ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων — κανονικῶς τοῦτου ἑορταζομένου, ὡς συνέθη κατὰ τὸ 1825 — συνεζητήθη τότε, ἂν δὲν ἦτο μᾶλλον προτιμητέα ἢ ἐγκαταλείψις τῆς χρῆσεως τῶν κύκλων τῆς σελήνης καὶ ἢ ἀπὸ αὐτῶν χρῆσις τῶν ἀστρονομικῶν λογισμῶν. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν ἐπίστευεν ὅτι τυχαία ὄπως συμπτώσει μετὰ τοῦ Πάσχα τῶν Ἑβραίων, ἑορταζομένου μάλιστα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πράγματι συμβαίνει ἡ νέα ἐαρινὴ σελήνη, θὰ ἐπέφερε τόσον κακὸν εἰς τὰ πρακτικὰ ὄφελι τῶν κύκλων, ὡν ποιοῦνται χρῆσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὀρισθῇ ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα χιλιάδας ἔτη πρότερον. Οἱ διαμαρτυρούμενοι μάλιστα τῆς Γερμανίας υἰοθετήσαντες κατὰ τὸ 1700 τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἐπεφυλάχθησαν κατ' ἀρχὰς νὰ κανονίσωσι τὸ Πάσχα αὐτῶν δι' ἀστρονομικῶν λογισμῶν τέλος ὅμως ἀνεγνώρισαν καὶ οὕτοι ὅτι ἡ παραδοχὴ αὕτη ἦτο ἐρμηνεῖα, καίτοι ὀλίγον ἐκζητημένη, τοῦ κανόνος τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς συνόδου τῆς Νικαίας.

Ὅπως ποτ' ἂν ἡ, νομίζομεν ὅτι πολὺ διάφορον εἶναι ὁ ὀρισμὸς τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη διὰ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος τῶν διαμαρτυρουμένων τῆς Γερμανίας, οἵτινες καίτοι ἀπεδέχθησαν τὴν Γρηγοριανὴν τροποποίησιν ἀπὸ τοῦ 1700, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, δὲν ἑορτάζον ὅμως κατ' ἀρχὰς καὶ τὸ Πάσχα αὐτῶν τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν Δυτικῶν ἡμέραν. Ἐτέραν ἀποδείξιν μᾶλλον σαφῆ καὶ πρόσφατον μᾶς παρέχει τὸ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἀνατολῇ κράτος τῆς Ἰαπωνίας κράτος εἰδωλοατρικόν, τὸ ὅποιον παραδέχθη καὶ υἰοθετήσῃ ἀπὸ τοῦ 1873 τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον δὲν ὑπερβῆθη βεβαίως νὰ ἑορτάζῃ καὶ τὸ Χριστιανικὸν Πάσχα.

Τελουτώντες ἀναφέρομεν ὅτι ὁ λόγος δι' ὃν οἱ Διαμαρτυρούμενοι δὲν ὤριζον τὸ Πάσχα αὐτῶν δι' ἀστρονομικῶν λογισμῶν ἦτο διότι ἤθελον νὰ εἶναι μᾶλλον σύμφωνοι πρὸς τοὺς λοιπούς Χριστιανούς ἢ πρὸς τοὺς λογισμοὺς τούτους: «ut tollerentur discordiae et turbae quae hactenus orbem christianum misere vexaverant».

Ἄλλ', ἐν ἡ περιπτώσει εὐρισκόμεθα νῦν, θὰ ἐμύφροντο ἴσως τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, διότι δὲν ἠθέλησεν αὕτη νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τῶν λογισμῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅταν οὕτοι ὄχι μόνον δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τοὺς νόμους τοῦ στερεώματος, ἀλλὰ προδήλως ἀθετῶσι καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δεδομένας τῷ Μωϋσεὶ ὑποθήκας, ἐν τῷ πάλαιῳ νόμῳ, ὃν οὕτοι ἀκολουθοῦσιν.

Τέλος ἀναεσφαλαιούτως συμπεραίνομεν ὅτι α) Πᾶσα ἀντίρρησης ἀρρομένη ἐκ τοῦ διατάγματος τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, καθ' ὃ ἡ ἐαρινὴ Ἰσημερία ὤριζετο

* Ἴδε συνέχειαν σελ. 151.

** Εὐσέβιος «Βίος Κωνσταντίνου» III. 18. Θεοδοῦτος, Ἐκκλησι. Ἱστορ. I. 9. Σωκράτης, Ἐκκλησι. Ἱστορ. I. 9.

*** Ἐργα Ἀγίου Ἀθανασίου II. p. 702.

* Ἴδε Ἀγ. Ἐπιφάνιον, Σωζομένον καὶ Σωκράτην.

** «Ἐάν ἐπίσκοπος τις, ἱερεὺς, ἢ διάκονος ἑορτάζῃ τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς Ἰσημερίας μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἔστω ἀφορισμένος».

κατά τὸ ἔτος 325 τὴν 21 Μαρτίου, θὰ ἐσφάλλον ἐν τῆς βάσει, ὄχι μόνον διότι τοιοῦτον διάταγμα δὲν ὑφίσταται ἀλλὰ καὶ διότι, ὡς ἀνωτέρω πολλάκις εἶδομεν, ἡ ὑπαρξίς τοιοῦτου διατάγματος ἀντίκειται πρὸς τὰ μαρτύρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι ὑφίσταται τοιοῦτον τι κείμενον, δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ ἐπικαλεσθῆ αὐτὸ εἰς ζήτημα καθαρῶς ἐπιστημονικόν.

β') Πᾶσα ἀντίρρησης προερχομένη ἐκ τοῦ ὅτι ἡ 21 Μαρτίου τοῦ ἔτους 325 ἦτο ἡ ἀληθὴς ἀστρονομικὴ χρονολογία τῆς ἐαρινῆς Ἰσημερίας διὰ τὴν Εὐρώπην, ἐπίσης θὰ ἦτο ὅλως σφαλερὰ· ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἔχη τις ἐμπιστοσύνην εἰς παρατηρήσεις γενομένας τὸν IV αἰῶνα, ὅτε ἡ Ἀστρονομία εὕρισκτο ἐν τοῖς σπαργάνοις· ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἡ χρονολογία αὕτη ἐξηρτάτο ἐκ παρατηρήσεων, ἧτις διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν ἐγένετο ἐσφαλμένη, κατὰ μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν. Κατὰ τὸν κ. Förster, ὡς καὶ ἀλλαγῶ ἐρρήθη, ἡ ἰσημερία τὸ ἔτος 325 ἐγένετο τὴν 20 Μαρτίου 4 μ. μ. (χρόνος Ἱερουσαλήμ). Οἱ ἀστρονόμοι τῆς Ἀλεξανδρείας ἐσημείουν, συμφώνως τῷ Ἰππάρχῳ, ὡς διάρκειαν τοῦ τροπικοῦ ἔτους 365 ἡμ. καὶ 6 ὥρ. περίπου· καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὑπολογίσας, 185 περίπου ἔτη πρὸ τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, τὴν ἡμέραν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας ἐσφάλη εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοῦ κατὰ μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν.

Πράγματι κατὰ τὸ ἔτος 325 ἡ ἐαρινὴ ἰσημερία ἐγένετο

τὴν 21 Μαρτίου· ἀλλὰ πρὸς 120 μοίρας πρὸς Α. τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ Εἰρηνικῷ τουτέστιν ὠκεανῷ εἰς τὴν Καμταϊάτκην, τὴν Νέαν Ζηλανδίαν κλπ. πέραν τῶν ὁρίων τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου.

γ') Πᾶν ἐπιγεῖρημα ἀντλούμενον ἐκ τῆς ὑποθέσεως, δι' ἧς παραδέχονται ἴσῃν, τὴν πραγματικὴν διάρκειαν ἐκάστου τροπικοῦ ἔτους, βεβαίως καὶ τοῦτο ἐλέγχεται ὅλως ἀνακριβῆς· διότι πᾶσαι αἱ ἀστρονομικαὶ ἐρημερίδες σημειοῦσιν ἀκριβῶς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους· καὶ

δ') Πᾶν ἐπιγεῖρημα ἀρνούμενον ἐκ τῆς τιμῆς τῆς μέσης διάρκειας τοῦ τροπικοῦ ἔτους, τῆς γενικῶς σήμερον παραδεδεμένης, τῶν 365 ἡμ., 24222, ὡς μέσης ἀπολύτου καὶ ὀριστικῆς αὐτοῦ τιμῆς ἐπίσης θὰ ἐσφάλλετο, διότι, ὡς ἀλλαγῶ διὰ μακρῶν κατεδείχθη, ἡ μέση αὕτη διάρκεια οὔτε ἀπόλυτος οὔτε ὀριστικὴ εἶναι.*

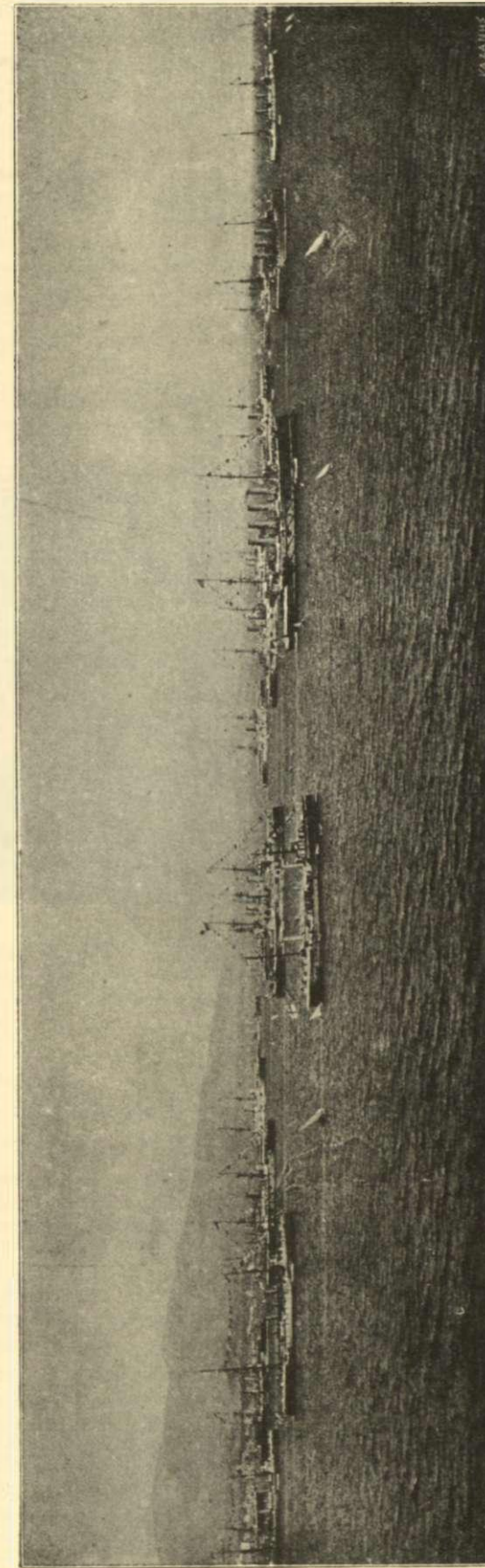
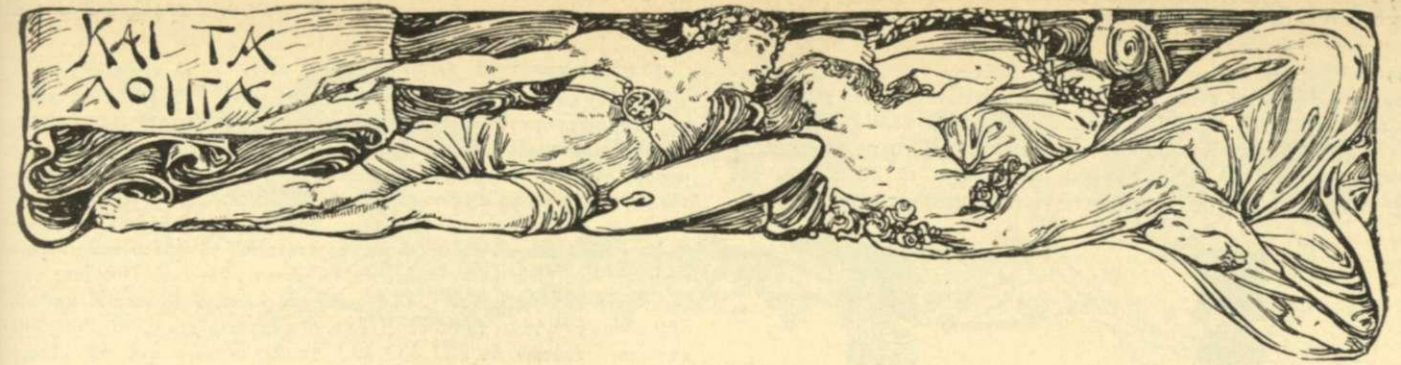
[Τέλος].

N. K. ΤΡΟΛΕΚΙΑΝΗΣ
Δ. Φ. Β.

* Πολύτιμα βοηθήματα εἰς τὴν μελέτην ἡμῶν ταύτην εἶχονεν 1° Ces. Tondinide Quarenghi. «Examen critique de deux principales objections alléguées contre l'adoption du Calendrier occidental». 2° Δημ. Αἰγυπτίου. Γενικὴ Ἀστρονομία. 3° Ulysse Bouchet. Hémérologie ou Traité pratique complet des Calendriers. 4° Tables de concordance des Calendriers, par. Em. Lacoine.

ΤΟ ΕΝ ΦΑΛΗΡῳ, ΜΕΓΑΡΟΝ "ΑΚΤΑΙΟΝ" ΤΟΥ Κ^ο ΙΩ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΑΔΤΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΣΤΕΜΜΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς στέψεως Ἐδουάρδου τοῦ Ζ' παραθέτομεν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ἀγγλικῆς στέμματος.— Τὸ βασιλικὸν τοῦτο στέμμα, οὗ τὰς δύο ὀψεις παριστῶσιν αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες, ἐξεργάσθη ὑπὸ τῶν κ.κ. Ράνδελ καὶ Βρίψ ἐν ἔτει 1838 διὰ πολυτίμων λίθων ἐκ παλαιῶν στεμμάτων ληφθέντων καὶ δι' ἄλλων προσαγγῆ τῆς βασιλείας Βικτωρίας χορηγηθέντων. Οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸ πολυτίμοι λίθοι εἰσὶν ἀδάμαντες, μαργαρίται, ρουβίνια, σάπφειροι καὶ σμάρραδοι διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου συγκεκολλημένοι· τὸ κάλυμμα συνιστάμενον ἐκ βελούδου βυσσινιοχρόου, περιβάλλεται εἰς τὰ ἄκρα ὑπὸ λευκοῦ δέρματος ἰκτίδος (ermine), ἐσωθεν δὲ περικαλύπτεται ὑπὸ λευκοῦ σιρκίου ὑφάσματος. Τὸ ὀλικὸν αὐτοῦ βάρος εἶναι 39 ὀγγίων καὶ 21 τῆς ὀγγ. ἦτοι 1 ὀκτῶ σκεδὸν ἰσοδυναμουσῶν. Τὸ μὲν κάτω μέρος τοῦ συμπλέγματος, τοῦ ὄντος ὑπεράνω τῆς ἐκ δερμάτος παρυφῆς, συνίσταται ἐκ σειρᾶς 129 μαργαριτῶν, τὸ δὲ ἄνω ἐκ σειρᾶς τούτων, ἐν τῷ ἔμπροσθεν τοῦ στέμματος ὑπάρχει μέγας σάπφειρος, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Γεωργίου Δ'. Εἰς τὸ ὄπισθεν δὲ μέρος ὑπάρχει ἕτερος σάπφειρος μικροτέρου μεγέθους καὶ 6 ἕτεροι, 3 ἑκατέρωθεν αὐτοῦ, μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν 8 σμάρραδοι· ἄνωθεν δὲ καὶ κάτωθεν τῶν 7 σάπφειρων 14 ἀδάμαντες, περίξ δὲ τῶν 8 σμάρραδων 128. Μεταξὺ τῶν σάπφειρων καὶ σμάρραδων ὑπάρχουσι 16 κοσμήματα, σχήματος τριφυλλίου ἔχοντα καὶ συνιστάμενα ἐξ 160 ἀδαμάντων. Ἄνω τοῦ συμπλέγματος ὑπάρχουσιν 8 σάπφειροι, ὧν ὑπέρχονται 8 ἀδάμαντες, ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται 8 πλέγματα, συνιστάμενα ἐξ 148 ἀδαμάντων· ἐν τῷ ἔμπροσθεν τοῦ στέμματος ὑπάρχει σταυρός, ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ὁποῦ ὑπάρχει τὸ ὄνομαστὸν ρουβίνιον, ὅπερ λέγεται ὅτι ἐδόθη τῷ Ἐδουάρδῳ, πρίγκιπι τῶν Οὐαλλίων, ὅστις ἐκαλεῖτο Μέλας, υἱὸς Ἐδουάρδου τοῦ Γ', ὑπὸ δὸν Πέτρου, βασιλέως τῆς Καστίλιας μετὰ τὴν μάχην τῆς Ναϊέρας παρὰ τὴν Βικτωρίαν πόλιν, ἐν ἔτει 1367. Τὸ ρουβίνιον δὲ τοῦτο ἔφερον ἐν τῷ κράνι αὐτοῦ καὶ Ἐρρίκος ὁ Ε' ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ἀγιγκούρτης τῷ 1415. Ἡ λίθος αὕτη εἶναι διατετραπλημένη κατὰ τὸ ἔθος τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς ὀπῆς πληροῦται ὑπὸ μικροῦ ἑτέρου ρουβινίου· περὶ τὸ ρουβίνιον, ἵνα ἀποτελεσθῆ ὁ σταυρός, ὑπάρχουσιν 75 πολυέδροι ἀδάμαντες (brillants). Τρεῖς δὲ ἕτεροι σταυροί, οἱ κατὰ τὰς δύο πλευράς καὶ τὸ ὄπισθεν τοῦ στέμματος μέρος ὄντες, ἔχουσιν ἐν τῷ κέντρῳ σμάρραδον, καὶ περιλαμβάνουσιν 132, 134 καὶ 130 ἀδάμαντας πολυέδρους. Μεταξὺ δὲ τῶν 4 σταυρῶν εἰσὶ 4 κοσμήματα, ἔχοντα τὸ σχῆμα τῶν γαλλικῶν ἀνθοκρίνων, μεθ' ἐνὸς ρουβινίου ἐν τῷ κέντρῳ ἐκάστου, καὶ περιβαλλόμενα ὑπὸ ῥοδοχρόων ἀδαμάντων, ὧν ἕκαστος περιέχει τὸ μὲν 85, τὸ δὲ 86, τὸ ἕτερον δὲ ὁσαύτως 86, καὶ τὸ τέταρτον 87. Ἀπὸ τῶν σταυρῶν ἀναρτῶνται τέσσαρα τόξα, ἀποτελούμενα ἐξ ἀδαμάντων εἰς σχῆμα φύλλων ἄρουβος καὶ βαλάνων, καὶ τὰ μὲν φύλλα ἀποτελοῦνται ἐξ 728 ῥοδοχρόων, ἐπιπέδων καὶ πολυέδρων ἀδαμάντων, αἱ δὲ βάλανοι τῶν καλύκων αὐτῶν συνίστανται ἐκ πεντήκοντα τεσσάρων ῥοδοχρόων ἀδαμάντων καὶ ἐνὸς ἐπιπέδου, ἀποτελουμένου ἐκ 32 μαργαριτῶν. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς ἐν τοῖς τόξοις καὶ ταῖς βαλάνοις συμποσοῦται εἰς 108 πολυέδρους, 116 ἐπιπέδους καὶ 559 ῥοδοχρόους. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἄνω μέρους τῶν τόξων ἀνήρτηνται τέσσαρες μεγάλοι μαργαρίται, ἐν σχήματι ἀπίου, ἔχοντος εἰς τὸ κάτω ἄκρον ἀδάμαντα ῥοδοχρόου, καὶ 12 ῥοδοχρόους πρὸς τούτοις ἀδάμαντας, εἰς δὲ τὰς οὐράς 24 μικροῦς ῥοδοχρόους ἀδάμαντας. Ὑπεράνω τοῦ τόξου ἵσταται σφαῖρα, ἐφ' ἧς στηρίζεται σταυρός, περιέχουσα ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ 304, ἐν δὲ τῷ ἄνω 244 πολυέδρους ἀδάμαντας· ἡ δὲ ζώνη καὶ τὸ τόξον αὐτῆς, τριάκοντα ῥοδοχρόους ἀδάμαντας· ὁ ἐπ' αὐτῆς στηριζόμενος σταυρός περιέχει ἐν τῷ κέντρῳ ῥοδοειδῆ σάπφειρον περικυκλούμενον ὑπὸ τεσσάρων μεγάλων καὶ 108 μικροτέρων πολυέδρων ἀδαμάντων. Τὸ ἄθροισμα τῶν ἐν τῷ στέμματι πολυτίμων λίθων εἶναι 1 μέγας ρουβίνιον, 1 μέγας ἐπίπεδος σάπφειρος, 16 σάπφειροι, 11 σμάρραδοι, 4 ρουβίνια, 1363 πολυέδροι ἀδάμαντες, 1273 ῥοδοχρόοι, 147 ἐπίπεδοι, 4 μαργαρίται ἐν σχήματι σταγόνων, 273 μαργαρίται. Ὅποιον πολυτίμων λίθων πλῆθος! Ἡ περιγραφή καὶ ἀπαριθμησις τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ τούτῳ στέμματι πολυτίμων λίθων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς γεωλογίας Τέννεντ. Ἡ ἀξία τῶν λίθων τῶν ἐν τῷ στέμματι δύσ-

τερα—καί δὲν ἐφρόντισε πλέον δι' αὐτόν· καὶ ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ζεύρη. Ἦτο πολὺ ἀτίθασος, πολὺ ἀγρία φύσις ὁ Γιάκουμος καὶ ἀπὸ μικρὸς ἐπῆρε τὸν δρόμον ὅπου τὸν ὠδήγουν τὰ βίαια ἔμφρτά του. Ὅλη ἡ στοργὴ καὶ ὀλη ἡ ἰκανότης τῆς μητρός του ἐπάλαισαν κατὰ τῶν ἐμφύτων αὐτῶν καὶ ἂν δὲν κατῴρθωσαν ἄλλο τι, τὸν ἀνεγκίτιζον ὅμως ἐν μέρει. Συλληθθεὶς ἄλλοτε διὰ πράξεις πολὺ βιαίας, ἐφυλακίσθη, ἀλλ' ἀντὶ νὰ διδῶνται, ἐγένετο βιαιότερος. Μόνον κλέπτῃ δὲν ἐρωράθη ποτέ, τὸ δὲ λαθρεμπόριον δὲν τὸ ἐθεώρει κλοπὴν, διότι ἐβλεπε νὰ ἐπιδίδωνται εἰς αὐτὸ πολλοὶ καὶ ἀπὸ τοὺς καλοὺς μάλιστα. Εἰς αὐτὸ τὸν ἐσπρωξεν ὁ Μανάρας καὶ αἱ συμβουλαι τοῦ Συνεσίου καὶ παρεδίδοτο εἰς αὐτὸ μὲ ὀλην τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀγρίας του φύσεως. Ἡ μητέρα του τὸν ἠγάπα μ' ὀλ' αὐτὰ καὶ ἐξῆσκει κάποιαν ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ἔχθρα του πρὸς τὴν οἰκογένειαν Κασαροῦ ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ πολλοῦ, ἦλθε δὲ τῶρα νὰ τὴν ὑποθάλλη καὶ νὰ τὴν ἐντείνῃ ὁ ἔρωσ τοῦ Μῆτρος πρὸς τὴν Ἄννουσῶ, τὴν ὀποῖαν καὶ αὐτὸς ἠγάπα καὶ ἤθελε. Κάποια ὅμως τροπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὰς σκέψεις τοῦ Γιάκουμου ἐσχάτως καὶ ἡ μητέρα του, ἣτις τὸ παρετήρησε, δὲν ἀφῆκε νὰ τῆς φύγῃ ἡ εὐκαιρία.

Ἐνα βράδυ, ἀφοῦ ἐδείπνησαν, ὁ Γιάκουμος, ἀντὶ νὰ φύγῃ, καθῶς ἐσυνήθιζεν, ἐκάθισεν ἤσυχος παρὰ τὴν θύραν τῆς κλύθης καὶ ἔβαλε τὸν ἑνα πόδα ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ἡ μητέρα του, γυνὴ ὑψηλόσωμος, ἰσχνή, ὀστεώδης, μὲ χαρακτηριστικὰ τραχέα, ἐκάθισεν εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν ἐπὶ σαίμποδος κ' ἐπῆρεν εἰς χεῖρας τὴν ῥόκκων τῆς καὶ ἤρχισε νὰ κλώθῃ ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου. Ἐπεκράτει σιωπὴ ἄκρα, διακοπτομένη μόνον, πότε—πότε, ἀπὸ ἑνα ἐλαφρὸν γρύλλισμα χοίρου, ἐξηπλωμένου εἰς τὴν αὐλὴν παρὰ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ἢ ἀπὸ τὰς ὀξειᾶς φωνὰς τῶν ὀρνίθων, αἰτίνες, κοιτασμένα: ἐπὶ σανίδος εἰς μίαν γωνίαν τῆς αὐλῆς, ἐρράμφιζον ἀνηλεῶς ἢ μία τὴν ἄλλην. Ἡ ἄτρακτος, εὐστόγως ὀθουμένη, ἐστρέφετο μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα ὑπὸ τὰ μακρὰ, ὀστεώδη δάκτυλα τῆς γραῖας, ἣτις παρηκολούθει τὴν κίνησιν μετ' ἐνδιαφέροντος, ῥίπτουσα, ἐνίοτε, τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τῆς, καθημένου σιωπηλοῦ.

— Δὲ μοῦ λές, Γιάκουμ, εἶπε διακόψασα τὴν σιωπὴν ἡ γερὸντισσα, πότε καὶ μεις θὰ ἡσυχάσωμε;

— Ἀπὸ τί νὰ ἡσυχάσωμε; εἶπεν ὁ Γιάκουμος.
— Ἀπὸ τίς χίλιες δυὸ ἀνοησίες ποῦ κάνομα.
— Θές νὰ πῆς ποῦ κἀμῶν ἡ γῶ; εἶπεν ἐκεῖνος.
— Καλὰ τὰ λές; εἶπεν ἐκείνη; δὲ θές νὰ μ' ἀκούσης καὶ μόνον κακὰ καὶ ἀνόητα πράγματα κάνεις.

Ὁ Γιάκουμος δὲν ἀπήντησε.
— Δὲ μοῦ λές, ἐπανέλαθεν ἡ γραῖα, πότε θάρθης στὸν ἐαυτὸ σου, ν' ἀρήσης αὐτὲς τὲς συντροφίεις μὲ τὸ Μανάρα;
Ἡ γραῖα ἐπερίμενε καμμίαν βαρεῖαν ἀπάντησιν τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις ὅμως ἐσιώπη. Ἐκείνη ἐπανέλαθεν, ἀφοῦ ἀπέθεσε τὴν ἄτρακτον ἐπὶ τῶν γονάτων.

— Ἀκουσε, Γιάκουμ; ὁ Μανάρας ὁ φίλος σου ἀπὸ καιρὸ τῶρα σὲ γελᾷ; τὸ ξέρει οὐλο τὸ χωριὸ καὶ μόνον σὺ δὲν τὸ βλέπεις. Δουλεύεις σὺ καὶ ὀφελιέται κείνος καὶ μόνον ἡ ντροπὴ σοῦ ἀπομένει.

— Δὲν εἶμ' ἀνόητος ἐγώ, εἶπεν ὀργισθεὶς ὁ Γιάκουμος; τὸ ξέρεις πολὺ καλὰ, καθῶς ποῦ ξέρεις καὶ τὴν αἰτία ποῦ μὲ βαστοῦσε τόσο καιρὸ κοντὰ του.

— Θές νὰ πῆς τὴν Ἄννουσῶ, εἶπεν ἡ γραῖα. Μὰ κί' αὐτὴ δὲν εἶνε πὸ μικρὴ ἀνοησία ἀπὸ τὴν πρώτη.

— Δὲν εἶν' ἀνοησία ἡ ἀγάπη, μάννα, εἶπεν ὁ Γιάκουμος σκυθρωπός.

— Μόν' ἀγαποῦνε καὶ τὰ δυὸ μέρη; μὰ σὺ ἀγαπᾷς μοναχός σου, καὶ ἀπὸ καὶ σὲ διώχνουνε, μηδὲ νὰ σὲ δοῦνε δὲ θένε, εἶπε μὲ τόλμην ἡ γραῖα, τονίζουσα μὲ δυνάμειν ἐπιτηδες τὰς λέξεις.

Ὁ Γιάκουμος ἠγέρθη ἀποτόμως.
— Ποῦ 'ς τὸ διάβολο θὰ μοῦ πᾶν αὐτὸς ὁ Μῆτρος; ἀνέκραξε μὲ λύσσαν; ἂν δὲν ἦταν αὐτός...

— Ἀρῆσέ τ' αὐτὰ, καυμένο παιδί, καὶ γύρευε τὴ δουλιὰ σου, εἶπεν ἡ γραῖα. Μακρὰ ἔπο τὸ Μανάρα, ἂ θές νὰ μ' ἀκούσης; ὅσο γιὰ νύφη, θὰ βρεθῇ καλλίτερη.

Ἀλλὰ τὸν Γιάκουμον τὸν εἶχε πᾶρη πλέον ὁ θυμός.

— Καὶ τοῦ Μανάρα καὶ τοῦ Μῆτρος θὰ τοὺς δείξω ποιὸς εἶμαι... ἀνέκραξε, καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν ὀρμησεν ἔξω καὶ ἀπεμακρύνθη μὲ μεγάλα βήματα. Ἡ μητέρα του τὸν ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος, ὅταν δ' ἐκεῖνος, διασκελίσας τὸν ἀπώτερον τοῖχον τοῦ ἀγροῦ, ἐγένετο ἀφαντός, ἐκίνησε μελαγχολικὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἐργασίαν τῆς.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Γιάκουμος μετέβη εἰς τὴν γῶραν ἀπὸ τὸ πρῶν. Ἐπνεε μένεα κατὰ τοῦ Μανάρα καὶ κατὰ τοῦ Μῆτρος καὶ ἐσχεδίαζεν ἐν τῷ νῷ πῶς νὰ κάμῃ νὰ τοὺς ἐκδικηθῇ, ὅτε, ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν ψυχολογικὴν στιγμὴν, εἰς τῶν ὀπαδῶν τοῦ ὑποψηφίου Πάνη, ὅστις πρὸ πολλοῦ τὸν παρεμόνευεν, εῦρε καιρὸν καὶ τόπον νὰ τοῦ ὀμιλήσῃ καταλλήλως καὶ διὰ μακρῶν περὶ τῶν προσεγῶν ἐκλογῶν, περὶ τοῦ τί εἶχε νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν κ. Πάνην, ὅστις ἀρεύκτως θὰ ὑπερίσχυεν ἂν, ἀρίων τὸν ἀχάριστον Μανάραν καὶ τὸ κόμμα του, προσκολλᾶτο εἰς τὴν μερίδα τοῦ Πάνη, τὴν μόνην ἰσχύουσαν ἐν τῷ τόπῳ.

— Κί' ἂν ἔλθω μαζί; σας, δὲν θὰ μὲ γελάσετε; ἠρώτησεν ὁ Γιάκουμος.

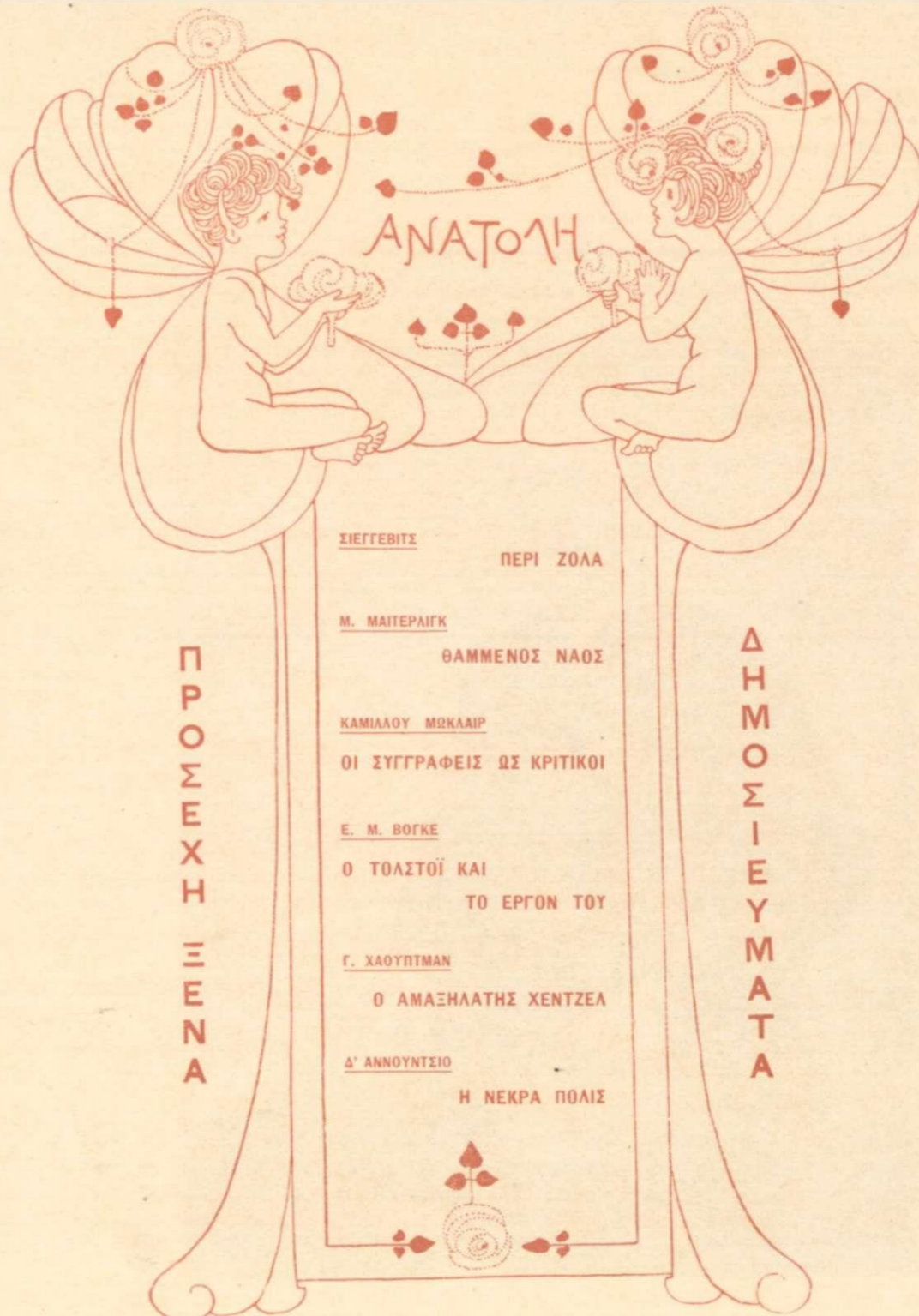
— Μῆτε νὰ τὸ φαντάζεσαι αὐτὸ, εἶπε σοβαρώτατα ὁ ἄλλος. Ὁ Πάνης δὲν εἶνε τέτοιος ἄνθρωπος, κ' ἐγὼ σοῦ δίνω δ,τι ἐγγύησιν θέλεις.

Ὀμιλήσαν ἀκόμη ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, τόσο δὲ πειστικὰ συνηγόρει περὶ τῆς μερίδος τοῦ ὀπαδῶς τοῦ Πάνη, ὀποῦ ὁ Γιάκουμος, προκατειλημμένος καθῶς ἦτο, ἐδεδεάσθη ἐντελῶς κ' ἔδωκε τὸν λόγον του ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας νὰ εἶνε ὀλως ἰδικός των.— «Ἄς εῦρη τῶρα ὁ Μανάρας ἄλλον κοντόν νὰ γελᾷ»—ἐσκέφη ὁ Γιάκουμος. Δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὸν ζεύρη; ἀρκετὰ τὸν ἔδοῦλεμε χωρὶς ὀφέλος, μόνον μὲ ὑποσχέσεις, ὀποῦ δὲν τὰς ἐφύλαξε.

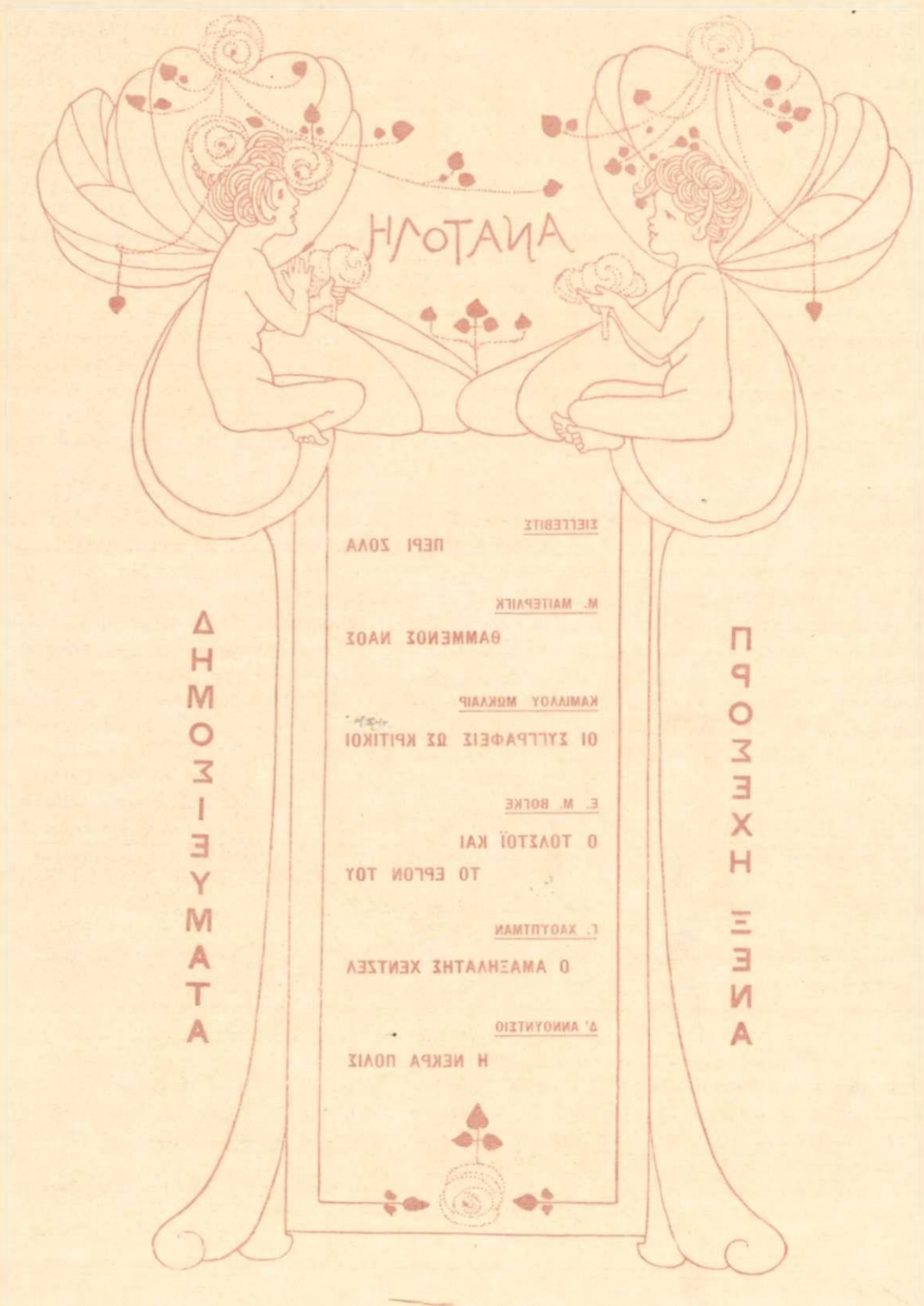
Αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαὶ δὲν εἶχον τὸν ὀζὺν χαρακτῆρα παρελθουσῶν ἐκλογῶν. Ἡ μετὰ τῶν δύο κομμάτων πᾶλη, αἱ διαφοραὶ καὶ αἱ ἀντιπράξεις δὲν εἶχον τῶρα τὸν δριμῦν χαρακτῆρα τῆς ἄλλοτε. Βεβαίως ἐγένετο καὶ τῶρα θόρυβος, δὲν ἔλειπαν τᾶμοιβαῖα πείσματα, αἱ προκλήσεις καὶ τινες, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μικροὶ διαπληκτισμοί, ἀλλ' ἐν γένει ὁ ἀγὼν διεξήγετο ἐπὶ τὸ εἰρηνικώτερον, ἐπὶ τὸ εὐγενέστερον. Ἰσως ἐπειδὴ εἰς τὸν ἀγῶνα κατήρχοντο νέοι ἄνδρες, μὲ νέας ἰδέας, μὲ νέους τρόπους, μὲ κάποια ἰδανικὰ ἀντὶ τῆς παλαιᾶς, τῆς γερωντικῆς στασιμότητος, τοῦ γερωντικοῦ πείσματος, τοῦ προσκολλημένου εἰς τὰ παλαιὰ. τὰ γνωστὰ του, καθῶς τὸ στρεῖδι ἐπὶ τοῦ βράχου, τοῦ παραλύοντος πᾶσαν ἐκδήλωσιν νέας ἰδέας; πιθανόν καὶ ἡ φυσικῶς ἀκολουθοῦσα τὰς τρικυμίας γαλήνη νὰ συνέτεινεν εἰς τὴν κατάστασιν; τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ κομματάρχα; ἀντίπαλο; συναντῶμενοι ἐδείκνυον ἑνα κάποιον πρόσχημα φιλίας, ἂν οὐχὶ φιλίαν πραγματικὴν, πρᾶγμα τὸ ὀποῖον ἐπέδρα εὐεργετικῶς ἐπὶ τοῦ πλήθους, ἐμποδίζον αὐτὸ νὰ παρεκτρέπεται. Τοιαύτη τις ἦτο ἡ γενικὴ ὄψις τῶν ἐκλογῶν. Εἶνε ἀληθές ὅτι εὐρέθησαν καὶ τινες ἀνῆσυχοι, θορυβοποιοὶ καὶ ἄλλοι; θελήσαντες κάτι νὰ γράψουν, κάπως νὰ σατυρίσουν τοὺς ἀντιθέτους, ἀλλ' ὀλίγοι; τοὺς ἠκούσαν καὶ ὁ συνήθης ἐκλογικὸς σᾶλος εἶχε τὴν ὄψιν σχεδὸν νηνεμίας. Τὸ μόνον ἄξιον ὀπωσοῦν ν' ἀναγραφῇ ἐπεισόδιον ἦτο ὁ καυγᾶς τοῦ Μανάρα μὲ τὸν Γιάκουμον, τῶν δύο πρῶν ἀχωρίστων.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

Π. ΑΣΙΑΤΗΣ

Εἰς τὸ 8^{ον} τεῦχος, ἔργα τοῦ διαπρεποῦς Ἑλληνοσ ζωγράφου Θ. ΠΑΛΑΣ.

Είς τὸ 8^{ον} τεύχος, ἔδρα τὸν διασκευαστὴν Ἐγγύλιονος ἱωγράφου Θ. ΡΑΛΛΗΝ.